

G'azallar (davom)

305

Qo'ymadi shomi xumorim tiyralikdin aqlu xush,
May quyoshin kup sipehrudin chiqar, ey mayfurush.
Istamon xudxush lekin yo'qki xush olg'an xumor,
May to'la tutg'ilki, aylay mastlig'din tarki xush.
Jom no'sho-no'sh xushtur ul sifatkim, dayr aro
Boda olib mug'bacha no'sh aylabon qildursa no'sh.
Un chekib may tut der ersam dayri toqig'a sado,
Demakim ham ushbu ma'nini nido aylar surush.
Arbadamdin gar toriqting, soqiyo, tut bodakim,
Bo'lmag'umdur bo'lmag'uncha masti loyaqil xamush.
Muxtasib ta'zir etar vaqti tanam qildi yalang,
Dayr pirining qulidurmenkim, uldur aybpo'sh.
Gar Navoiy bir ayog' gohi ichar g'am daf'ig'a,
Zohid andin o'zni g'amgin tutsa iching emdi qo'sh.

306

Shomkim tun pardasidin istadi ixfo quyosh,
Parda olib yuzdin ul oy ayladi ifsho quyosh.
Yo'qki chun kirdi shabiston ichra zulfi shomidin,
Orazi chun bo'ldi paydo, bo'ldi nopaydo quyosh.
Bazm chun tuzdi jamoli lam'asidin yo'qki sham',
Balki zohir ayladi bir sog'ari sahbo quyosh.
Subhg'a tegru yuzidin ravshan erdi bazmu aysh,
Uylakim el xotirig'a kelmadi aslo quyosh.
Lam'ai ruxsoridin qasrinda har ayvon aro,
Zarvaraقدin shamsalar erdimu bilmon yo quyosh?!
Mast o'lub orazni chun maydon aro qildi nihon,
Sarg'arib titrab chiqardi pardadin siymo quyosh.
Ohkim, bir rub'i maskundin chiqib ko'p bo'lg'usi
Jilvagar to'rtunchi toramdin masihoso quyosh.
Qilma, ey g'avvos, ko'p ishq ahlining ashkini man'
Kim, senu g'alton guhar andishasi ushshoqu yosh.
Bil, Navoiykim, tafovutdur quyoshdin oyg'acha
Aylasang nazzora ul oy orazidin to quyosh.

307

Xusn bog'i ichra qadding sarv bo'lmog'liqqa tush,
Har havo qilg'an ko'ngul ul qad sari sarv uzra qush.
Umlar gum bo'lg'an ovorang yetishmish olinga,
Marhabosig'a ilik sun, dey xud olmasmen quchush.
Ko'ksuma g'am tog'ida ishqing balo mismorini
Berkiturda ayladi Farhod metinin cho'kush.
La'li shahdng'a havo qilg'anda, ey jonim qushi,
Gar desangkim, topmayin maxlas, chibin yanglng' yopush.
Ko'yidin bizni chiqarmoqqa, raqibo, yig'ma xayl,
Husni qavmoqqa nasimi bas, emas hojat urush.
Ishrat etkim, charx ollinda tafovut yo'qturur,
Xoh bazm ichra simo' et, xohi kunj ichra tumush.
Dema hajrimdin Navoiy g'amsiz ermas bir zamon,
Istasang kim g'amdin ayrilg'an, annng birla qovush.

308

Ul parivash odamivashlig'lar aylab qildi xash,
Har sari kim, bir malakvash bor edn devonavash.
Aytmon jom og'zinga yetgach, menng og'zimg'a quy,
Umri jovid istasam basdurki, bo'lsam jur'a xash.
La'li hijronida ko'nglum behud o'lsa aybi yo'q,
Kim jarohatdin chu qon ayrilsa tong yo'q bo'lsa g'ash.
Yor chun jonimda mahfiydur, tavofut yo'qturur,
Jilva qilsa zohiran gar ming yig'och, gar bir arash.
Chun malohat jon olur husn ichra oni istagil,
Xohi dilbar kishvari bo'lsun Xo'tan xohi Xabash,
Soqiyi davron chu oxir to'ldurur paymonamiz,
Emdidin varzishqa o'zni aylali paymonakash.
Ey Navoiy, muhtasib dayr ichra kirdi, bermasang

Rahnu may polog'a bas loyiqdur ul dastoru fash.
309

Yorkim, yog'lig' bila ko'ksun yarosin bog'lamish,
Anda o't tushmish ko'nguldin qon tarashshuh qilmamish.
Bukn pora-poradur kuygan bag'ir birla ko'ngul,
Itlari ollida ul kofir hamono to'g'ramish.
Rishtai zulfungdakim, tutmish girihlar behisob,
Go'yiyo qatl aylagan elning hisobin asramish.
Bir kishi savdoyi o'lmay qolmag'ay bu nav' kim,
Olam ichra sunbuli zulfung nasimi butramish.
Boshima tig' urdi ko'ksun choku bag'rim qildi zaxm,
Masti bebokim dedim qahr etmish ul xoh o'ynamish.
Harsari bir zaxmlig' uzvum uzulgan topmish el,
Notavon jismimnikim, ko'yida itlar sudramish.
Olam ahli ichra bildik mug'tanam har kimsakim,
Har vafog'a ming jaf o' aylar kishiga uchramish.
Qo'zg'ama bulbulni ko'p, ey gulki, davron bog'ida
Qolmamish qo'zg'almayin ulkim, birovni qo'zg'amish.
Iztirobidin Navoiy ko'ngli bir dam to'qtamas,
Sensizin sog'inmakim g'urbatda ko'ngli to'qtamish.
310

Mehr emas, gardun yuzung hijronidin dog' o'rtamish,
Oy emas, marham uchun momuq mudavvar aylamish.
Ko'nglum andoq chok-chok o'lmishki, go'yo to'ma deb,
Hajr tig'i itlaringga bir-bir oni to'g'ramish.
Bismil etmish zor ko'nglum saydini qilg'ach shikor,
Ul shikorafgan xazin ko'nglum bu yanglig' ovlamish.
Lola ro'yum asramay ko'nglumni gar azm ayladi,
Yodgor andin tugonlar chok ko'nglum asramish.
Yer yuzin tutqan bahor ayyomi ermas, lolazor
Kim, yuzung hijronidin giryon ko'zum qon yig'lamish.
Dema soqiy ilkidin sofiymu xushtur, yo'qsa durd,
Har ne andin keldi ul xushturkim, oni tolq'amish.
Gar Navoiy yoridek yo'q olam ichra, ne ajab
Kim, kezib olamni mahvashlardin oni tanlamish.
311

Ishq ichinda juz o'lum mushkilki bo'lg'ay bizga ish,
Kim bo'lubtur jon bila g'amzang aro borish-kelish.
Qon oqar har yon tanimdinkim, firoq anduhida
Qo'ymadim uzmay taabdin har qayon urg'anda tish.
Ko'yida mash'al yurutgandek ko'rundi tongg'acha,
Ul xud o'tlug' zor sargardon mening ko'nglum emish.
Kecha oy davrida ikki sa'di kavkab ko'rmagan,
Ko'r yuzu ikki qulog'i durlarin kiyganda kish.
Za'fliq sargashta jismimdin ajab yo'q chiqsa o't,
Chunki o't zohir qilar ko'p davr tobqondin qamish.
Dahr issig'-sovug'idin gar farog'at istasang,
Obi otash rangini qo'yima ilikdin yozu qish.
Ey Navoiy, chobukungning istasang pobo'sini
Bo'ynungga ip taqmoq ummedi bila itdek irish.
312

Zulfig'a har yon girih tushgan erur bas turfa ish,
Necha yerda telba ko'nglum qasdig'a bel bog'lamish.
Ravshan aylar sho'la ustidin ko'rungan dudni,
Mahvashim engnida oltoyi bila boshida kish.
Yor jonim qasdig'a har damki tishlar la'lini,
Mahkam aylarman fig'on qilmay debon og'zing'a tish.
Zor jismimg'a ne tong sargashtaliktin tushsa o't,
O't ayon aylar ilikda davr ko'p topqon qamish.
La'lidin jon olg'ali bording kelibsan jon berib,
Ey ko'ngul, mardona bording, ul borishqa bu kelshd.
G'urrai husn o'ldung, ey gul, bilmading bu bog' aro
Har bahori kelsa andin so'ng xazoni bor emish.
Qon isi keldi Navoiy nazmidin, ermas ajab

Kim, bag'ir qoni bila ko'nglida topmish parvarish.
313

Ko'ngluma kelmas xazoni bog' aro noranj xash
Kim, xazoni hajr aro bo'ldi yuzum noranjvash.
Chehrai noranju men noranj yanglig' talx kom,
Qayda kelgay kimsaga bu xol aro noranj xash.
Sho'xi noranji libosi hajri ko'nglum o'rtadi,
Sharbati noranj eta olmas menga man'i atash.
Bo'lmasa oltun piyola bo'lmasun kel, ey rafiq.
Jom etib noranj nisfidin bo'loli jur'akash.
Ul pari ishqida ittim bo'ldi Majnunluqqa fosh
Andin ortuqkim, burun mundin menga erdi adash.
Shayx dastorin chu may vajhi yo'q erdi bermadim,
Mayg'a marhun qilg'ali ul yaxshi may suzmakka fash.
Ey Navoiy, naylay el tarxon bila barlosini
Kim, berur ko'nglumga xolo molish ul sho'xi malash.
314

Sabzai xat orazing bog'ini xazro aylamish,
Gulshani ruxsoring o'zga rang paydo aylamish.
Har dam o'lmish xattu la'lingdin yuz oncha oshkor,
Har ne ishkim umrida Xizru Masiho aylamish.
Vah, ne shaydovash yigitdurkim chiqib oliftavor,
Yuz tuman oliftani ishqida shaydo aylamish.
Qomatim yo, yuz uza ashkimdin etmish novlar,
Ulki aning kirpigin novak, qoshin yo aylamish.
Ne tamoshodurki yuz ming xalq o'lmish, har qachon
Kim oni el, yo'qsa, ul elnn tamoshu aylamish.
Bo'lmamish paydo meningdek zoru sendek rahmsiz,
Tengri to mehru muhabbat rahmi paydo aylamish.
Ey salomat ahli, butrangkim meni bir mug'bacha
Dayrdin usruk chiqib bu nav' rasvo aylamish.
Fard bo'lkim ul kishi dunyoda bo'lmish ahli tark,
Kim fono yo'lida tarki ahli dunyo aylamish.
Qo'p Navoiyning musallou ridosin so'rmakim,
Birni rahna boda, birni bodapolo aylamish.
315

Orazin ko'rdum nihon, ashk ayladi, sirrimni fosh,
Yoshurun qolmas o'g'urluq uy arokim bo'lsa yosh.
Zulfi sarkashlik qilur har nechakim, ul cheksa qad,
Soya garchi qisqarur doim biyik bo'lg'ach quyosh.
Har sari mo' ul pari hijronida bir yoradur,
Baski atfoli junun boshim uza yog'durdi tosh.
Aylagil nolam xaroshidin hazar, ey siymbar,
Kim bu suhon birla nogah topmag'ay siyming xarosh.
Qa'badur ko'nglum uyi, aylang tavof, ey dardu ishq,
Anda mehrob o'rnig'a yer tutqali ul egma qosh.
Dahr bog'i ichra chun bir gulga yo'q bo'yi vafo,
Qilmag'ay erdi havo ko'nglum qushi ul gulga kosh.
Ey Navoiy, dayr aro tutsa ayog' ul mug'bacha,
No'sh etib olma ayog'idin aning o'lguncha bosh.
316

Husn devoni uza matla'dur ul payvasta qosh,
Kotibi taqdir aning misralarin yozg'an tutosh.
Jolai ofat kibi ul oy bahori husnida
Charxi anjum javharidin yog'durur boshimg'a tosh.
O'tluq ohimdin bo'g'uz og'zim'acha majruh erur,
Ayb qilma, ey ko'ngul, nolamda fahm o'lsa xarosh.
To sirishkim qong'a evruldi dame tinmay oqar,
Muztarib bo'lmoq ajab yo'q bo'lsa xun oluda yosh.
Yoshurun erdi g'amim mufrit qadah o'tgan kecha,
Yig'latib beixtiyor etgan emish el ichra fosh.
Xilvat etgan ixtiyor ilgida bir ibriqi may,
Tong emas gar qilsa bir bodom ila har kun maosh.
Ey Navoiy, keldi yoru bordi ko'nglungni olib,

Yana bir qatla kelib joningni dog'i olsa kosh.
317

Donai xoli labing ko'nglum qushin rom aylamish,
Kim ani tutqanda jonim rishtasin dom aylamish.
Anbarin xattingg'akim, andin kelur bo'yi vafo,
Jon fido garchi umidim subhini shom aylamish.
Lablaringdin ruxparvar nutq zohirdur, magar
Ruh qudsi obihayvon ichra orom aylamish.
Humrat etmish oshkor ul usruku xunxora ko'z,
Qon ila mamzuj may go'yoki oshom aylamish.
Sarvu gulga bog' aro dermenki, jon aylay fido,
Toki jonim qasdi bir sarvi gulandom aylamish.
Chiqti, vah, usruk yana ul kofiri bebokkim,
Har qachon chiqqanda qatli ahli islom aylamish.
Dayrni qilmish ko'zumga guliston, en mug'bacha,
Ul mayi gulgunki, ruxsoringni gulfom aylamish.
Kom vaqti tarkidunyo aylagan topmish hayot,
Yo'qsa yetganda ajal xudkomu nokom aylamish.
Qani rasvoye Navoiydek, agarchi oni ishq
Neknom eldindurur deb oni badnom aylamish.
318

Labing bu xastag'a nevcun takallum etmadi ish,
Ki bir so'kunch birla hosil etsa yuz olqish.
Otar hamisha qosh yosi birla g'amza o'qin,
Agarchi bo'lmas o'q otmoq, yo'q ersa yoda kerish.
Boshog'laringmu ekin bag'rim ichra yoqildi,
Iting chu to'ma uchun anda mahkam ayladi tish.
Tariqi ishq aro komildurur ko'ngul, ne ajab,
Kamol topmoq etib ishni ishq ila varzish.
Zaif jismimni to tig'i yordi nolonmen,
Nechaki chiqmas uni, chunki chok bo'ldi qamish.
Chekar gul ollida bulbul fig'on magar bildi
Ki o'tsa vasl bahori xazoni furqat emish.
Navoiy, asra nihon ish nuktasin zinhor,
Ki ishq piri menga yoshurun nulta demish.
319

Yozuqsiz, jurmsiz bedod etar fosh,
Menga ul surmasiz ko'z, o'smasiz qosh.
Fig'onkim, bu taraf boqmay o'tarsen,
Nechakim ko'zlarim yummay, to'kar yosh.
Sirishkim sayli har yon uyla surdi,
Ki topmon ko'ksuma urmoq uchun tosh.
Iliking o'pgali ochmish og'izlar,
Qilichingdin sarosar zaxmliq bosh.
Hamono qolmas o'z rangida xoli
Sizarda suvratingni ko'rsa naqqosh.
Bahodur naqdi din, ey dayr piri,
Qaram qil, mayki bor, biz asru qallosh.
Demish, kelsam Navoiy qatli aylay,
Qelib ne ko'ngli istar, aylagay kosh.
320

Ul gulekim, bazmida zog'u zag'an qilg'ay xurush,
Avlo ulkim, bulbul uchqay uchmasa bo'lg'ay xamush.
Gar Sulaymon majmaida bo'lmag'ay juz Ahraman
Kimga ul majma' aro, yorab, nido qilg'ay surush.
Yorg'a ag'yor xayli bo'ldi matbu', ey ko'ngul,
Emdi g'am hamxonasida ya's jomin ayla no'sh.
Shoh bazmidur dog'i mahkumlug', vah, dayr aro
Hokim aylar bir qadah birla gadoni mayfurush.
Xushmand el sari bu dayr ichra boqmas mug'bacha,
Bir qadah lutf etsa piri dayr, etarmen tarki xush.
Saxtkush elga dema oxir falakdur saxtgir,
Arzimasdur ancha hech ish xud bo'lurg'a saxtkush.
Ikki dunyodin agar kechsa Navoiy, ayb emas

Har qachonkim, ul buti xummor alidin ichsa qo'sh.

321

Surohi to mayi la'ling visoli orzu qilmish,
Ani bu mastlig' devonai jo'lidamo' qilmish.
Chibinlar shakkari la'lingda yo'q, jon qushlaridurkim,
Su ichmaklikka hayvon chashmasi uzra g'ulu qilmish.
Adamdur ul og'izkim, xurdabini aql topmaydur,
Vujudin garchi ul qatlim ishida guftu-go' qilmish.
G'aming jon pardasin chok aylasa gardun na yog'lig'kim,
Labing oritting oning rishtasi birla rufu qilmish.
Ko'ngulkim tashnai la'li labingdur, vahki, sud etmas
Anga garchi visoling va'dasi bag'rimni su qilmish.
Labi yetgan qadah taryoqidin yetkurgil, ey soqiy.
Ki hajr achchig'lig'i jomim aro mayni og'u qilmish.
Visoling no'shi birla o'zgalarga quti jon bo'lkim,
Navoiy joni muhlik hajr neshi birla xo' qilmish.

322

Ne xam qoshlardururkim, hasrati qaddimni yo qilmish,
Ne kipriklar o'qikim, ro'zgorimni qaro qilmish.
Ne pechu tobi xadsiz domi zulf erkinki, ochilg'ach,
Demay ko'nglum qushikim, uyla yuzni muftalo qilmish.
Ne ko'zlardurki, olmish ko'z yumub ochquncha ko'nglumni,
Qilib bir go'shada bemor qismi yuz balo qilmish.
Ne oraz lolasidurkim, ko'ngulni qon etib dardi,
Tugon qo'yimoq bila daf'ig'a ul qonning davo qilmish.
Ne nozik xo'y erurkim, aylamish o'truda yuz dashnom,
Gadoikim aning zulfu ko'zu qaddin duo qilmish.
Birovkim jannatu do'zax so'zin sharh aylamish go'yo,
Kinoyat vajhi birla vaslu hijronni ado qilmish.
Ajab ko'r ishq arokim, mo'r etarga ajdaholarni
Fusundin mo'rixatlar qaydi zulfin ajdaho qilmish.
Qazodindur menga ishq o'ynamoq, ey nosihi nodon,
Ko'rubsenmu kishi hargizki, tag'yiri qazo qilmish.
Navoiydek xalosim yo'q edi ul g'amza kufridin,
Xususan zulfu zunnori dog'i bo'ynumg'a toqilmish.

323

Xil'atinmu qilmish ul gulro'yi siyminbar binafsh,
Yo binafsha aylamish gulshanni sar-tosar binafsh.
Arg'uvongun yuz binafsha rangi xat jonim olur,
Xil'ati bo'lsun aning gar arg'uvoni gar binafsh.
Yo'qkim, ul sanchar binafsha dastasin dastorig'a,
Egnida xil'atlarin dog'i qilur aksar binafsh.
Savsani bo'rkung yopar kechkangni, ey mir'oti husn,
Ko'zgu yanglig'kim o'chasen qildi ohangar binafsh.
Xayli ruhoni hamonokim binafsh aylar libos,
Kim xaririn aylar ul xuri pari paykar binafsh.
Burqa' olg'ach kiydi moviy xil'at uzra savsani,
Mehridin qilg'an kibi moviyini nilufar binafsh.
Ne binafshadur ne noparmon guli ne savsani
To'nikim, ul kiygali loyiq emastur har binafsh.
Gul kibi jismingga, ey soqiy, binafsh oyin to'ning
Uyladurkim, bodai gulrang uchun sog'ar binafsh.
Gar Navoiy, ahli mabhut o'lsa qilmang aybkim,
Xoshiya zarbaft etib, diklay kiyar dilbar binafsh.

324

Shabistonimda jom ichra yuzung aksi charog' o'lmish,
Charog'img'a valekin jom zarfu boda yog' o'lmish.
Diram uzra diram tuggan kibi pinhon xirad ahli,
Girihlik ko'nglum ichra ishqdin dog' uzra dog' o'lmish.
Iloj aylay desang, qo'y islaynn sebi zanaxdoning,
Mengakim sunbulung savdosidin za'fi dimog' o'lmish.
Ko'zung nargis, uzoring gul, qading sarvu soching sunbul,
Buzug' ko'nglum xayolidin bularning turfa bog' o'lmish.
Ne qilsang emdi qil ko'nglumgakim, toroji ishqingdin

Shikibu ilmu, aqlu, zuhdu taqvodin farog' o'lmish.
Ajab Farhod erur Shirin labnng shavqida ko'nglumkim,
Anga paykonlaring metinu ishqing Qofi tog' o'lmish.
To'la quy jomi gardunvashqa may, ey soqiyi mahvash,
Ki g'am haylini g'arq aylar tengiz bu nav' ayog' o'lmish.
May ichkim, dardu g'am bir lahza sog' o'lmoqqa qo'ymaydur,
Anikim, bu ko'han mayxonada bir lahza sog' o'lmish.
Navoiy tiyra shomin kavkabi ashki qilur ravshan,
Bu yulduzlar anga go'yoki durri shabcharog' o'lmish.
325

Latofatda yuzung ham gul emish, ham guliston ermish,
Halovatda labing ham jonu ham oromi jon ermish.
Bu ma'nidinki doim chun nihondur ul pari ko'zdin,
Ishi- jonu ko'ngulga o'rtamak dog'i nihon ermish.
Iti bag'rimni yer chog'da ayog'i qong'a bulg'andi,
Ko'zum bog'ida gul oning tobonidin nishon ermish.
Shararlar birla ohim dudini sahroyi ishq ichra
Kishi ko'rsa gumon qilg'ay ming o'tlug' korvon ermish.
Chamanda har sari qildim guli ra'no gumon ul xud
Sarang' gul jomida gulgun sirishkim birla qon ermish
Sog'indim ko'yida har kecha itlar nolasi lekin
Nechukkim, telba it ushshoq ko'nglidin fig'on ermish.
To'kub may muhtasib, men yig'ladim, lekin ul usruk
Su kelturmak hamonu ko'za sindurmoq hamon ermish.
Fano dayriki gardun hasnidin mahkamdurur bildim
Ki, gardun zulmidin faqr ahlig'a dorilamon ermish.
Navoiyni dedim ishq ichra somoni topib erkin
Vale ko'rdum hamon devonayi bexonumon ermish.
326

Qilg'ali kiygan libosin ul buti zebo binafsh,
Vahki, yoqmas xotirimg'a hech rang illo binafsh.
Sarvi ra'no hullamu kiymish binafsha bargidin,
Yo libosin aylamish ul chobuki ra'no binafsh.
Xushturur gar xil'ating bo'lsa qaro, yo savsani
Kim, quyosh mushkin bulutdin xush ko'runur, yo binafsh.
Ezdi jannat gullaridin rangi naqqoshi qazo,
Sen kiyardek chunki bo'lmas dahr aro paydo binafsh.
To binafsh etmnsh to'nin ul gul, borurmen hushdin,
Bog' aro har gulnikim ko'rsam meni shaydo binafsh.
Bul binafshazor aro tushgan kibi ul sho'xning
Ko'nglagi volo binafshu to'ni ham kimxo binafsh.
Sabzada savsan yarashqandek muloyimdur base,
Sho'x sabzoranglarning rangiga debo binafsh.
Juz binafsha bog' aro gul ekmagil, ey bog'bon,
Kim libosi rangini istar bizing mirzo binafsh.
Buylakim soqiy to'nin qilmish binafsh, ermas ajab
Aksidin bo'lsa billurin sog'ari sahbo binafsh.
Charx rangomez erur ko'rma tafovut zinhor,
Ranglarkim ko'rguzur ko'ku yashildin yo binafsh.
Ey Navoiy, ul binafshapo'sh gulning vasfida
Bo'lmasun har ne yozarsen kog'aze illo binafsh.
327

Dedim ul paykonni la'l etgan yurak qoni emish,
G'unchang armonida ul xud la'li paykoni emish.
Pardai jon ichra tim-tim qon sarosar loladek,
Furqatingdnn toza-toza dog'i pinhoni emish.
Lablaring tuzluq takallum birla fahm ettim so'rub
La'lidin xoni jamolining namakdoni emish.
Bir jaza' solmish maloyik xayli ichra rustaxez,
Emdikim fahm aylamishlar ko'nglum afg'oni emish.
G'am tuni dedim bulutning pardasidin chiqti oy,
Zulfdin chiqqan jamoling mehri rahshoni emish.
Davr ayog'in, soqiyo, qo'yma yigit joning uchun
Kim, yigitlik ro'zgori ayshi davroni emish.
Ey Navoiy, chok bo'lg'an ko'nglungga qildim nazar,

Yor boqiy, anda boqiy o'zgalar foniy emish.

328

Necha oh ursam o'lur ko'zdin bag'ir xunobi fosh,
Istamak bu ersa ko'zda ne ajab ul nav' yosh.
Ey pari, atfol toshi dema bu majnung'akim,
Charx zulmi yog'durur boshim uza har lahza tosh.
Suda andoqkim quyosh aksi tushar, go'yo erur
Obgun charx ichra ul ruxsorning aksi quyosh.
Gar kabutardek emas tutmoq uchun ko'nglum qushin,
Ne uchun ochmish qulochin har taraf ul ikki qosh.
Tund erur ul butki qo'ymishmen boshimni o'llig'a,
Qiblag'a bosh indururga menda yo'qtur ikki bosh.
Bo'lma kun qursin tilab aflokdek sargashtakim,
Bir fatiri xom ila oson o'tar har kun maosh.
Olg'ali ko'nglin Navoiyning taloshur xo'blar,
Shohlar andoqki, mulk ustida qilg'aylar talosh.

329

Menga emdi sarv ila gul muddaosi qolmamish,
Sarv bo'ylug' guljabinlarning havosi qolmamish.
Uyla tutmish mehnatu g'am xayli ko'nglum kishvarin,
Kim nishot anda sig'ing'uncha fizosi qolmamish.
Men baliyat ichramen, el shod go'yo charxning
Emdi dard ahlig'a yetkuncha balosi qolmamish.
Yorkim qilmas jafou javr ermas, rahmdin
Kim, menga ko'rguzmagan javru jafosi qolmamish.
Baski har torin balo atfoli uzdilar chekib,
Vahki, uryon jism uza mehnat palosi qolmamish.
Gul chog'i bog'ingg'a kim, yo'l bermading, ey bog'bon,
Chinmudur day bo'lg'ali, derlar safosi qolmamish.
Ey Navoiy, gar vafosi qolmamish oning senga,
G'am yemakim, anga husnining vafosi qolmamish.

330

Orazing hijronida kelmas menga gulzor xush,
Go'lsiz andoqkim emas gulbunda yuz mnng xor xush.
Xastadur ko'nglum ko'zungdin uyla kim, mumkin emas,
Lablaringdin sharbat olmay bo'lg'ay ul bemor xush.
Ko'yida vayronai topib yiqildimkim, erur
Qasri jannatdin menga ul soyayi devor xush.
Ko'yidin man' aylar erdim chun o'larmen, ey ko'ngul,
Emdi berdim ruxsating, har qayda borsang bor xush.
Har kishi maqsadg'a bir sarrishta aylar, ey faqih,
Subha gar xushdur sanga, bordur manga zunnor xush.
Xirqau zuhdu riyo ahlig'a xushtur xonaqah,
Lek aning rahniq'a keldi kulbai xammor xush.
Ey Navoiy, may bila xush tut o'zungnikim, emas
Bu fano dayri aro bo'lmoq dame hushyor xush.

331

Hushi yo'q ko'nglum junun dashtida bir shaydo emish,
Kim aning qoshida Majnun asru ko'p dono emish.
Tutti sorig' lolalar ruxsori ashkim birla rang,
Dema, ey ra'noyi gulruxkim, guli ra'no emish.
Har bir ohim dudining haddu savodin ko'rgan el
Zulfi hajridin sog'ingaylarki bir yaldo emish.
Telba ko'nglum holini bilmak tamanno ayladim,
Yillar ermishkim junun dashtida nopaydo emish.
Dedim, islay anbarin zulfungni, ol boshim evaz,
Dedikim, sen telba boshida ajab savdo emish.
Ey g'aniy, ushshoqdin mustag'niy o'ldung, bilmading
Kim, fano ahlig'a sultonlig'din istig'no emish.
Anglamas erdim Navoiy holin ul oy ko'yida,
Har kecha to subh ishi faryodu vovaylo emish.

332

Mayki la'lidin tomizdi ul nigori bodano'sh,

Go'yiyo jon topqanidin tushti tufrog' ichra jo'sh.
Ishva birla betahammul qilmasa ul mug'bacha,
Ne uchun dayr ahlidin bir lahza kam bo'lmas xurush.
Raz qizi beboklikdin qilsa uryon xalqni,
Dayr piri zayli ehson birla keldi pardapo'sh.
La'li mayning javhari ruh o'ldi chun har qatrasi
Go'yi i'jozi Masiho zohir aylar mayfurush.
Mastlig'din elga yuz so'zdin vale men so'z desam,
Ko'z yumub ham mastlig' birla o'zin aylar xamush.
Turmadi shayxi riyoyi chun yetishtdi piri dayr,
Qochmayin iblis netsun chun nuzul etti Surush.
Ey Navoiy, demakim jonu, ko'ngulni naylayin,
Ikkisin aylay fido chun boda no'shum tutti qo'sh.
333

Meni ishq ichra degan oqilu farzona emish,
Degay ulkim, so'zin eshitsaki, devona emish.
Yopsa yuz har kecha ko'nglum qushidin tong yo'qkim,
Malak ul sham'i jahontobig'a parvona emish.
Qasri ul husn shohining emish andoq olny
Kim, falak kungurasi qasrig'a dandona emish.
Ko'zlarim andin emish qonu ramad aynidakim,
Durd hamkosa munga, hajr anga hamxona emish.
Zaxmi ko'p tanda jununluq ko'ngul oromidin,
Telbalar maskani fahm o'ldiki, vayrona emish.
Jannatu kavsar umidi bila o'ldung, ey shayx,
Bilki, naqd ushbu fano dayrida mayxona emish.
Zuhd ila, eyki Navoiyni o'karsen ko'rduk,
Ishi usrukluq emish, hamdami paymona emish.
334

Tuzmagay erdi qazo bu jismi vayronimni kosh,
Chunki tuzdi, solmag'ay erdi anga jonimni kosh.
Tan uyig'a jonni solg'ach qilmag'ay erdi muqim,
Ul uy ichra ko'ngul otlug' zori hayronimni kosh.
Bo'ldi chun jonu ko'ngul bori nazar sham'i bila,
Qilmag'ay erdi munavvar chashmi giryonimni kosh,
Chun adam sahrosidin keldim vujud ayvonig'a,
Buzg'ay erdi marg selobi ul ayvonimni kosh.
Chun tuzaldi ishq uyi qovg'ay edi andin ravon,
Yo'q ko'ngul devonayi rasvoyi nodonimni kosh.
Chun ani ham qovmadi ko'r etsa erdi tig' ila
Ko'z degan qon yosh ila oluda domonimni kosh.
Chun bu dog'i bo'lmadi, qilmasa erdi jonima
Muncha zebou malihu sho'xi jononimni kosh.
Chun bu yanglig' bo'ldi jono qo'ysa erdi marhami,
Gah-gahi ko'rgach ko'ngulda dog'i hijronimni kosh.
Ishq ichinda chora o'lmaktur Navoiy dema haq,
Ro'zi etgay la'li jonbaxsh obi hayvonimni kosh.
335

La'li ishq ahlidin oncha g'orati jon aylamish
Kim, o'lukka jon berur oyinin oson aylamish.
Ko'yida atfoli ushshoq o'lturur bedor ila
Shah magar shahr ichra it qatlig'a farmon aylamish.
Subh ayshim istamish g'am shomig'a bo'lmoq badal,
Yo'qsa nevchun yuz uza zulfin parishon aylamish.
Yorab, ul tunni yorutma mehr birla to abad,
Kim, g'aribi mehribon yorini mehmon aylamish.
Ahli davron ko'nglum oshubin netib man' aylagay
Kim, ani oshufta bir oshubi davron aylamish.
Gul kibi soch xurdakim yel yirtibon toroj etar,
G'unchaknm o'z naqdini og'zida pinhon aylamish.
Ey Navoiy, demakim bag'rim eritmish ishq o'ti
Kim, oni hijron kunining anduhi qon aylamish.
336

Oshiq o'ldum bilmadim, yor o'zgalarga yor emish,

Oloho-oloh, ishq aro mundog' balolar bor emish.
Qaddig'a el mayli bo'lg'andin ko'ngul ozurdadur,
Ul alifdin zorlarning hosili ozor emish.
Elga novak urdi, men o'ldum, erur bas turfakim,
Jonim etgan resh el bag'rig'a kirgan xor emish.
Rishtakim muhlik yaram og'zini tikti angladim,
Kim kafan jinsi qirog'idin suvurg'an tor emish.
Qo'yi devoridin og'rig' tang'a tushkan soyadek
Seli g'amdin emdi soya o'rnig'a devor emish.
Jonga tahvif ayladim tig'i halokidin aning,
Bilmadim bu ishdin ul o'lguncha minnatdor emish.
Ey Navoiy, xo'blarni ko'rma osonlig' bila,
Kim, birovkim soldo ko'z uzmaq ko'ngul dushvor emish.

337

Javza ko'yidin dog'i ul chehra jamil ermish,
Yaldo tunidin dog'i ul zulf tavil ermish.
Har qatra ko'ngul qoni jon berdi o'luk tang'a,
Xosiyatini so'rduq la'lingg'a qatil ermish.
Gulzor aro nilufar ochildi gumon ettim,
Xol o'rnig'a ul yuzda bir nuqtai nil ermish.
Hijron tunn daf' o'lg'ach bildimki, yuz ochibsen,
Hurshid vujudig'a tong nuri dalil ermish.
Ovora ko'ngul istab jon tandin olur ishqing
Ul telbagakim itmish go'yo bu kafil ermish.
Oyini qanoat tut izzat tilar ersangkim,
Ermish tama' ahlidin har kimki zalil ermish.
Ko'nglini Navoiyning olsang nazar aylab ko'r
Kim, dard ila dog' ichra holi ne qabil ermish.

338

Bizing shaydo ko'ngul bechora bo'lmish,
Malomat dashtida ovora bo'lmish.
Anga baskim yog'ar tosh ustida tosh,
Tanida yora uzra yora bo'lmish.
Urardin dam-badam xorog'a boshin,
So'ngaklar anda pora-pora bo'lmish.
Balo tog'i aro yotqanda bemor
Xazu sinjobi xoru xora bo'lmish.
Qaro qildi nechukkim ro'zgorim,
Oning ham xonumoni qora bo'lmish.
Qadah xurshidi qonikim, g'amidin
Sirishkim kavkabi sayyora bo'lmish.
Navoiy choradin ko'p dema so'z kim,
G'amingg'a chorasizliq chora bo'lmish.

339

Har kun aqshomg'a hajringda menga zorlig' ish,
Kecha tong otg'ucha anduh ila bedodlig' ish.
Ish vafo qilmoq erur gar qila olsangki, emas
Ey vafosiz, bu jahon ichra jafakorlig' ish.
Ishq aro qoch^ma ko'ngul xoru zabunlug'dinkim,
Oshiq o'lg'ang'a zabunlug' bo'luru xorlig' ish.
Lutfu diljo'lig' erur xo'b parivashlarg'a,
Ey pari, bilki, emas javru dilozorlig' ish.
Taqvi ahlig'a bilinsa edi charx avzoi,
Aylagaylar edi bu dayrda xammorlig' ish.
Olam ahli, bilingizkim, ish emas dushmanlig',
Yor o'lung bir-birmngizga kim, erur yorlig' ish.
Xasta ko'nglini Navoiyning olib asraki, bor
Senga dildorlig' ish, bizga dilafkorlig' ish.

340

Do'stlar, ko'nglumni vasl ummidi behol aylamish,
Orzu xayli hazin jonimni pomol aylamish.
Shoh lutfi uzrini qo'lmoq emas mumkinki, shavq
Hushum etmish zoilu nutqumni ham lol aylamish.
May munosibdur bahori vasl aro ko'z yoshining

Kisvatin qondin xazoni hajrkim ol aylamish.
Zulfi ichra bo'lg'amen pur pechu xamlig' tordek,
Za'fliq jismimnikim hijron yuki dol aylamshsh
Har zamon ul yon qilur ko'nglum havokim, qush kibi
Hajr o'qi paykonlarin har yon parubol aylamish.
Necha kunluk hajri to'fon aylabon ashkim suyin
Meni ul daryoda kishtibong'a timsol aylamish.
Hajrida onsiz tiriklikdin uyatlig'men valek
Menda yo'q taqsir ajal bu ishda ehmol aylamish.
Ul ikki lab hajrida maykim ilojig'a hakim
La'l ila yoqutni mahlulu sayyol aylamish.
Ey Navoiy, hajr mushkil bo'lsa g'am yo'qturki, haq
Shoh lutfin buyla mushkullarga hallol aylamish.
341

Birovki dayr sori zohir ayladi ixlos,
Burung'i naf'i bukim xonaqahdin o'ldi xalos.
Xalos istasang andin ayon qil ixlosing,
Ki yo'q kishiga xalos etmayin ayon ixlos.
Avom zohiridek qilmag'ang'a zohirini,
Muyassar o'lmadi botin ishi nechukki havos.
Birovga xos inoyat bu yo'lda om o'ldi,
Ki om suvrati birla o'zini ayladi xos.
Samo' vajd ayla gar bo'lmasa muassir emas,
Ki kulgu boisidur qilsa pil o'zin raqqos.
Baqo durin tilabon terga g'arqlig' ne osig',
Bu dur toparg'a fano bahri ichra bo'l g'avvos.
Navoiy, aylasa qatling habib sen yana o'l,
Ki ishq tig'i shahidig'a buyla keldi qasos.
342

Husn oyatiki keldi yuzung qissasida nas,
Tong yo'q desamki shoyandadur axsan-ul kisas.
Mushafni o'rtadim deding o'tlug' uzor ila,
Ko'nglum qabul qildi kaloming nechukki nas.
Ko'nglum qushini tig'i g'aming qildi chok-chok,
Bilmon ko'ngulni qushmudurur emdi, yo qafas.
La'ling nigini sharhidadur go'yiyo, fusus,
Har juzvida nishonai vaqf ayladi bu fas.
O'ldumki qatlingga nega ushshoq bo'ldi xos,
Tirguzdi buki yana meni aylading ahas.
Naqdi ishq aro chu azimat tilar ko'ngul,
Avval kerakki, bir taraf etsang bori ruxas.
343

May meni qildi riyoyi porsoliq'din xalos,
Porsoliq yo'qki, ujbu xudnamoliqdin xalos.
Xonaqah ahli yo'luqsa, mastlig'din tanimon,
Shukrkim, bo'ldum alarg'a oshnolig'din xalos.
Ishq xilvat kunjidin chekti meni mayxonag'a,
Qildi zindon go'shasida mubtaloliqdin xalos.
Dayr piri jur'asin topmayki, uldur shohliq,
Dayr aro gar orzu qilsam gadoliqdin xalos.
Ey jafogar, bir vafu qilkim, ikovlon bo'lg'abiz,
Men jafu chekmakdinu sen bevafoliqdin xalos.
Soqiyo, hajru xumor ichra yetibmen jonima,
Bir qadah birla meni qil bu oroliqdin xalos.
Ey Navoiy, ne navo istab seni dildoru sen
Gar navo istarsen o'lma benavoliqdin xalos.
344

Katl uchun elga chu ta'mim ila berding tanqis,
O'lgum erdi meni gar qilmasang erdi taxsis.
Xirsi ul sho'xning el qatlig'a bordur oncha,
Ki ajal hojat emas aylamak oni taxris.
Hajrdin ishq o'tida topmadi ko'nglum maxlas,
Garchi o't birla bo'lur qalbg'a bermak taxlis.
Yor hajrig'a davo guldin emaskim, bermas

Kimsaga Yusuf isi qon aro har pora qamis.
Necha bilsamki xaris o'ldi jahonda mahrum,
Bo'lmamoq mumkin emas yor visolig'a haris.
Qil fano darsi aro o'zni mulaxxaski, emas
Sud kashfida bu ma'nining o'qumoq "Talxis"
Yordin ayru Navoiy o'ziga istar o'lum,
Ey ajal, joning uchun berma anga ko'p tanqis.
345

Qila olg'ancha riyo ahlidin etgil e'roz,
Yaxshiroq sidq ila osiyki riyoliq murtoz.
Mujrimi sodiq erur uzr bila qobili fayz,
Mo'jibi zindiq bo'lmas mutajalli fayyoz.
Uzlukung salbidin ixlos zamimingni ketar
Kim, ketar musxal ila necha muxolif imroz.
Bosh oqardi, ko'z oqardiyu oqarmas ko'nglung,
Tiyrasen har necha kim tutti savodingni bayoz.
Chek riyozat vale ish o'rnida tutma anikim,
Bu riyozatdurur ulkim evazi keldi riyoz.
Barcha ish vaqtida haq bo'lsa keraktur g'araznng,
Bu g'arazdin chu bo'lur daf' kerakmas e'zoz.
Ikki barmoqki tutar siymni miqroz kibi,
Faqr torin dog'i qat' etguchidur ul miqroz.
Har ne olling'ga kelur, haqdin erur chun oriz,
Bas tahammul qilibon aylama har dam a'roz.
Jahl aybini Navoiy netibon yashurg'ay,
El ko'zi ochuq erur, gar o'zi etgay eg'moz.
346

Istasam bo'se labidin jon tilar jonon evaz,
Ko'ngli birla desa jonon ozdurur yuz jon evaz.
La'lin og'zimg'a ola olmon ayog'i o'pmagin,
Topsa etmon maks agar jon istasa jonon evaz.
Poybo'si ham emas haddim ayog'i tufrog'nn
Gar muyassar bo'lsa jon bermak bo'lur oson evaz.
Itlarining xoki poyin o'pgali ham rozimen,
Gar tilar oldik qaroru hushu xonumon evaz.
Vasli gar bo'lsa muyassar, yuz tuman jonu jahon
Gar berilsa o'truda bo'lmoq emas imkon evaz.
Soqiyo, tut la'ligun may bahridin zavraq bila
Kim erur bir jur'asig'a naqdu bahru kon evaz.
Ey Navoiy, yshq tarkin aylagil, nevchunki men,
Vasl uchun jon berdimu bo'ldi menga hijron evaz.
347

Orazingdur oftobi olam orodin g'araz,
Jon fizo nutqingdur anfosi Masihodin g'araz.
Ochmag'aymen ko'z meni devona husnung bo'lmasa,
Har pari paykar jamolig'a tamoshodin g'araz.
O'q tikilsun ko'zlarimga bo'lmasa o'qdek qading,
Bog' aro har dam havoyi sarvi ra'nodin g'araz.
Shomi hajrim zulfi mushkiningdin o'lsun tiyraroq,
Gar emas ko'nglumga zulfung mushksorodin g'araz.
Jon berib la'limni istardim g'araz nedur dema,
Kim base zohirdurur, jono, bu savdodin g'araz.
Dardu mehnat chekmagimdin qasdim aning ko'yidur,
Ka'badur solikka qat'i ko'hu sahrodin g'araz.
Ey Navoiy, yorning mehru vafosin istama,
Qilmag'an bo'lsa ko'ngulga zulmu bedoding g'araz.
348

Ey, tilab la'ling mayidin ruhuma osor fayz,
Lam'asidin kasb etib ko'nglum uyi anvor fayz.
Olloh-olloh, ne labu nutqu ravon oso ekin
Kim, Masiho birla Xizr andin qilur izhor fayz.
Fayzlarkim yetti ishqingdin menga, ofoqni
G'arqa aylar fayz bahri, istasam asror fayz.
Bu jazo munkirga bas erasmukim, foyiz dedi,

Qobili fayz ermas ulkim, aylagay inkor fayz.
Kir harobot ichrakim, har jur'asidin yetkurur
Fayzni yuz shayxcha bazm ahlig'a xummor fayz.
Dayr piridin yetar yuz fayz der yo'q shayxdin
Kim, munga yetmish yaqin fayzu anga pindor fayz.
Ey, Navoiy, mug'tanamdur piri dayru mug'bacha
Kim, biridin yetmasa, yetar biridin bor fayz.
349

Gar budur qomati ra'no bila zebo oraz,
Sarv bo'y chekmasu ochmas guli ra'no oraz.
Oyg'a gulguna magar surtti mashshotai charx,
Yo sanga maydin erur gul kibi hamro oraz.
Orazim sabzag'a har gulshan aro surtarmen,
Senga to sabzai tar ayladi paydo oraz.
Toqatim yo'q ikki o't birla meni o'rtagani
Otashin la'l menga ayla ayon, yo oraz.
Parda yopqilki, xating ayladi behol meni,
Menkim o'ldum qila olmoqqa tamosho oraz.
Orazimni bir ayoq birla qizort, ey soqiy,
Necha surtay ayog'ingg'a meni rasvo oraz.
Ey Navoiy, tilasang davlati boqiy topmoq,
Olmag'nl dayri fano yo'lidin aslo oraz.
350

Desangki faqr tariqini aylayin mazbut,
Kerakki zuhd riyo birla qilmasang maxlut.
Bu yo'lda shart fanodur agar qadam qo'ysang,
Kerak bajoy ketursang nekim erur mashrut.
Kishiki zohiri oshiftadur, zamirig'a boq,
Basoki ma'ni erur poku lafz nomarbut.
Ko'ngul sahifasidin raf' qil xavotirni,
Ki safha zoyi' o'lur chun hasin qilur manqut.
Desang o'zumdin etay g'ayr suvratin isqot,
O'zungdin ayla burun o'zlugungni-o'q masqut.
Fano riyozatida qaddin aylagan chavgon,
Qoshinda go'ycha yo'qtur bu gunbadi maxrut.
Navoiyo, der esang tongla bo'lmayin maqbus,
Bu kun jahon eliga o'zni aylagil mabsut.
351

Qildi botil mehrdin har necha qildi yor shart,
Shart ko'p buzdn nedinkim, ayladi bisyor shart.
Shart mehr aylar bukun andoq unutur tonglakim,
Hargiz etmaydur degaysen ul pari ruxsor shart.
Ko'yida kim poybo'si birla izzat istasa,
Bordur anda aylamak tufrog'dek o'zni xor shart.
Ayladi sharti vafo lekin qachon bor e'tibor,
Mastlig'da har ne qilsa kofiri xunxor shart.
Ishq tarkida qilib ko'p shart buzdung, ey ko'ngul,
Ishki qilmoq mumkin ermas qilmag'il zinhor shart.
Dayr piri xidmatig'a, eyki, belni bog'lading,
Bilkim ushbu bog'lamoqta bor edi zunnor shart.
To tirikmen, tarki ishq etmay debon shart ayladim,
Shart qilg'an ayladik bori Navoiyvor shart.
352

Ruxsor ila labingdin etar ko'nglum inbisot
Kim, gul chog'iyu boda erur mujibi nishot.
Ey oy, sipehr arsasida husn sotma ko'p,
Shohim ruhin unutmaki holi emas bisot.
Qilmang nazzora og'zig'a ko'pkim, topilmag'ay
Xurshid ichinda zarrani ko'p aylab ehtiyot.
Ul sho'x necha g'ayr bila bo'lsa muxtalit,
Men g'ayri birla mumkin emas qilmoq ixtilot.
Shahlar demaki qullug'uma bo'ldi munxirat,
Gar qullaringning o'rtasida topsam inxirot.
Qo'yma ko'nguln dahrning eski rabotig'a,

Soyirg'a chun mahalli iqomat emas rabot.
Oshifta bo'lsa nazm Navoiyg'a, ey pari,
Devonalar so'zida tama' qilma irtibot.
353

Xollaring nuqtasidin tobt zeb ul turfa xat,
Garchi xat uzra bo'lur bir nuqtau bo'lmas nuqat.
Yuz uza xattin nazzora aylagil, gar ko'rmading,
Ey ko'ngul, kun safhasida tun savodi birla xat.
Hajr shomi oyni ruxsoring sog'insam qilma anb,
Kim basar hissi qarong'u kechada qildi g'alat.
Sarv chun asru biyik, savsan bag'oyat past edi,
Qomating xayrul-umur oyinidin tobt vasat.
Sayli ashkim ro'di ikki bo'ldi olam mulkini,
Go'yiyo olam erur Bag'dodu ashkim sayli shat.
Tavsani himmat bila qat' aylagil dashti fano,
Yo'qsa bu yo'lda bo'lur yuz tavsani gardun saqat.
Ey Navoiy, may bati qonin oqiz bazm ichrakim,
Gar kabob o'lmas va lekin elni mast aylar bu bat.
354

Yuzung oyidakim, bosh chekti har yondin muanbar xat,
Gul uzra mushkkin kilki qazo qilmish muharrar xat.
Jamoling safhasida ikki qoshing matlayedurkim,
Yozibdur kotibi sun' oni husn ahli uchun sarxat.
Guli ruxsoringa ko'p zeb berdi sabzai xatting,
Bag'oyat xushnamo ermish qizil kog'azda axzar xat.
Yuzungning tegrasida xatmudur yo sun' pargori,
Quyoshning davrig'a tahrir uchun chekti muqarrar xat.
Xating vasfida har nekim savod etmish ko'ngul andin,
Erur bir anbarin zanjiri savdo ahlig'a har xat.
Ko'runur gul kibi orazda mushkin xat base dilkash,
Varaq gar xo'b emastur xo'b emas yozmoq muyassar xat.
Yuzungning dog'i birla anjumungdin ne osig', en oy,
Quyoshdek olam uzra xushturur gar xol erur, gar xat.
Meni maxmurluq ranjidan ozod etsang, ey soqiy,
Yozarman garchi ilgim titramakdin kelsa abtar xat.
Navoiy, berma pandim xosa xat bosh chekti ul yuzdin,
Chiqa olmon xatidin har nechukkim, cheksa dilbar xat.
355

Qilsa bo'lmas ohu afg'ondin meni shaydoni zabt,
Uylakim javru jafodin ul buti zeboni zabt.
Har dam el qonin to'kar usruk chiqib, bedod etib
Kimdururkim, qilg'ay ul sho'xi qadah paymoni zabt.
Sho'xluqdin zulm qilmoqqa erur beixtiyor,
Mumkin ermas qilmoq ul huri malak siymoni zabt.
Zulfi zanjirig'a ahli ishq ko'nglin tortibon,
Yaxshi qilding bir suruk devonai rasvoni zabt.
Telba ko'nglum dashtini qilsa masohat aybi yo'q,
Oqil ar Majnundurur qilg'ay magar sahroni zabt.
G'unchalar ochilsa, o'lganlar tirilsa ne ajab
Aylay olmas kulgudin chun la'li ruhafzoni zabt.
Zabt aylay olmas ahli ishq ko'ngli kishvarin
Xusravikim, aylay olg'ay sarbasar dunyoni zabt.
Ashk mavjin man' etarsiz menda ham yo'q ixtiyor
Kim, qilibtur xosa chayg'alg'an zamon daryoni zabt.
Davri eli zulmin xayol etmak bila bo'ldum halok,
Tindi ulkim, qildi bir vasvos ila savdoni zabt.
Dayr piri bandasidurmenki, nofiz hukm ila
Aylamish yuz ming juhudu gabr ila tarsoni zabt.
Ey Navoiy, sen dog'i devonasen, ko'nglung dog'i,
Gar seni zabt etsalar, kim aylay olg'an oni zabt.
356

Ne nutqi dilkash erur, vah, ne dilrabo alfoz,
Masih nutqida yo'q bo'yla jonfizo alfoz.
Erur xujasta so'zuing fayz mavjining tengizi,

Tengizda har sarig'i durri bebaho alfoz.
So'zungda piri xirad topmayin g'alat ahkom,
Tilingga sahv ila ham o'tmayin xato alfoz.
Sanga nadim o'lubon Jabrail kim keturub,
Bir oshno qoshidin barcha oshno alfoz.
Sipehr javfida daryo vujuding ichra so'zung,
Bu bahr ichinda bu javohir so'zung aro alfoz.
So'zungda lafzing eshitgach arab fasihlari,
Birisi qilmadi so'z derga ibtido alfoz.
Navoiy ayladi na'tingni, vird bo'lsa ne tong,
Anga kalomi ravonbaxshu muntaho alfoz.
357

Labingdin bo'ldi bu mahjur mahzuz,
Aningdekkim, shakardin mo'r mahzuz.
So'zungdin topsa xat ko'nglum ajab yo'q,
Ki sharbatdin bo'lur ranjur mahzuz.
Emas bahring kuyuk ko'nglum iloji,
Ki bo'lmas sho"ladin mahrur mahzuz.
Sochingdin orazing ko'rguzki, aylar
Qarong'u tunda aylar nur mahzuz.
Labingg'a jon fidokim, qildi jonnn
Bu aqshom asru nomakdur mahzuz.
Xumor o'tturdi, soqiy, tut qadahkim,
May o'lmay bo'lmadi mahmur mahzuz.
Navoiy ko'nglini buzdung, qil emdi,
Etib vasling bila ma'mur mahzuz.
358

Mehr ila gar keldi charx ayvoni rif'atdin mane'
Jom qo'yg'an dayr toqin anglag'il andin rafe'.
Dayr jannatdur, gar anda jilvagar har mug'bacha,
Shakl zohir aylar anda huru g'ilmondin bade'.
Soqiyo, chun davr aro solding hiloli jomni,
Bilkim, ul sayr ichra bor o'zga kavokibdin sare'.
Gar chiqib masjidin o'ldum but qoshida g'am yemon,
Shoyad ul jurmumg'a ushbu toatim bo'lg'ay shafe'.
Menki dayr o'ldi menga taqviyu toat buq'asi,
O'lganimda kufri go'ristonin aylab men baqe'.
Bo'ldi soqiyning guli ruxsori gul-gul bodadin,
Tut g'animatkim, yigitlik faslidur fasli rabe'.
Xonaqahdinkim, Navoiydek borur mayxonag'a,
Anda-o'q qo'ydik riyoy ujbdek fe'li shane'.
359

Izzat tama' kim aylasa tark etmayin tama',
Ul horliqqa mujib erur, azza man qana'.
Tuhmi tama' ki xorliq o'lmish aning bari,
Sen buyla xor tuxmin ekib qilmagil tama'.
Nafsing halokin istau topsang ani halok,
Zinhor motam ahli kibi qilmag'il jaza'.
Nevchunki to tirikdudur ul zolimi lain,
Ko'nglungadur halokatu joningg'adur vaja'.
Ruhungg'a sihat o'lsa maloyik o'lur sipoh,
Nafsing'ga quvvat o'lsa, shayotin bo'lur taba'.
Tark etma uzru ajzg'a ko'nglungni solsa fisq,
Qo'yg'il riyoyu ujb'ga gar bosh chekar vara'.
Joh ahli, faqr ichra Navoiyg'a iqtido,
Aylangki, bu tariqa anga keldi muxtara'.
360

Qizil ko'nglak yengin orazg'a yopsang vajhi yo'q voqe',
Quyosh olinda ko'rmaydur kishi gulgun bulut mone'.
Yuzidek mumkin ermas, ey musavvir, chekma zahmatkim,
Quyosh jurmin qo'shub hal aylasang rang o'lg'usi zoye'.
Labi ham o'rtadi jonim, ham achchig' so'z dedi, ya'ni,
Chuchukluktin isitqang'a achig' sharbat erur nofe'.
Yuzin ochsa necha qilsam nazar og'zini ko'rmasmen,

Nazarg'a garchi kelmas zarra xurshid o'lmayin tole'.
Jamol ochqan sayi majnunlug'um oshsa ajab ermas,
Parining jilvasi savdog'a hargiz bo'lmadi dofe'.
Labing jonimg'a qilsa mayl, darding xasta ko'nglumga,
Tong ermastur nedinkim, aylar ashyo aslig'a roje'.
Ko'zung fikri bila tan xilvatida notavon ko'nglum,
Riyozat aynidindur kunda bir bodom ila qone'.
Fano yo'lig'a o'zluqtin shuru' etganga tor o'ldi,
Gar o'lsa hodiyi tavfiq ochuqdur behad ul shore'.
Navoiy dayr aro gar butparastu mast esa tong yo'q,
Ne qilsa piri dayr, ul ham qilur chunkim erur tobe'.
361

Qildi uqor o'tog'asin ul qotili shijo',
Xurshid orazig'a hamono xati shio'.
Ul minmayin hanuz takovarg'a, voykim,
Mendin qaroru sabru ko'ngul qildilar vido'.
Maydong'a chopti tavsanin ul nav'kim degil,
Kim charx shaxsuvori bila qilg'usi nizo'.
Yuz fitna soldi g'ayri muqarrarki, aylamish
Bedodu zulm tavrida yuz nav' ixtiro'.
Jonni dedim otti oyog'ig'a nisor etay,
Lek ermas erdi ko'zga ko'runguncha bu mato'.
Sarkashlik etma sho'ladek o'rtarga elnikim,
Asru bot inhitot topar andoq irtifo'.
Boshtin, Navoiyo, chiqor o'zluq xayolini,
Gar sarzanish bila der esang ko'rmayin sudo'.
362

Lablaringdin har nafas jonni tilarmen muntafi',
Munqati' bo'lmay nafas bo'lmas umidim munqati'.
Ko'z yumub ochquncha, vah, yuz qatl qilmoq yo'q edi,
Bo'yla san'atlarg'a mahvashlarda sensen muxtari'.
Ko'ktadur ohim qurug' tandin etib o'tluq ko'ngul,
Sho'la-daf' o'lmay, o'tundin dud bo'lmas murtafi'.
Ishqu dardu shavq ko'nglum ichradurlar, ohkim,
To ne qilg'aylar bo'lub mundoq balolar mujtami'.
Ishq eli g'avg'osidin dardim desam mafhum emas,
Xossakim ulkim anga dermen xud o'lmas mustami'.
Istasang dayri fano sirig'a topmoq ittilo',
Mastlig'din bo'lmag'il davron ishiga muttali'.
Ey Navoiy, qil fano ilmini yaxshi kasbkim,
Aylagaysen daf', agar taqvo buyursa muftadi'.
363

Ko'rub orazing yig'lasam yo'q badi',
Kelur sayl bo'lg'anda fasli rabi'.
Necha ishq aro bor esam tangdil,
Erur ul uy ikki jahondin vasi'.
Gumon qilma ishq elini xoksor,
Ki himmatlaridur falakdin rafi'.
Damim o'ti ko'kka chiqar o'yla tez,
Ki barq inmagay yerga andoq sari'.
Yuzung ollida gul xadisni demon,
Xush ermas latif elga lafzi shani'.
Agar zuhd edi jurmum, ey pnri dayr,
Ne g'am bo'lsa jurmumg'a lutfung shafi'.
Navoiy, agar yor erur bazlago'y,
Badi' eldin ermas badoyi' badi'.
364

Hajr o'tidin shom agar mendek emas behob sham',
Rishtai jonig'a nevchun soldi pechu tob sham'.
Bir quyosh hajrida gar kuymas, nedin bas men kibi
Qavkabi ashkin to'kar andoqki durri nob sham'.
Mahvashimdek demakim bo'lmish libosi la'lgun,
Men kibi qon yoshdin o'ldi g'arqai xunob sham'.
Kechaiki tiyra kulbamni yorutg'ay ul quyosh,

Tong emas anjumdek o'lsa ul kecha noyob sham'.
G'am tuni ul oy xayolidin buzug' ko'nglum yorur,
Go'shai vayrong'a basdur partavi mahtob sham'.
Tiyra shoming fayz nuridin desangkim yorug'ay,
Tutqil ul yanglig'ki tutmish go'shai mehrob sham'.
Ey Navoiy, ul quyosh qo'yg'ach shabistonimg'a yuz,
Rashkdin siymob ashkidek bo'lub siymob sham'.
365

Ul quyoshtin topti bu oqshom bizing koshona sham',
Qilmasun bu uyni dudidin qaronqu yona sham'.
Band ayog'ida lagandin, boshida soch dudidin,
Ul pari hajrinda mendekdur magar devona sham'.
Io'l shabiston ichra topmas har kecha kelturmasa,
Ul quyosh devoni husnidin necha parvona sham'.
Ista gohi bizni dog'i, ey mahi xirgahnishin
Kim, bo'lur fonus aro parvonag'a hamxona sham'.
Nola qilmas til chekib kim uyqu istab, yorg'a
Sarguzashtidin kecha der go'yiyo afsona sham'.
Netti bir tun yorusa sendin yiqilg'an kulbamiz,
Chun topar oy partavidin doimo vayrona sham'.
Tong emastur har biri gar bo'lsa durri shab charog',
Orazing hajrida to'ksa ashkidin har dona sham'.
Bu shabiston ichra keldi farqig'a tig' uzra tig',
Boshi uzra chunki qo'ydi toji zar shohona sham'.
Ey Navoiy, o'rtagil jonu ko'ngul parvonasin
Kim, bu oqshom orazidin ayladi jonona sham'.
366

Torttim ranji xumor aylab mayi ahmar tama',
Ul kishidekkim qozar tog' aylabon gavhar tama'.
Lola jomi durdidek ham dast bersa yaxshidur,
Davrdin gar aylay olmon lolagun sog'ar tama'.
Soqiyo, jomi labingdin el tama' qilg'anda no'sh,
Bizga g'amzangdin erur bir jon siton nashtar tama'.
Qatlima andin qila olmon tama', ber zahri chashm,
Men kimu la'li labidin aylamak shakkar tama'.
Desangizkim bo'lmag'aysiz men kibi devonavash,
Odamilar ichra qilmang bir pari paykar tama'.
Piyr dayr ollida qo'ydum naqd jon, ey mug'bacha
Kim manga bor erdi sendin la'li jonparvar tama'.
Istadim vaslu vafo dedi, Navoiy qilmag'il
Bu tama', qil gar qilursen mundin o'zga har tama'.
367

Istamassen xotiri ushshoq hayroningni jam',
No'qsa nevcun qilmading zulfi parishoningni jam'.
Ishqing o'tig'a ko'ngul ichra dedim taskin beray,
Buki qildim zori jismim ichra paykoningni jam'.
Asramoqqa yer ikki ko'zdin munosib topmadim,
Oritib ko'zdinki qildim gardi maydoningni jam'.
Yaxshi bording, ey ko'ngul, qilsang xud etting ta'nidin
Itlaringga bersalar kosh aylabon qoningni jam'.
Gar tabassum vaqtida ko'rsang labin, ey bog'bon,
Yelga bergaysen qilib gulbargi xandoningni jam'.
Ul pari majnunlarig'a sad'yak o'lg'ay, ey quyosh,
Chunki qilsang zarrai behaddu poyoningni jam'.
Ey Navoiy, nazming el ko'nglin parishon ayladi,
Qilding el ko'ngli uchun go'yoki devoningni jam'.
368

Zihi buroqing izidin qamar uzorida dog',
Muayyan ikki qarog'ingg'a surmani mazog'.
Chu yurutub yuzung oli falak shabistonin,
Uyotidin uchurub har taraf nujum charog'.
Sham'kim sochibon zulf anbarafshoning,
Bo'lub savomi' qudsi eliga atri dimog'.
O'tub chu qaddu uzoring sipehri ahzardin,

Bu nav' sarv ila gul topmayin yana ul bog'.
Ulusqa zulmati kufr ichra iztirob erdi,
Yuzung quyosh furug'idin o'ldi muncha farog'.
Kitobing o'zga kutublarki bordurur ablag',
Balog'atingg'a munosib haq aylamish iblog'.
Bu baski ayni inoyat bila ko'zung tushsa,
Tamug' o'tig'a Navoiyni sudrab eltur chog'.
369

Garchi yo'qtur lolazori ashkima paydo qarog',
Dudai ohim bila qo'ymoq bo'lur borig'a dog'.
Gullar o'lmish otashin to o'tlug' ohim tortibon,
Aylamishmen orazing hijronidin gulgasht bog'.
Zulf aro ul oraz uzra zarvara har yon erur,
Shom andoqkim yoqilg'ay suvda har jonib charog'.
Oshiq o'ldum ul malaksiymo pari ruxsorig'a,
Uylakim o't sho"lasidin elga garm o'lg'ay dimog'.
G'amdurur ko'nglumda ul shirin sanamni ko'rgali,
Tog' aro Farhod o'lur, kim ko'rdi Farhod ichra tog'.
Davr ranjidan desankim lahzai sog' o'lg'asen,
Davr ayog'i ichmagidin bo'lmag'il bir lahza sog'.
En Navoiy, chun ko'ngul bir dam ochilmas bodasiz,
Istasang ul o'tni ravshan dam-badam quygil bu yog'.
370

Oh o'ti birla yuzung hajrida qilsam gashti bog',
Lola yanglig' o'rtagay har bir sharar gullarga dog'.
Ko'rgach ul orazni yig'larmen tushub mag'zing'a jo'sh,
Uylakim, guldin yasharg'ay ko'z qizig' bo'lgach dimog'.
Yuzgakim sanchib binafsha istading husnungg'a zeb,
Go'yi ul gugurt birla ravshan aylarsen charog'.
Dog'u qonlig' chok-chok o'lg'an ko'nguldadur g'aming,
Lola tog' uzra bo'lur, kim lola uzra ko'rdi tog'.
Ikki gavharkim banogushungdadur anjum kibi,
Husn aro oydek yuzung ollida tutmishlar qulog'.
Bodadin bir dam farog'at istama, gar istasang
Davr ahli mehnatidin topqasen bir dam farog'.
Yor ayog'in suvg'a chun soldo ko'zum to'ldi sirishk,
Ey Navoiy, buyla bolliqqa kerak mundoq bulog'.
371

Zaif jismim aro bir-birining ustiga dog',
Qurug' yig'och uzadur yofrog' ustida yofrog'.

Evursa har sari tong yo'q yuzni ohimdin,
Ki chayqalur yel agar asru tund bo'lsa charog'.
Chamang'a g'amzada ko'nglumni chekma, ey bulbul,
Ki keldi chug'zg'a vayrona kunji go'shai bog'.
Yoram fatilasi zaxmimni kuydirur har dam,
Magarki qon anga xosiyat ichra bo'lmish yog'.
Kerakki qo'ymasa bir dam piyolani qo'lidin,
Zamoni ul ki tilar bu zamona ichra farog'.
Yetishti burnig'a ofatki tutti burnini el,
Yorug'lug'i bila chun sham' bo'ldi kunda dimog'.
Xayoling etti Navoiy boshida manzilgah,
Nedinkn bir tepada jori erdi ikki bulog'.
372

Baski qo'ydung ko'ksuma ko'nglumni olg'an chog' dog',
Jismim o'lmish xirqam ul yanglig'ki maydin dog'-dog'.
Demakim ne dog'dur ko'nglumdakim, o'tlug' ko'zung,
Qo'ydi anda ko'rguzub yuz loba birla log' dog'.
Dog'lar qo'y dum chu mastu oshiq o'ldum nechakim,
O'zni asrab qo'y mas erdi bor ekanda sog' dog'.
Arg'uvoni to'n bila to jilva qilding, vahki, bor
Xasratingdin arg'uvoni shohig'a yafrog' dog'.
Solg'ali o't bag'rimu ko'nglumga hajring, bor ishim.
Tortmoq ko'nglumdin ohu bag'rима qo'ymog' dog'.

Go'yiyo Farhoddek hamroz uchun barq o'tidin,
Lola ermas bag'rig'a har sari qo'yimish tog' dog'.
Ey Navoiy, to'kma o'tlug' ko'nglung uzra ashkkim,
O'rtanur ko'krak kuyar holatda qo'ysang yog' dog'.
373

Zahri hijroning chu ayshim jomini qildi achig',
No'shi vasling elga yetganda menga yo'qtur isig'.
Tosh yog'durg'andin atfol o'lmadim, o'lturdi hajr
Kim suubatda bular andog' emas erdi qotig'.
Ashk aro o'ldum, yig'ishtur emdi zulfung shastini
Kim su uzra kelgusi daryo aro o'lgan balig'.
Qatra-qatra qon yoshimdin chehram o'lmish uylakim,
Tim-tim etgaylar qizil kog'aznikim, bo'lg'ay sarig'.
Yuzda hajringdinki tirnog' o'rni xatlar erdi qon,
Bir-biriga ashkdin su ochibon qildim arig'.
Olg'ali dunyo arusin, eyki sochting naqdi jism,
Umr sotib marg olmog' anga bu sotig'-olig'.
Istaram la'lig'a qilg'aymen chuchuk jonim fido,
Ey Navoiy, anga dermen kelmagay nogah achig'.
374

Onchakim ul g'amza surdi ko'rguzub bedod tig',
Surmas elga qatli om o'lg'anda yuz jallod tig'.
Sho''laliq ko'nglum aro ko'r xanjari ishqingni kim,
Bo'yla otashkorliq qilmaydurur haddod tig'.
Qatl etib kund o'lmadi, vah, ne itikdur tiyg'i ishq,
Kim aning qoshida narm ohancha yo'q po'lod tig'.
Men menu ko'hi g'amimkim tog' tiyg'i basdurur,
G'am sipohi harbig'a istar esa Farhod tig'.
Tig'i ishqing olam ahlin o'lturub kund o'lmadi,
Hech qotil olam ichra bo'yla bermas yod tig'.
Tiyg'i g'amzangg'a ajal suyi magar bermish qazo,
Kim yasay olmas itik ul nav' hech ustod tig'.
Shasti zulfung birla bahri ashk aro tutqoch meni,
Kesma boshimkim, baliqqa surmadi sayyod tig'.
Yo'q bu gulshan ichra imkoni farog'at bo'ylakim,
Bargidin har yon chekibdur savsani ozod tig'.
Ey Navoiy, bo'g'zunga hayvon suyidin yaxshiroq
Gar surar qatl etgali ul sarv hurizod tig'.
375

Ko'zungki kufr ila yuz ding'a soldi vayronlig',
Xudoy uchun tiy oni, yo'qmudur musulmonlig'.
Qadingki jilva uza jilva ko'rguzur har dam,
Ajab emas anga hayronlig' uza hayronlig'.
Labingni so'rsam emas tongki to'kti qonimni,
So'rarlar oniki bo'lg'ay birov bila qonlig'.
Demishsen o'lturayin ishq ahlin aylab jam',
Magar bilibsen alar ichra ko'p parishonlig'.
Ne hukm aylar esang husn mulkidakim,
Senga musallam erur xo'blarg'a sultonlng'.
Jununni tark etibon oqil o'l dedi zohid,
Bo'lur emish bani odamg'a muncha nodonlig'.
Deding, Navoiy agar vasl topsa o'lturayin,
Firoqing ichra gumon aylading ani jonlig'.
376

Parini kim desa ul mehri xovari yanglig',
Erur nechukki, degaylar devni pari yanglig'.
Boshimki hajr yo'lida falakdek aylandi,
Ko'zum yoshi erur ul charxi axtari yanglig'.
Firoq sho''lasida pora-pora bag'rim erur,
Demay kabobki ul o'tning axsari yanglig'.
Ko'zung fusungar, aning o'ti otashin la'ling,
Labingda xol itig' o't uzra anbari yanglig'.
Junun eln shahimen, tog' avji taxtimdek,
Qush oshiyonlari boshimning afsari yanglig'.

G'animat angla vafo bulbulungg'a, ey gulkim,
Xazon yeli yetishur hajri sarsari yanglig'.
Navoiy, o'zga shahu o'zga kishvar etma havas,
Ki topmag'ung shahi G'oziy bila Hiriy yanglig'.
377

Tog' oshiqliq yukidin xam bo'lurg'a yo'q xilof,
Ko'rki ne nav' o'ldi xam chun qoldi ishq ollinda Qof.
Ishq dashti mo'ridin aylar xazimat ajdaho,
Ajdaho birla nechukkim, mo'r eta olmas masof.
Yor tutar qotig' ko'ngulga ishq o'tining uchquni,
Barq tiyg'i tog'ini ul nav' kim aylar shigof.
Ulki do'zax o'tidin ishq ahlini taxvif etar,
Ishq o'tin chun ko'rmamish tutmoq bo'lur ani maof.
Ishq tiyg'ikim, ko'runmay sanchilur el jonig'a,
Xo'blar mujgonidin go'yo anga keldi g'ilof.
Eyki oshiqsen birovga kelsa har dam yuz balo,
Shukrdin o'zga ne so'z kim aysang bordur gazof.
Ey Navoiy, bermayin jon ishqdin dam urmakim,
Har nekim der o'lmayin oshiqqadur ul barcha lof.
378

G'amzadin ko'p tiyg' urdung aylabon ko'ksun shigof,
Panja yanglig' tiyg' uchun go'yoki qilding bir g'ilof.
Ne ajab tiyg'ing balo ruxsorig'a mir'ot esa
Kim, ko'runur suvda yuz aksi qachonkim bo'ldi sof.
Vah, ne qotillardurur saf-saf itik mujgonikim,
Har yumub ochquncha ko'z zohir qilurlar bir masof.
Oshiqu Majnunlug'um jurmig'a o'lturdung meni,
Garchi bor el ollida Majnun bila oshiq maof.
Ishq vodisinki oson deb emishsen, ey ko'ngul,
Sen azimat qilki, men ajzimg'a qildim e'tirof.
Ulmayin ishq ichra kim lof ura bozar qilmag'il,
Gar desaki tarki lof ettim erur ul dog'i lof.
Ey Navoiy, zulfu qaddin gar demishsen mushk bid,
Yor avf etsunki, aytibsen xato birla xilof.
379

Orazing xurshidi keldi axtari burji sharaf,
Davrida xat shomi mushk oso yuz urmish har taraf.
Dog'ima otqan o'qung gar tegmasa jismimdatur,
O'qni band aylargadur tufroq uza qo'yg'an hadaf.
Ulki yub ketmas qo'lidin baski nohaq to'kti qon,
Vah, ne hojatkim xino birla yana rang etsa kaf.
Gar ota Yusuf, ona bo'lsa Zulayxo filmasal,
Mumkin ermas kim habibim sen kibi kelmak xalaf.
Kimdur, ey gulrux ma'ni husni savtung janbida,
Yangi oy birla quyosh jirmidin o'lsa changu daf.
Ey fano ko'yiga ozim chun tavakkul bo'ldi rost,
Har necha bu yo'l maxuf o'lsa qadam ur lo taxaf.
Gar talaf bo'ldi Navoiy umri ishq ichra ne g'am,
Shukr bore bo'lmadi zuhdu riyo ichra talaf.
380

Boda xushtur gar harifim bo'lsa bir yori zarif,
May harifn gar zarif ermas anga ermas harif.
Ul sifat zoting teng latofat aynidin jonbaxshdur
Kim, hamono oni mazhar qildi ismi-l-latif.
Za'fdin gar dardi ishqingdin shikoyat ayladim,
Ishq shar'i ichra ermas mo'tabar qulli zaif.
Xoki poyingni maloyik qildilar toji sharaf,
Olloh-olloh, kim ko'rubtur sen kibi zoti sharif.
Za'fim andoqdurki, dam ursam erur bimi halok,
Ne uchunkim ul taxarrukdur menga behad anif.
Davranjiddin tilarmen mayg'a tushmak uylakim,
Mayg'a tushgan qil kibi g'arq o'lsa bu jismi nahif.
Ey Navoiy, qilg'ali tab' ahli jinsi she'r nazm,
Nazming o'ldi barchasig'a qofiya, balkim radif.

381

Novaking tokim erur kuygan ko'ngulga mo'takif,
O'rtagan yo sabb qilg'an dog' aro o'lmish alif.
Yoshurun kofur ko'zungdin qasd aylar, vah, ne sud,
Xiyla aylab sheva mehrob ichra bo'lmoq mo'takif.
Deb emishsen o'lturay kim desa oshiqmen senga,
Tiyg' surgilkim men o'z jurmumg'a bo'ldum mo'tarif.
Egri boqmoq birla ul ko'z qatl etar ushshoqni,
Go'yiyo bemorlig' etmish mizojin munharif.
Yor vaslin istagan qilsun ibodat demakim,
Munda bir maqsud erur lekin rivoyat muxtalif.
Shayx aytur pir karomotini har dam o'zga nav',
Go'yiyo nayson bo'lur g'olib kishi bo'lsa harif.
Markabu ishq fano mendek, Navoiy, zinhor
Qil inon azmini sen mayxona sari mun'atuf.

382

Qotil ko'zung atrofida mujgon chekibdur uyla saf
Kim, qatl etar hangomada qilg'ay hujum el har taraf.
Oy, kun ota birla ona farzandi sen bo'lsang ne tong,
Kim sen samindursen valek ul ikki andoqkim sadaf.
G'am zulmatida istayu la'li labing o'ldum valek
Hayvon suyi topsam ne g'am gar bo'lsa ham umrum talaf.
Vaslingg'a muhlik hajridin dedim musharraf bo'lg'amen,
Lekin sening ishqing aro o'lsam erur ul ham sharaf.
Jon naqdini ovuchlabon kelmish edim vasling tilay,
Muhlik firoq ul naqdni oldi urub ilgimga kaf.
Gar besabrliq aynidin nargis ko'zungdin lof urar,
Ahli nazar anglarkim ul ham ko'r erur, ham badalaf.
Ey mutribi zuhra jabin, bu nag'makim chekting hazin,
Kamdur jalojil gar nujum o'lsa senga xurshid daf.
Bo'lmas niqob ochsang dag'i chun hall sirri lav kashaf,
Tolibg'a avlo aylamak tahsil ganji man'araf.
Ul novak afkan qilmasa ko'ksin Navoiyning nishon,
Tong yo'q chu aylabtur anga xurshidni gardun hadaf.

383

Chok ko'nglummn olib dardini qilding taz'if,
Meni bedilg'a ani bermas esang qil tansif.
Kufri zulfini qo'yub kim desa, islomg'a kir,
Bordur islom elini kufrg'a qilmoq taklif.
Yuzung ollida quyosh vasfini qilmolig' erur,
Sham' nurini quyosh ollida qilmoq ta'rif.
Husn sinfida yuzung vasfida mingdin bir emas,
Oshiqing yuz ming esa har biriga ming taz'if.
Dardu ranjing bila borini qilibmen mamlu,
O'qlaring zaxmiki, ko'nglum aro solmish tajvif.
Hajr o'ti ichra menga ishq beribtur varzish,
Voizo, do'zax o'tidin yana qilma taxvif.
Necha masjidida Navoiyni tilarsen, ey shayx,
Tilasang ani, ketur maykada sari tashrif.

384

Bazm aro gar yo'q may bila daf,
Ham yomon ermas un bila kaf.
Soqiyi gulrux, boda ketur
Kim, menga haddin oshti shaaf.
Davv ila dayrda may chekali,
Chekmak necha masjid aro saf.
Bodag'a bersam jon naqdi,
Bo'lmoq uchundur naqdi talaf.
Kel berikim yo'q senga vubol,
Lekin erur ko'p bizga sharaf.
Shayx riyoyi foniy emas,
Ul taraf o'lsun, yo bu taraf.
O'qung uchun xasta Navoiy
Ko'zi qarosin qildi hadaf.

385

Tong yo'q urmoq yuz bu sargardoni mahzun har taraf,
Ne ajab ursa quyundek po'ya Majnun har taraf.
Ko'zlarim bog'i guliston bo'lmysh ul yuz shavqidin,
Bargi gullardur sochilgan ashki gulgun har taraf.
Dasht aro Majnunmen ammo tog' aro Farhod edim,
Tog'lar dardim yukidin bo'ldi homun har taraf.
Aqlu hushum kishvari, gar bo'lsa vayroi, yo'q ajab,
Ko'z yoshimdin kim oqar andoqki Jayxun har taraf.
Hajr shomi anjum ermasturki ohim o'tidin,
Qatra terlardurki zohir qildi gardun har taraf.
Ey xusho, mug' dayrikim din naqdi toroj etkali,
Zohir etgay jilva bir tarsoi mavzun har taraf.
Ko'yiga topmas Navoiy yo'l raqibi ta'nidin,
Go'yiyo ul it hurubdur aylab afsun har taraf.

386

Gar tanimda zohir o'lmish dog'i hijron har taraf,
Jonda xud yuz ancha bordur dog'i pinhon har taraf.
Ishq sahosida menmen soyir andoqkim quyun,
Dema sargardon kezar Majnuni hayron har taraf.
Ko'yiga pinhon borib jismim ne yanglig' yoshuray
Kim, qayon borsam yaralardin borur qon har taraf.
Ko'nglum ichra tushti bir xori xasak, ya'ni ko'ngul,
Toki andin chiqqali bir no'gi paykon har taraf.
Hinduidur bul ajab nozi magar yuz davrida,
Hind eli ahli tamosho xayli mujgon har taraf.
Toza bo'lsun ul bahori husnkim, onsiz ko'zum
Durfishon o'lmish nechukkim, abri nayson har taraf.
Har taraf olam aro yuz fitna tushti, rahm etib,
Tavsaningni solmag'il qilg'anda javlon har taraf.
Dayr ichinda netti tirguzsang meni, ey mug'bacha,
Jomi davrungdin tomar chun obihayvon har taraf.
Chun Navoiydek havoyi bo'ldum ul oy hajridin,
Ne ajab yeldek yuz ursam tortib afg'on har taraf.

387

Jonim ichra za'fdur yuzlangali jonimg'a za'f,
Bo'lmasun jononima za'f o'lsa, o'lsun jong'a za'f.
Orazida tobu yo'q og'zida kulgu, go'yiyo
Mehri tobidin erur ul g'unchai xandong'a za'f.
Evrurulda boshida za'f ayladnm go'yo asar,
Qildi oning za'fidin bu zori sargardong'a za'f.
Hayratim za'fig'a mundoq aylamish behud meni,
Za'fig'a hayron qolib bo'lmish meni hayrong'a za'f.
Bistari gulgun uza ul nav' uzalmish za'fdin,
Kim uzori uzra bo'lsa nargisi fattong'a za'f.
Soqiyo, bir jur'a birla quvvatimg'a bois o'l,
Kim base g'olibdurur bu xastai hijrong'a za'f.
Ey Navoiy, yor za'fi buzdi ko'nglum uylakim,
Mamlakat bo'lg'ay xarob o'lg'an zamon sultong'a za'f.

388

Jahon zoli ham makr etar, ham nifoq,
Ani to'rt mazhabda qil uch taloq.
Nechuk deyki ruxsoridin olma ko'z
Ki, men aytmonkim aning sari boq.
Saning so'ngungga yoymish oq sochini,
Emasdur yuzi mehr yuzidin oq.
Qoshi uzra qavsi quzah vo'smasi
Vafo rangidin keldi, albatta, toq.
Desang qolg'ay obod dinning uyi,
Bu bedin bila bo'lmag'il hamvisoq.
Tajarrud tariqini bil mug'tanam,
Taqayyud g'alvasidin o'lg'il yiroq.
Navoiy, o'zungni qil ul nav' fard,
Ki o'zluqnn ham sol o'zungdin qiroq.

389

Sipehr bog'in nujum vardi qildi ul nav'kim havarnaq,
Yuzidin ul sham' anjuman ichra soldi yuz ming safogo ravnaq.
Qamar masallik shabistonimizni andoq yorutti go'yo,
Ki charx bog'i quyoshtin andoq munavvar o'lmaydur erdi mutlaq.
Uzori mehriq'a turrai shomini har tarafdin qilib mutarro,
Bu turfakim mehr chashmasidin zaqan hubobnn osib muallaq.
Xirom vaqtida sur'atidin yuziki terlab bo'lub biaynih,
Gul uzra shabnam, yo'q ersa xurshid uza sochilg'an sig'or zibaq.
Tilida o'n loba bo'lsa muzmar yuz husnu lutf mudg'am,
Jo'zida yuz g'amza bo'lsa mamlu, qadig'a ming nozu jilva mulsaq,
O'ng iligida bir safina, lekin bu xasta ash'oridin muhallo,
So'ng ilgida shisha ichra may, lek la'lidek muravvaq.
Bu mushkul ila kirdi kulbam ichra yonimg'a keldiyu tutti maskan,
Hasad o'tidin yaqin edikim erib to'kulgay sipehri azraq.
Ne xush qoldi menga, ne toqat, ne sabr qoldi menga, ne orom,
Chu ko'rdi o'lgum, kulub to'la qildi boda daryosi ichra zavraq.
Ichib menga dog'i tutti chun behud erdim og'zimg'a quydi ani,
O'lub esam ham tirilsam ul dam yaqin jonim erur mening haq.
Mengaki ishq ichra buyla kom o'lsa tarkin etmak erurmu mumkin,
Nechukki taklif qilsalar loda shayx birla faqihi ahmaq.
Navoiyo, ishq tarkin etma, qadahni ham qo'yma ilikdin,
Ki dahr muhitida mundin o'zga erur ne qilsang xatoyi mutlaq.

390

Meni aylabturur bir qotili paymonshikan oshiq,
Ki tig'i zulmidin o'lmish meningdek yuz tuman oshiq.
So'rarkim, oshiqim senmu, muqir bo'lsam halok aylar,
Erur bu turfakim yolg'on dey olmonkim, eman oshiq.
Agar ishq etgi vayron xonumonim pok emas nevchun,
Ki chun ozim fano ko'yigadur, naylar vatan oshiq.
Gar o'lsang ishq tog'i tig'i zaxmidin yalang g'am yo'q,
Ki bas ham lolalardin aylasa qonlig' kafan oshiq.
Qazib g'am tog'i tosh ostida o'lmak ne edi mendek,
Gar ermas erdi bir shirin sanamg'a ko'hikan oshiq.
Visol imkon emas to bo'lsa o'zluqtin sari mo'e,
Bas o'lg'ay farz kim qilg'ay fano tavrini fan oshiq.
Navoiy, shodsenskim, o'lturur ushshoqin, ammo ko'r,
Ki sendeklarni dermu bore ul siymin badan oshiq.

391

Bir qatla bo'lsa erdi ul gul'uzor oshiq,
Bo'lg'aymu erdi muncha ollinda xor oshiq.
Ishq ichra kuysa erdi bir tun, qilur edi rahm
G'am shomi oh o'tidin chekkach sharor oshiq.
Xoro ayog'in afgor etmay ne fikri bo'lg'ay,
Gar qilsa xora birla ko'ksin figor oshiq.
Jonni fidosi qilsam ta'n etmangizki, bordur
Yor ollida o'larga beixtiyor oshiq.
Sham'i jamolin ochqach o'rtanmagim ne tongkim,
Kuymak aro keraktur parvonavor oshiq.
Ishq ichra ixtiyoring gar yo'q, bu mo'tabardur,
Bo'lsa kerak fanodin bee'tibor oshiq.
Oshiq esang, Navoiy, ko'p za'fdin toriqma,
Ne bo'lg'usidur o'lmay zoru nazor oshiq.

392

Ashkdin jismim binosin qo'ymadi obod ishq,
Ohdin berdi vujudum tufrog'in barbod ishq.
Hajr aro g'urbat yana bemorliq birla junun
Qildi jonim qismati bu nav' yuz bedod ishq.
Sho'lasidin tushti o't olamg'a ul yuz hajrida
Har qachon ko'nglumni qildi o'rtamak bunyod ishq.
Hajru dardu sabrsizliq keldilar qotil bari,
Lek bu fan ichra bordur barchag'a ustod ishq.
Yuz fasonam bor ani ko'rgan zamon arz etgali
Jilva qilg'ach, voykim, bermas biri ham yod ishq.

Qatlini ishq ahli topmas jon berib, to ayladi
G'amza tig'i birla mahvashlar ko'zin jallod ishq.
Sendin o'rgangan kibi Laylou Shirin zulmu kin,
Mendin o'rganmak kerak Majnun bila Farhod ishq.
Vasl tahsili uchun, ey shayx, taqvo qilma amr
Kim, fano oyinin aylabtur menga irshod ishq!
Ey Navoiy, oqibat ko'yida sen bo'l shodu xush
Kim, meni dardu balog'a aylamish mo"tod ishq.
393

Senga ne g'am men kibi majnuni shaydodin yiroq,
Ish mengadur sen parivash hurisiymodin yiroq.
Hajr dashtida quyundek har taraf sargashtamen,
To tushubmen ul xiromon sarvi ra'nodin yiroq.
Oy jamolin istamonkim, ko'rgamen olam aro,
Bir dam o'lsam ul jamoli olamorodin yiroq.
Degasen shomi ajal umrum quyoshin yoshirur,
Gar zamone bo'lsam ul zulfi sumansodin yiroq.
Gar meni rasvo o'larmen sensiz, ey oromi ruh,
Ham yiroq ermas agar bo'lsang bu rasvodin yiroq.
Qilma ko'p, ey shayx, aybim xonaqahg'a yetmasam,
Kim xarobot ahli xushroq ahli taqvodin yiroq.
To yiroq tushmish Navoiy yor agar yod etmadi,
Qilma ko'nglidin munung, yorab, aning yodin yiroq.
394

Chehra gulgun safhasig'a qilding afshon zarvaraq,
Yo magar raxshon kavokib zohir aylabtur shafaq.
Gar varaq ziynat topar xatdin vale xat yozmayin,
Turfa suvrat birla olam ofatidur ul varaq.
Gulshan ichra qismat etting la'lidin jon shirasi,
Sifra gar gul ochsa, gul yafrog'laridindur tabaq.
Xaydin ar bo'lmish jamoling sham'i ravshanroq ne tong,
Chun tushar o't ichra aylar sho"lani afzun araq.
Ishq abvobin yozarg'a yaxshi jismim xomasi,
Xosakim tig'i firoqing ayladi boshimni shaq.
Ishq darsin garmro'lar bildi yo'q afsurdalar
Kim, kishi to o'rtamas o'zlukni bilmas bu sabaq.
Bulbulu guldek Navoiy birla diydori nekim,
Ul iki mafhumg'a yo'q bu ikkidek mo sadaq.
395

To meni mehnat tuniga muftalo qildi firoq,
Ro'zgorimni savodidin qaro qildi firoq.
Qon yoshim oqmog'lig' erdi dard ila g'am hojati,
Hojatin o'z qavmu xaylini ravo qildi firoq.
Oqibat to naylagay bori ko'ngulga dardni,
Ko'p su'ubat birla xolo ibtido qildi firoq.
Jonu ko'nglum bir-biri yig'larlar o'z ahvolig'a,
Go'yiyo ko'ksun uyin motamsaro qildi firoq.
Vaslig'a shukr etmagan bo'lsam maxalli ta'n emas,
Chun yuz onchakim kerak erdi sazo qildi firoq.
Davr ko'rkim, ulki ichti bir qadah no'shi visol,
So'ngg'i qatla zahr ila jomin to'la qildi firoq.
Har dam onsiz yuz o'lum erdi, Navoiy jonig'a,
Bir o'lum birla bu dardig'a davo qildi firoq.
396

Hajr aro zaxming kibi bo'lmas menga kam ishtiyiq,
Balki husnungdin bo'lur afzun damodam ishtiyiq.
Ishtiyiqim bahridin olamg'a tomsa qatrai,
Jong'a yetgaylar chekardin ahli olam ishtiyiq.
Garchi bo'ldum dard tog'i, lek qaddim za'fdin
Ayladi ostig'a qolg'an qofdek xam ishtiyiq.
Hajrdin yolg'uz emas kuymakligim kim onsizin,
O'rtaqan jonimni ham hijron erur, ham ishtiyiq.
Ishtiyiqim furqatig'a chora qilg'il, ey rafiq,
Kim xarob aylabturur holimni mahkam ishtiyiq.

Dilrabolar otashin la'lidadur andoqki o't,
Furqat ahlining qatig' jonida mubham ishtiyoq.
Oh dudidin qaro ermas Navoiy qisvati
Kim, aning o'llig'a solmish buyla motam ishtiyoq.
397

Solsa partav tom uza chiqqanda ruxsori ochuq,
Bir quyoshtur tushsa har uy ichra tunglukdin yoruq.
Sovug' ohikim chekarmen gar o'lur oqmoqda ashk,
Chashmalarda su bo'lur issig', havo bo'lgach sovuq.
Tengri ollida tonug' o'tkar demakim, kimsani
Mencha sevmassen bu ishga xud erur tengri tonuq.
Lablaringnikim uchuq tutmish hamul hay'at bila,
Og'zing andoq g'unchadurkim tushmamish andin chobuq.
Dog'i o'rtarga chaponim ichu toshi qolmadi,
Bog'ladim marham chapondin qoldi gar eski momuq.
Gar yozuqsiz o'lturursen g'am yomon, lekin g'amim
Munchadurkim bo'lmag'ay nogah senga andin yozuq.
Yori dilxohing chu topting, tengdurur vaslu firoq,
Haq rizosin chunki qazg'onding ne uchmoq ne tomuq.
Soqiyo, may tutg'ali qo'pmaq base taklif erur,
Qo'y takallufniyu qo'p, lekin menga o'ltur yovuq.
Za'fi ko'plukdin Navoiyning kam o'lmas nolasi,
Ne munofidur fig'on bulbulg'a bo'lmog'liq oruq.
398

Ey kalomi jonfizoing la'li jondin yaxshiroq,
La'li jonbaxshing hayoti jovidondin yaxshiroq.
Garchi hajringdin yomon holatdamen, lekin menga
Kimki andin yaxshiroq yo'q, sensen andin yaxshiroq.
Xalq tarki ishqing aylarga birovni qatl uchun
Gar tilarsen, topmag'ung men notavondin yaxshiroq.
Ishq sahrosida yod etmang vatandin, ey xirad,
Qim bu nav' o'voraliq yuz xonumondin yaxshiroq.
Istasang, ey ishq, Majnun o'rnig'a sargashtaye
Bilki, topqung yo'q bu rasvoyi jahondin yaxshiroq.
Dayr aro yaxshi-yomon ollida bosh qo'ysam ne tong,
Qimki yo'q andin yomonroq, men yomondin yaxshiroq.
Ey Navoiy, xurdai nazmingg'a isloh istasang,
Kimsa qilmas oni shohi xurdadondin yaxshiroq.
399

Ashkdin bo'ldi qarorg'an kulbayi vayronim oq,
Kulbai vayron demakim diydai giryonim oq.
Ishq o'tining dudidin hindu bo'lubmen yorg'a,
Ashk yug'andin nechuk bo'lg'ay tani uryonim oq.
Baski ko'z bog'ig'a berdi orazing hijroni su,
Har sari gullar ochibdur bu iki bo'stonim oq.
Sabiy tifli maktabimen, o'rgana olmon sabaq,
Yig'lamoqtnn chun bo'lur lavhi dabiristonim oq.
Vah, ne kun bo'lg'ayki nogah ul quyosh aylab tulu',
Yuzidin bo'lg'ay- qarorg'an hujrau ayvonim oq.
Shomi hajrim etsa, tong yo'q, nogahon gar subhidek,
Jilvagar bo'lsa libosin aylabon jononim oq.
Chun oqizding zori jismimni bahori saylidek,
Yor ko'yi jonibi, ey ashk, bo'lg'an qonim oq.
Ro'zgorim dayr aro qildi qaro chun mug'bacha,
Qolmag'an bo'lsa tong ermas chehrai imonim oq.
Ey Navoiy, xalqni baskim o'qurda yig'latur,
Ashk saylidin bo'lur borg'an sari devonim oq.
400

Mushkil ishtur uyda bir g'oyibni har dam yo'qlamoq,
Lek muhlik yo'qlag'andin so'ngra istab topmamoq.
Kimga kim yuzlansa bu shiddat, ne tong olam yuzin
Ohu ashki sarsaru to'foni birla qo'zg'amoq.
Telba itdek hajr so'zidin kelurmen o't sochib,
Ofiyat ahlig'a avlodur yo'lumdin tarqamoq.

Ne junundur ul quyoshtin ayru hijron dashtida
Goh qo'rqub soyadin qochmoq, gah oni quvlamoq.
Tog' etaginda gar ag'narmen junun ifrotidin,
Istaram ul pardani uryon tanimg'a chirmamoq.
Turfadur tog' avjida har lahza kulmak barqdin,
Chun bo'lur mufrit mening birla bulutqa yig'lamoq.
Men chu kechtim ishq aro boshtin, malomat qilmangiz,
Kim ajabtur boshsiz elning qulog'in to'lg'amoq.
So'zni angla, soqiyo, mast et meni ul nav'kim,
Bo'lmag'ay mumkin menga davr ahli so'zin anglamoq.
Senda noz o'ldi, Navoiyda nnyoz, ermas ajab,
Kim sen oni qarg'ag'an sayi, seni ul alqamoq.
401

Ul parivash muddaiyg'a mehribondur, bizga yo'q,
Filmasal ollida aning itga sondur bizga yo'q.
Ko'yida itlarga maskandur vale qovlar meni,
Vahki, hamdamlarg'a anda xonumondur, bizga yo'q.
Elni har dam o'lturur, bizni bu g'am o'lturdikim,
Lutfi oning o'zgalarga har zamondur, bizga yo'q.
Tong emas gar oh xoki tanni barbod aylasa,
Gardg'a chun ostonida makondur, bizga yo'q.
Itlari mehmon bo'lurg'a yo'q hadim, ne nav' dey,
Kim ul oy maxsuslarg'a mehmondur, bizga yo'q.
Hay, deguncha chun o'tar ham ayshu ham g'am, bas ne g'am,
Gar falakdin elga ayshi begarondur, bizga yo'q.
Qismat ar dilxoh ila ermas, Navoiy, shukrkim,
Elga bu ish mujibi ohu fig'ondur, bizga yo'q.
402

Demangiz ahbobkim qilasmusen bas yig'lamoq,
Kim menga tengri nasib etmish tunganmas yig'lamoq.
Asran olmay o'zni ashkim tutti dashtu tog'ni,
Nechakim Farhodu Majnun dedilar bas yig'lamoq.
Mastu ushshoqmen dog'i ko'nglumda ayrilg'an kishi,
Ey musulmonlar, ne tong men zori bekas yig'lamoq.
Tong emas jismim oqizg'uncha ko'zum gar to'kti ashk,
Ne ajab abri bahori oqqucha xas yig'lamoq.
Tiyra hajring shomida gar jon talashmoq, tongg'acha,
Boshima sham'u surohi nedurur bas yig'lamoq.
Dahr bog'idin vafosizlig' agar fahm etmadi,
Nega shabnam ashkidin fan qildi nargis yig'lamoq.
Ey Navoiy, toqini men dog'i ashkimdin yiqay,
Chun menga qism etti bu charxi muqarnas yig'lamoq.
403

Ko'nglum bo'lur g'aming tuni har lahza qayg'uluq,
Chun shom bo'ldi har nafas ortar qarong'uluq.
Ul ko'zki olam aholidin olmishtur uyquini,
Baxtim kibi ne ayb agar bo'lsa uyquuluq.
Sabru qaroru hushni olmog'lig'ing nedur,
Ey jonlar ofati, senga jonimdur olg'uluq.
Dashti firoq ichra tirik yo'q chu vahshu tayr,
Go'yo yeli samumu giyohidur og'uluq.
Mug' dayri azmidin meni man' etma, ey rafiq,
Bu yo'l erur chu ahli malomatqa borg'uluq.
Andin falakni ilmas ekin ko'zga piri dayr,
Kim bu erur haqiru janobi aning uluq.
To g'amdadur Navoiy anga dahr tiyradur,
Shod anglamas ulusni birov bo'lsa qayg'uluq.
404

Birov jismig'a otsa ul siymtan o'q,
Mening jonimg'a sanchilur yuz tuman o'q.
Budur turfakim, bo'yla holimni anglab,
Menga etmas ul sho'xi novakfikan o'q.
Boshhoqdin yog'ar obihayvon ulusqa,
Chu yog'dursa ul qotili safshikan o'q.

Ko'p o'q otmakim, gul yuzung furqatida
Erur xasta ko'nglumda har bir tikan o'q.
Qoshingdin tushibmen yiroq, yodin o'qdek,
Menga za'fdin bo'ldi go'yo badan o'q.
Qadah qolg'anin istakim charx o'qidek
Bas yog'dirur charxi bedod fan o'q.
Navoiyu gulshanki bir guldin ayru,
Manga basdurur kunji baytul xazan-o'q.
405

Kimki vasli ichra yoqsang sham' ulfat, ey rafiq,
Ko'z tut ul sham' o'tidin-o'q dog'i furqat, ey rafiq.
Vasl sofi mumkin ermas, chunki bedardi firoq
Zinhor ul boda sori qilma rag'bat, ey rafiq.
Vasl no'qkim ishq lafzin tilga mazkur etmagil,
Har nafas ko'rmay desang yuz nav' shiddat, ey rafiq.
Kuyma har ne mehr o'tig'a, gar desang har dam seni
Qilmag'ay kul sho'lai anduhu g'ayrat, ey rafiq.
Sho'x chobuklar g'ubori tavsani'g'a solma ko'z,
Yuzda istar bo'lmasang gardi mazallat, ey rafiq.
Boqma guldek yuz uza xo'y shabnaminkim, buzmasun
Aql ila sabring binosin seli ofat, ey rafiq.
Gar solib yuz mnng balog'a mendek o'zni bo'lmasa
Ishqsiz bir dam senga ham sabru toqat, ey rafiq.
Toki mumkindur kezib bir mehribon yor istasang,
Bag'ri toshlarni sevarga qilma jur'at, ey rafiq.
Gar Navoiydek boshing'g'a tushsa bir qotil g'ami,
Anda dog'i ko'rgasen ne bo'lsa qismat, ey rafiq.
406

Sanoyi zoting ichra topib ajz ahli idrok,
Gahi lo tuhsiy antib zamone mo arafnok.
Ne yanglig ahli idrokki chun gardung'a surdi,
Ko'ziga surma qildi g'uborin xayli aflok.
Ziloli sun'ung ichra sipehru sadra shoxi,
Tengizda ul hubobi, bu ham andoqki xoshok.
Kamoli qudratingdin xirad ul nav' bo'lub lol,
Ki hayratdin hamisha qilib isba'ni misvok.
Firoqing so'gi ichra kecha ko'zdin sochibon ashk,
Visoling hasratidin yaqosin subh etib chok.
Yorimchuq pashsha neshi bila ojiz qilursen,
Nechakim til yanglig' qavidur xasmi bebok.
Chu tuzdung husi bog'in uzoru qadni qilding
Birin gulbargi ra'no, birisin sarvi cholok.
Visoling ko'z'gusiga jilo berding kulidin,
Aningkim ishq o'tidin vujudin o'rtading pok.
Navoiy hamding aytur, ajab yo'q gar tiliga
Inoyat lujjasidin ketursang gavhari pok.
407

Qolibmen za'fdin baskim, ul oy otti menga novak,
Teri birla so'ngak, lekin so'ngak o'qlar teri ko'nglak.
Chidarmen har necha zaxm ursa ul qotil, vale bo'lmas
Chidamoq gar birin o'z uzvida qilsa birov o'lchak.
Maloyik domi zulfidin qutulmas, vah, qutulg'aymu
Xazin ko'nglum qushig'a aylasa ul halqadin ilmak.
Habibim husni vasfin uyla muhlik anglakim, bo'lg'ay
Qoshida qissai Yusuf bir uyqu kelturur cho'pchak.
Men o'ldum noladin, noz uyqusidin yor ochmas ko'z,
Ne sud andinki hijron shomi bo'lg'ay ko'zlarim sergak.
Qaro qayg'u meni eltib qaro zulfung uchun har tun,
Qaro boshni tutub ovuch qaro yerga kirib tirsak.
Yema g'am telba ko'nglum ranjiddin muhlik jafong ichra
Ki, men o'lgay edim o'lsa kishi chekmak bila emgak.
Agar husn o'lsa qotil, zor ne darveshu ne sulton,
Vagar ishq o'lsa komil, yor ne hinduvu ne o'zbek.
Erur ahhob ishqining qusuri husni nuhsidin,
Jamolu noz to ko'prak, niyozu shavqi ham ko'prak.

Desang ogah bo'lay, maydin o'zungni hech bilmas qil,
Qi g'aflatdur fano tavrida o'zni bir nima bilmak.
Navoiy ul yuzu lab shavqidin nogah navo cheksa,
Dam urmas bulbulu to'tiki, budur kajja, ul biltak.
408

Hajrkim har dam meni bevahmu bok aylar halok,
Gar munga rozidur ul xunrez bebokim ne bok.
Qaddi shavqidin dedim ko'ksunga tortay bir alif,
Ishq tiyg'i tez edi ko'ksun sarosar bo'ldi chok.
Tiyri boroni firoqingdin tanimni istamon,
Kim ko'zungga uchrag'aykim bo'lmish asru sahmnok.
Husn mir'oti ochar kuygan ko'ngul xokistari,
Nechakim ul bo'lsa nuri poku bu bir tiyra xok.
Ishq o'ti ta'sir etar el necha nohamvor esa,
Barq sayrig'a ne g'am yer gar biyikdur, gar mag'ok.
Pok husnung qadrin usruk ko'nglum anglari uchun
Kim balo soqiylaridin ishq jomin ichti pok.
Dema, kim erkin Navoiy xasta ko'ngliga talab,
Ey ko'ngul, zaxmig'a marham ayni matlubi sivok.
409

Tig'i ishqingdin ko'ngul har yon og'izdek bo'ldi chok,
Bu og'izlardin ne tong cheksam fig'oni dardnok.
Sharbati hijron bila qatl aylading ahhobni,
Kimsa hargiz do'stlarni zahr ila qilmas halok.
Jon qushi o'rtanmasun deb yopma o'tlug' chehrakim,
Sham' o'ti ko'rgach kuyardin aylamas parvona bok.
Mehrdek yor evrular boshig'a har sargashtakim,
Zarradek qilsa havoyi ishq ichra o'zni pok.
Orazingdin yo'q ajab tushsa ko'ngul zaxmig'a o't,
Mehrdin ko'prak bo'lur mahrum har yerkim mag'ok.
Istasang yetgach fano yeli senga bo'lg'ay uruj,
Faqr ko'ynda burun qilmoq kerak sen o'zni chok.
Ey Navoiy, yor agar ko'nglumga kirmak istadi,
Zaxmima marhamcha bordur qilgani ko'ksumni chok.
410

Yor bo'lmish o'rtada hijron tariqin solg'udek,
Aqlu, hushu, jonu, ko'nglum xayli ham qo'zg'olg'udek.
Yor borib aqlu, xushu, jonu, ko'nglum qo'zg'asa,
Tan yetib ko'z bul ajab holimg'a boqib qolg'udek.
Boshni holokim erur fursat soloyin ollida,
Tundlug'din garchi ermas oni yerdin olg'udek.
Soqiyo, may tut, mug'anniy, navha ohangini chal,
Kim sipohi umrum o'lmish kavsi rihlat cholg'udek.
Hajr aro, ey Hizri farrux pay, qo'lum tutkim erur
Po'ya urmog'din bu vodiy ichra bag'rim tol'g'udek.
Hulla gulbargidin etting, pardai jonimdin et,
Bo'lsa oning ustida nozik taning tovsholg'udek.
Ey ko'ngul, naqdi hayoting qil fano yo'lida sarf,
Hayf erur, gar bo'lsa umri Nuh uchun sayg'olg'udek.
Bir zamondur umri azmi dasht etib osuda bo'l,
Bo'lsang abnoyi zamon bedodidin qiynolg'udek.
Ey Navoiy, zavraqi jisming ne tong bo'lsa g'ariq,
Bahri ashk o'lmish chu har dam ohdin chayqolg'udek.
411

Og'zikim so'zda Masihodek qilur elni tirik,
Bas uluq so'zlukdurur garchi erur asru kichik.
Qaddi qo'pqach sarv agar tushsa ayog'in o'pgali,
Yo'q ajabkim, past o'lur soya quyosh bo'lg'ach biyik.
Ham o'shul tufrog'din sochib qurutung nomani,
Yo'zangiz ul oyg'a jismim tufrog' o'lg'andin bitik.
Tig'i zaxmin bog'lasa ahhob g'am yo'q, ey ko'ngul,
Bir eshik bog'lansa ishq ichra, ochilg'ay yuz eshik.
Hajr toshin boshima, mehnat balosin jismima
Qanda bilgay ishq anga ko'rguzmagan qotig' irik.

Uchqil, ey bulbul, bu gulshandin nedinkim, har necha
Gul vafoda kund erur, javr ichradur xori itik.
Gar Navoiy qatlig'a kelmaydur ul usruk, nega
Bas etak sanchib, qilich tortib, shimolibdur ilik.
412

Buki ko'ksun choki tikkan ignadin bo'ldi to'shuk,
Ko'nglakim chokidek o'lmishtur vale andin churuk.
Jonfizo la'ling balo qotil ko'zung hijronida
Uyla holim borkim, bilmon tirikmen yo o'luk.
Xotami la'ling agar og'zima yetgach, tishlagum
Muhr etarda mum yopushqan kibi bosqach uzuk.
Furqatingdin loladekdur chok-chok o'lg'an ko'ngul,
Negakim ham qon aro bo'lmish bo'yog'lig', ham kuyuk.
Otashin la'ling agar jonimni o'rtar, tong emas
Kim, erur asru isig', nekim erur asru chuchuk.
Dema dashti ishq aro miskinki ishq ahli qani,
Itti bu poyoni yo'q sahroda har yon bir suruk.
Ey Navoiy, faqr yo'linda burun o'zluksi sol
Kim, bu yo'lda po'yag'a mone'dur ul ortuqsi yuk.
413

Ey tani xoki xadangingga nishon bo'lg'on kesak,
Ham bu ma'nig'a quruq boshim kesak uzra so'ngak.
Bir yoqoni qo'ymading qilmay etakka tegru chok,
Raxsh to surdung yoqangni sindirub, sanchib etak.
Zohir aylarsen yadi bayzo qilurda elni qatl,
Tig' urarda yeng shimolib kim ayon etsang bilak.
Gul bila nomardum el andoqki uzgay g'unchani,
Yig'ib iting yuz pora bag'rimni, jam' qilding yurak.
Rishtai jon yanglig' asray tushsa ilgimga dami,
Kim xilol o'rnig'a shirin la'lingga yetgay ipak.
Hajr shomi dardu g'amni boshima yog'durg'ali
Bo'ldi anjum birla charxi chanbari go'yo elak.
Ul pari ishqida chun o'ldi Navoiy, anglangiz
Kim, mujannindur isi qabrig'a butsa har chechak.
414

Xoni vaslningdin agar bo'lmas muyassar bar yemak,
Ham g'animatdur talashmoq itlaring birla so'ngak.
Ne libosi ofiyat kinmak meni Majnung'a kim,
Anglamon gar bo'ynuma tushsa yaqo yanglng' etak.
Ishq naqdi kissasining havzig'a bodoma muhr,
Gar tilar bo'lsang munosibdur bu chok o'lg'an yurak.
Zulfdur yoxud uzori o'tig'a chirmashti dud,
Yo binogo'shig'a to'sh, bo'rkiga sanchibtur gajak.
Surtgandek ko'zini sarpanjasi naqshig'a yel,
Ko'z yorutsam ilgidin panjamda bo'lsa ul bilak.
Ishq agar bo'lsa havoyi nafsdin pok, ey ko'ngul,
Yo'q tafovut dilbaring gar beka bo'lsun, gar mnrak.
Qoshi mehrobida vaslin istab aylarmen duo,
Ey Navoiy, tong yo'q andoq, qiblada mundoq tilak.
415

To yelak savsani aylabsenu gulgun terlik,
O'zidin savsanu gul ter aro yubturlar ilik.
Soldi boshig'a uluq fitnalar el qatli uchun,
Garchi sho'xona sipechin ko'runur asru kichik.
Limui bo'rking erur sho'laki, sindurdung uchin,
Kuydirur xalqni ul sho'la agar bo'lsa biyik.
Qon qilib rishtai jonlarniki, qilding tak band,
Bog'lading belni magar qo'ymag'ali elni tirik.
Sen bu oshubu qiyomat bila aylab jilva,
Men netay, aylamayin telbaligu sheftalik.
Garchi Ka'ba eshigin topmadi mingdin bir ochuq,
Kir fano yo'lig'akim, anda, yopuq bo'lmas eshik.
Oqsa na'sh ichra, Navoiy, yorasining qoni,
Chekib, ey ishq, kafan torin oning zaxmini tik.

416

Sud qilmas etagingni iligimdin chekmak,
Kim qiyomatqa degincha bu ilikdur, ul etak.
Qonima qo'l shimolu tig'ini chekmaki, qilur
Qatl po'lod qilichdin burun ul siym bilak.
Qayd qilmangki junun silsilasi qaydidamen
Kim, kesa olmas ani qilsalar olmos egak.
Tirguzurda nafasing yuzni qochirmoq ne edi,
Mayl qilmas xud o'luk kimsadin olmoqqa muchak.
Ishqdin maxlasima aylabon ahbob duo,
Mustajob o'lmasi oning meni mahzung'a tilak.
Janda birla kishi emas agar bo'lsa fano,
Tengdurur xoh palos o'lsa to'nung, xoh ipak.
Ko'yida o'ldi Navoiy bu sifatkim bor edi,
Takya xorovu hasiri yoni ostida to'shak.

417

Oshiq o'ldum pand bermang, choram asbobin tuzung,
Ishq zor etganga zulm etmang, tarahhum ko'rguzung.
Eyki dersiz ishq aro sabring uyin obod qil,
Mundoq etguncha hayotim qasri bunyodin tuzung.
Sarvinozim gar borur ko'z bog'idin, qilmon qabul,
Gar aning o'rmda to'bi nahlini o'lturg'uzung.
Onsizin, ey do'stlar, ne zahru ne obihayot,
Kim musovidur menga gar o'lturung, gar tirguzung.
Gar ajal turg'uzmadi jismimni ul oy ko'yida,
Do'stlar, na'shimni bori anda bir dam turg'uzung.
Durd kelturdung debon yozg'urmanguz, ey ahli ishq,
Bok yo'q zuhdum ridosi kunjiga solib suzung.
Chun Navoiy ko'nglini qildi gnrih bir tori zulf,
Do'stlar, sarrishtai ummidini andin uzung.

418

O't urdi jonima chun ochti la'li otashnok,
Hayot chashmasidin, vahki, jonim o'ldi halok.
Zaif jismim o'tidin jahonni kuydurdung,
Ulug' o't urmog' uchun o'rtading burun xoshok.
Deding ko'ngul o'ti dudin chiqarma oh bila,
Agar chin erur so'zum, nega ko'ksun etding chok.
Nazzora hoyilidur dudi ohu qatrai ashk,
Fig'onki, moni'i komimdur anjumu aflok.
Ko'ngul shigofi dema, anda sabr dafni uchun
Ki hajr qotili o'lturdi, qozdi ishq mag'ok.
Chu mast o'ldum esa may bila yuvungiz badanim,
Tonging ushalg'an na'shim beliga rishtai tok.
Navoiy istasa lo'livashe ajab ermas,
Bu vajah ilaki vafu tarki ettilar atrok.

419

Labing xayolidakim, chok erur menga ko'nglak,
Tikar edim ani jon rishtasidin o'lsa ipak.
Itingga ozroq esa to'ma pora-pora bag'ir,
Uzub solay yana bir luqma o'rni to'latsa yurak.
Xating g'amidin ushalg'an qalam kibi badanim,
Ichinda nol kibi har taraf zaif so'ngak.
Binafsha yafrog'idin chu libos etibdur gul,
Yo'q ersa gul kibi jismingdadur binafsh yelak.
Yuzungga obila zaxmidin o'zga holatdur,
Nechukki bog' topar zeb chun ochildi chechak.
Libos ziynatiyu ishq lofi keldi yiroq,
Ki kuymas ar necha parvonadek uchar ko'palak.
Navoiy aylay olurmu nihon bag'ri tugonin,
Ki lola yanglig' ochar pora-pora qonlig' etak.

420

Gulshan ichra yo'qtur oromim, diloromim kerak,
Sarvu gulni naylayin sarvi gulandomim kerak.

Gar parilar qush kibi ram qilsalar men telbadin,
G'am yo'q ul sho'xi pari paykar mening romim kerak.
Ofiyat ko'yida mahvashlarg'a yo'qtur nisbatim,
Ul muqomir sheva sho'xi boda oshomim kerak.
Ka'bada nokom ila din ahlida yo'q juz nifoq,
Dayr ichinda kofiri beboki xud komim kerak.
Gul bila sunbul kerakmastur menga, ey bog'bon,
Zulfi sunbul atrilig' ruxsori gulfomim kerak.
Ey xarobot ahli, rasvo ko'nglum etmish bir taraf,
Kelmisham topib so'rog' ul rindi badnomim kerak.
Ey Navoiy, xonaqahda topmadim juz tafriqa,
Xum kibi mayxonaning kunjida oromim kerak.
421

Kimga bir majlisda ohu dard ila so'ze kerak,
Mundoq o't yoqmoqqa avval majlis afro'ze kerak.
Majlis afro'zi agar ham bo'lsa majlis ahlining
Bag'rini kuydurgali ohi jigar so'ze kerak.
Subhn vasling ichra tirguz xayli ushshoqingnikim,
Shomi hajr o'lturgali mendek siyah ro'ze kerak.
Ko'yungga har kun borib har dam ko'ray dermen seni,
Menga har kun bayramu har lahza navro'ze kerak.
Yaxshi asra g'am tuni ohim o'qin, ey charxkim,
Sen ivaz etmoqqa ham chun tiri dildo'ze kerak.
Bir Xiziri hammishin berma ilikdin negakim,
Dashti xirmon qat'ida oxir qulovuze kerak.
Ishq ta'limin Navoiydin olurlar ahli dard,
Uyla dars ahlig'a mundoq donishomuze kerak.
422

Qoching ul ko'zdin angakim, ul labi xandon kerak,
Ehtiroz etgay balodin gar kishiga jon kerak.
Zaxmliq ko'nglumni aylar chok-chok ul qoshi yo,
Axtarur go'yoki g'oyib aylagan paykon kerak.
Charx kajrav uzra surma barq raftoringni kim,
Rostlar ko'ngln fazosidin anga maydon kerak.
Ul pari ishqida ermasdur maloyik mahramim,
Kimki ishq pok erur sirri aning pinhon kerak.
Za'fdin chiqmas damim netib og'iray itlarin,
Kim qavlarg'a uzri mardumlug' bag'irdin qon kerak.
Dayri piri xonaqah kunjiga, ey shayx, istama
Kim, aning bazmig'a gardun toqidek ayvon kerak.
Ey Navoiy, ul pari o'ltursa ham ozdur seni,
Kimki insondur, aning mahbubi ham inson kerak.
423

Xastadur jonim mening, to bordi jononim mening,
Bo'lmasun tar borsa jononim mening jonim mening.
Gul to'kilmish sug'a, bormish sarv o'zidin go'yiyo,
Chehra ochmish bog' aro sarvi xiromonim mening.
Daf'a-daf'a qon aro jismimdadur bir-bir tugon,
Lolalar ostidadur har dog'i pinhonim mening.
Tilga olmish telba ko'nglumni yana xayli raqib,
Qolmish itlar og'zida Majnuni uryonim mening.
Men anga hayronu el ming zaxm ura bexabar,
Bexabar zaxm urg'uchilar dog'i hayronim mening.
Xalqdin pinhon meni mast ayla shoyad, ey rafiq,
Sokin o'lg'ay shammaye bu dardi pinhonim mennng.
Ey Navoiy, bo'lmasa bir piri komil himmati,
Ul yigit bedodidin maxlas yo'q imkonim mening.
424

Ichmading may, to burunroq bizni rasvo qilmading,
Chunki rasvo qilding, andin so'ngra parvo qilmading.
Mayni zahri hajri sog'inding magarkim, totqali
Bir fidoyi men kibidur anda paydo qilmading.
May ichardin qasding ermish bizni rasvo aylamak,
Aysh fikrin mundin o'zga ishga go'yo qilmading.

Shahr badnomi meni aylab, o'zung ishrat aro,
Vahki, bu badnomni bir yodi qat'o qilmading.
Shoh bazmi ichra chun loyiq emas ermish gado,
Ey xirad, nevcun burunroq bizga imo qilmading.
Ey ko'ngul, rahmat sengakim har necha ko'rdung jafo,
Olam aholidin vafo hargiz tamanno qilmading.
Ey Navoiy, shukrkim, garchi seni shahr ichra yor
Shuhra qildi, sen aning sirrinn ifsho qilmading.
425

Necha bo'lg'ay zaxmliq ko'nglumni mahzun aylamak,
Zaxmi qonidin ko'zum yoshin jigargun aylamak.
Necha la'ling hajridin qonlig' qadah ichgan sayi,
Sog'arimni ashk xunobidin afzun aylamak.
Necha pinhon aylabon orazin andoqkim pari,
Bizni rasvoyi jahon andoqki, majnun aylamak.
Necha bir oy ishqidin, ey dard, men sargashtani
Kecha-kunduz beqaror andoqki gardun aylamak.
Berdi muhlik dard ishqu qo'ydi minnat jonima,
Muncha bo'lg'ay jud ila muflisni Qorun aylamak.
Kimki dunyo ahli dunlardin tilar bo'lg'ay xalos,
Shart erur avval vidoi dunyoi dun aylamak.
Ey Navoiy, chun g'ubori bahr o'lturmas ne sud,
Bir ko'zungni Dajla qilmoq, birin Jayhun aylamak.
426

Aytmonkim la'li jonbaxshing erur jondin chuchuk
Kim, erur har neki yo'q ondin chuchuk, ondin chuchuk.
Nechakim bo'lsun chuchuk shirin takallum so'zlari,
Lekin ermas ul kalomi shakkar afshondin chuchuk.
No'shi la'lingdin menga chun zahri hajr o'ldi nasib,
Ne osig' gar bo'lsa ortug'roq imkondin chuchuk.
Ne o'qung behad chuchukdur jong'a go'yo chiqmamish,
Bir qamish mundoq shakar butgan nayistondin chuchuk.
Novaking uzra boshog' go'yo erur habbi nabot
Kim, ko'ngul komi bo'lur ul shakli paykondin chuchuk.
Soqiyo, jomimda ezgil zahrkim, har necha ul
Bo'lsa achchig', bo'lg'usidur zahri hijrondin chuchuk.
Ey Navoiy, jonfizo nazming base vasfida bor
Shirai jondin ezilgan obihayvondin chuchuk.
427

Ne osig' ohim o'ti ravshan zuloling kunidek,
Tiyra dudn chun meni o'lturdi hajring tunidek.
Garchi bo'lsa har sharar do'zax o'tidin misli barq,
Mumkin ermas ko'nglum otashgohining uchqunidek,
Eyki, zarhal qilmoq istarsen samandi na'l'nni,
Topmag'ungdur anga surtarga yuzum oltunidek.
Hublar lutf aylab ul qatling'a garchi hukm etar,
Hech un kelmas qulog'img'a ul oyning unidek.
Vah, ne bo'lg'ay yetsa yuzu xattinga giryon ko'zum,
Ashkim o'lsa ul gulu bu sabzaning shudrunidek.
Bil vafo rasmin g'animat, ey gul, andin burnakim,
Day sipohi yetgay ohu ko'z yoshim chopqunidek.
Vasli ko'yidin Navoiy ko'ngli ozdi, ey rafiq,
Ko'rmaduk hargiz ul ahli ishqning ozg'unidek.
428

Tili gavharkashdurur har yon sahobi pilrang,
Boshida changak hilolu yonida xurshidi zang.
Asru izhori tajammul qildi sultoni bahor
Kim, bu yanglig' pil yuz ming jilva aylar bedarang.
Ayladi nayson zuloli yer yuzin oyingun,
Anjumu ko'k aksidur anda rayohinu o'lang.
Daf'a-daf'a bir-biri uzra bulut ofoq uza
Go'yyokim tojire terdi ruxutin tang-tang.
Chang uni birla may ich ko'rguzdi chun qavsi quzax,
Davri ila andomi changu lavn aro avtori chang.

Buylar mavsumda keraktur ayshi bazmin tuzgali
Ham zummuradrang yer, ham bodai yoqutrang.
Bu bori bir yonu ul bir yonki ichmak boisi
Soqiyi bo'lg'ay bu davr ichra bag'oyat sho'xu shang.
Ham yigitlik, ham bahor ayyomini tut mug'tanam,
Bodayu soqiy uchun qilmoqqa tarki nomu nang.
Ey Navoiy, dam bu damdur, tut g'animat, boda ich.
O'zga bir damg'a yetar yetmasga chun voqif emang.
429

Ayladi mug'bacha dayr ichra meni masti malang,
Ushatay sog'ari nomus bila shishai nang.
Ey xush ulkim, qilibon zuhd to'nidin uryon,
Dayr aro tifllar o'ynatsa meni masti yalang.
Aysh bazmig'a yetib bormag'amen, chunki meni
Tortadur ul sari yuz tor bila nag'mai chang.
Menga, zohid, yana may tarkini qil deb taklif
Qilmag'aysen, ko'zunga uchrasa ul soqiyi shang.
Sof may lam'asiyu soqiyi mahvash husni
Tiyra zohidg'a asar qilmadikim, bor edi dang.
Ishqi bebok uza kim zuhd xayolin qilsa
Erur andoqki, yegay bodai nob ustida bang.
Maykada ahlig'a yuz toqu tarab, ey so'fi,
Xonaqahda bo'la olg'aymu Navoiyg'a darang.
430

Ul sarig' to'nlug' erur turg'anda ta'zimg'a tik,
Sho'lakim xoshokni kuydurgali bo'lg'ay biyik.
Ko'ngluma sancharg'a, ey gul, qilma mujtoningni tez
Kim, tikanning ignasin hojat emas qilmoq itik.
Qilmadi holimg'a g'amzang birla la'ling iltifot,
Bor aningdek holatimkim, ne o'lukmen, ne tirik.
Ko'z savodidin qaro jon safhasin qildim varaq,
Bu ikining rashkidindur, gar senga yozmon bitik.
Xol ekinmu ul ko'z ostida, yo'q ersa nofadin
Mushk tar bo'lg'ach gul uzra qatra tomizdi kiyik.
Hajr toshi birla mehnat shomini qildim qabul,
Ey ko'ngul, ishq ichra bo'lmas ko'rmayin qottiq irik,
Xonaqahni bog'lading, ey shayxu, qildim azmi dayr,
Yuz eshik ochildi, gar bog'landi ersa bir eshik.
Uyla foni bo'lki domangiring imkon bo'lmag'ay
Kim, etak mavjud agar yo'qtur, neni tutqay ilik.
Ey Navoiy, chun parivashlarg'a mumkin yo'q vafo,
Qilma mundin nari, gar bor esa aqling telbalik.
431

Xarob qilmadi oncha meni mayi gulrang,
Ki qildi orazi gulrang birla soqiyi shang.
Ne soqiy ulki, aning ishvasig'a boqsa bo'lur,
Xavos lolu xirad masxu ruh notiqa dang.
Xaloki neshi aning g'amzasig'a yo'q hampo,
Hayot javhari la'li labig'a yo'q hamsang.
Qiyo-qiyo boqishi yetkurub bag'irg'a qilich,
Qaro-qaro mijasi yetkurub ko'ngulga xadang.
Savodi a'zami kufri ila zulfi zunnori
Ki, topilib shikanu halqasida chinu farang.
Bu nav' mug'bacha may tutsa dayr aro kishiga,
Kishi emaye gar anga qolsa donishu farhang.
Navoiy o'ldi chu bu soqiy ilkidin sarxush,
Ne ayb dayrg'a masjidin aylasa ohang.
432

Ishq keltursa ishim dayri fano azmida o'ng,
Xonaqah kunji havas aylamayin andin so'ng.
Rostlar ma'manidur dayr, tuz ur ul sari gom,
Qimkn ul egri qadam urdi ishi kelmadi o'ng.
Himmat ahli bila har tiyrag'a tegmas parvoz,
Nasri toyir bila ne nav' havo qilg'ay qo'ng.

Borkashlarga fano ma'ni qachon qilg'ay joh?
Tevaning ko'ngli kichikdur, gar erur paykari cho'n
Ohu ashkidin erur o'tu su ichra oshiq,
Zohido, ne g'am anga, gar qizig' o'lg'il, gar to'ng.
Zo'ru bozu kishiga dahr chu qo'yimas jovid,
Sa'y etib qo'lda birovni chu yetar emdi qo'lung.
Garmin ista Navoiyki kishi toat etib,
Noma ma'lum emas so'l qo'lidin yo o'ng.
433

Chun latofat ko'zgusi bo'lmish safo ichra ul eng,
Yo rab, ohim dudi zohir qilmasun ul engda meng.
Ilgim o'tin daf' etar meng suyi, baskim elturam
Oh ma'nig'a ilik yo ashkning daf'ig'a yeng.
Qomating birla latofatda o'zin teng tutsa sarv,
Bordur ul yanglig'ki, bo'lg'ay sarv birla soya teng.
Men balo chohidayu Majnun farog'at dashtida,
Lofi ishq ura ajab yo'qkim, topibtur yerni keng.
Sudrabon eltur qazo ilgi meni mayxonag'a,
Mast bo'lmay chora bormu, ey nasihat ahli, deng.
Turktoz aylab ko'ngul olding ajaldin burna jon,
Hissa oyirma anga nevchunki ermas erdi cheng.
Ey Navoiy, gar ko'ngul ketti malolat ko'rma ko'p,
Sen chu bedillikka qoyilsen bo'lur ul telba teng.
434

Ul pari bu telba birla oshno bo'lsa ne tong,
Notavon Majnung'a Laylidan vafo bo'lsa ne tong.
La'li hajridin damodam xasta ko'nglum qon yutar,
Ul marazg'a buyla sharbat, yo g'izo bo'lsa ne tong.
Dema qotildur labi qilma o'zungga qasdi jon,
Bo'yla qotil ollida jonim fido bo'lsa ne tong.
Charxdek ko'p bo'ldi ohim dudig'a bois raqib,
Yuzi oning ro'zgorimdek qaro bo'lsa ne tong.
Zulfi zulmat shomiyu davlat tongidur orazi,
Tiyra hajrim shomidin zulmat zudo bo'lsa ne tong.
Qasdi dinu g'orat imonimni etmish mug'bacha,
Ey musulmonlar, yerim dayri fano bo'lsa ne tong.
Barcha ziyrak qushqa chun ul zulf domi keldi qayd,
Ey Navoiy, anda ko'nglum muftalo bo'lsa ne tong.
435

Subhi iqbolu saodat keldi ul farxuida eng,
Tong boshida muhtariq kavkab kibi eng uzra meng.
Sarvkim teng tutmas o'z qaddi bila bir naxlni,
E'tidol ichra emastur naxli qadding birla teng.
To meni sargashta jismim dashtdin har yon quyun,
Po'ya aylar tinmayin nevchunki topmish yerni keng.
Ko'nglak o'rnig'a yelak kiyding hamono, ey quyosh,
Kim yadi bayzog'a moni' bo'lmag'ay har sari yeng.
G'orati islomu din yolg'uz qilursen go'yiyo,
Buyla yag'molarda yo'q hojatki bo'lg'ay kimsa xeng.
Boda istab zuhd tarki ayladim, olg'aymusiz,
Xirqau sajjoda rahn etsam xarobot ahli, deng.
Dog'u qon birla Navoiy ko'ngli bo'ldi lolakim,
Bu taqozo aylar ul mushkin mengu gulrang eng.
436

Hajri tobi ichra kim ko'rди bu jismi zordek,
Kim topibtur barq shakli o'tqa tushgan tordek.
Ey kabutar, tavq paydo aylagung qumri kibi,
So'zlug' nomamni ossam bo'yunangga tumordek.
Bo'ldi yuz ming pora jismimda so'ngak, qon qolmadi,
Molishi hajringdin o'lmishmen siqilg'an nordek.
Ey ko'ngul, dayr ichra ul kofirni sevdung, bilki yo'q
Rishtai o'zni anga bog'lar uchun zunnordek.
Yor agar hampoyu po barjo esa bu davrida,
Boshig'a har lahza evrulmak bo'lur pargordek.

Har so'ngak yonimda bo'lmish bir teshuk g'am bazmida
Har biriga o'zga yanglig' nola musiqordek.
Boda ichmakka maqome istar ersang, ey rafiq,
Manzile bu ishga bo'lmas kulbai xammordek.
Har dam ul oy hajrida o'voraliq' istar ko'ngul,
Ey Navoiy, qo'y oni har qayda borsa bordek.
437

Quyundek vasli dashtidin gar, ey Layli, meni surdung,
Degach, sargashta Majnunum, boshimni ko'kka yetkurdung.
Sotarlal dasht uza men telbani kim tutsa hindu deb,
Tanimni hajri dudu sho"lasig'a baski kuydurdung.
Tegib tufroqqa andin sekriqan toshlar halok etti,
Necha boshimg'a qalqon tuttung ar g'am toshi yog'durdung.
Xazin ko'nglum qushining parlari churkandi ul kunkim,
Buzug' tan oshiyonin sho"lai hajringg'a kuydurdung.
Netib nahli umidimdin guli vasl orzu aylay,
Ki hajring ilgidin qutqarding oni yo'qki sindurdung.
Boshimg'a keldi g'am tig'i, balo toshi ajal zaxmi,
Ko'r, ey hijroni zolimkim, nelar boshimg'a kelturdung.
Yasa ey dayri piri, bodakim, kelgum kaforatqa,
Eshittimkim, meni aylabturur deb, tavba yozg'urdung.
Bu gulshan gullarining chun vafosi yo'qtur, ey bulbul,
Ne ochilg'ay tutaykim, sen fig'oning ko'ktin oshurdung.
Navoiy, yo'l yiroq, maqsud nopaydo, qadam urg'il
Ki qolding korvondin, gar yetarg'a bir nafas turdung.
438

Zihi quti hayotim hajri muhlik dardida yoding,
Agar lutfungg'a loyiq bo'lmasam yo'qturmu bedoding.
Menga lazzat sening zikring, menga quvvat sening fikring,
Menga ishrat sening vasling, menga toat sening yoding.
Agar xurshidi raxshon orzu etsam guli ro'yung,
Vagar to'bin rizvon mayli etsam sarvi ozoding.
Bag'ir qonin labolab aylagan oshom iki la'ling,
Ko'ngul saydin damodam bismil etgan ikki sayyoding.
Ulusni tirguzur qatl aylamaktin obihayvoning
Va lekin o'lturur qatl aylamastin bizni jalloding,
Muhiqdur, ey ko'ngul, bu kim ul oy faryodinga yetmas
Ki yolqibdur nedinkim, yetti ko'p ul oyg'a faryoding.
Demon devona balkim, dev o'lubmen ul pari ruxdin,
Ne tong, ey shayx, etsam aks tahayyul barcha irshoding.
Ulusqa soffii ishrat tutub, ey soqiyi davron,
Hamono zahri mehnatni mening joming'a asroding,
Navoiy, Ka'bai maqsudi sari gar qadam qo'ysang,
Tajarrud basdurur hamrohingu beto'shalig' zoding.
439

Jon olurda jismi zor erkanni bilmasmu eding?
Qon to'karga jon figor erkanni bilmasmu eding?
Nola jurmi birlakim, jonimni olding, nolishim,
Sensizin beixtiyor erkanni bilmasmu eding?
Qilding el mehrni sanad qatling'a, yo'qsa jon aro
Sirri ishqing ustivor erkanni bilmasmu eding?
Tuhmati bemehrlig' qildingki bilgach o'lganin,
Yo'qsa mehring jong'a bor erkanni bilmasmu eding?
Vaslingga yetkurmagan zulm erdi, vah, yo'qsa ko'ngul
Furqatingdin beqaror erkanin bilmasmu eding?
Oshiq o'ldung, ey ko'ngul, qilma fig'on bedodidin,
Ishq aro yuz muncha bor erkanni bilmasmu eding?
Ey Navoiy, gar ko'ngul ishqingni topdi tong emas,
Nuktasi devonavor erkanni bilmasmu eding?!
440

Bog' ichra chu garm bo'ldi bozoring,
Yuz vajah ila bo'ldi gul xaridoring.
To gul chu xayol qildi big'ingni,
G'ayrat anga o't urdi ruxsoring,

Qadding bila sarv qilsa sarkashlik,
Tushgay quyi boshi ko'rsa raftoring.
Zulfungkim erur tugun-tugun go'yo,
El bo'ldi bir-bir giriftoring.
Nargis kibi sarg'arib azo tutqon
Ko'ptur qaro ko'zlar ichra bemoring.
Qil boru yo'qung fidosi, ey ko'nglum,
Garchi teng erur anga yo'qung-boring.
Dednng seni o'lturay, xud o'lturdi,
Yo'q biymi halok lutfi guftoring.
Ey mug'bacha, kufr tarki jurmumg'a,
Bo'ynumg'a taqarg'a yaxshi zunnoring.
Gar qaytmasa Navoiy o'lturkim,
Dayr eshigi chor cho'pidur doring.
441

Xizr xatting sabzasi, hayvon sui no'shi labing,
Ul su mavjiddin bo'lub bir davri tavqi g'abg'abing.
Yo jamoling chashmai xurshidu har yon bir hubob,
Har qulog'ing durri, ya'ni ikki raxshon kavkabing.
Rokibi ne vajhdin xurshid erur na'li hilol,
Gar emastur tavsani gardun sabukrav markabing.
Ey ko'ngul, bilkim chekarlar goh, yorabki, fig'on,
To malak xaylini yolqitti fig'onu yorabing.
To dabiston mayli qilding xalq o'ldi go'iiyo,
Qabr lavhig'a qilur ash'or lavhi maktabing.
Qayt, ey so'fiki, piri dayr durdi jomig'a
Bo'lmag'ung shorib, agar sofi emastur mashrabing.
Ey Navoiy, bordi ko'nglung, tanni ham ko'yiga sol
Kim, itiga qalbing ar bo'lsa yetishgay qolabing.
442

Tang'a toshu qo'lg'a tish zaxmiki soldo telbalik,
Fosh qildi elga ko'nglaksiz badan, yengsiz ilik.
Gah junundin bandu gohi band ila so'hon anga,
Bor emish savdoyu ishq ichra base qattiq irik.
Har eshikdin azm qilsam kuyiga bog'lig'durur,
Boshimu ul ostondur to ochilg'ay bir eshik.
Rokib o'lg'och qildi shabrangini har yon jilvagar,
Soya garchi ko'p zuhur etmas quyosh bo'lg'ach biyik.
Dardi hajrimni ne bilgay chun yur ashkim safhani,
Ul musofir sori gohikim raqam qilsam bitik.
Lolagun maydin qizarmish ko'zlaring ul nav'kim,
Lolazor ustida har yon ag'namish bo'lg'ay kiyik.
Soqiyo, mahzunmen asru qilmag'il gardunni zarf
Kim, bo'lur kechrak nishot o'lg'an zamon sog'ar kichik.
Olam ahlig'a o'lumdin chora chun imkoni yo'q,
O'lma olam fikridin bir lahzakim borsen tirik.
Ey Navoiy, ul Masihodam quyosh chun urdi zaxm,
Oni Iso ignasiyu mehri tori birla tik.
443

Rahm etib, ey do'stlar, majruh ko'nglumni yoring,
Qo'l yalang aylab solib har yon ichimni oxtoring.
Uchrasa yuzi qaro ko'nglum tutub, tortib, uzub
O'tqa solib o'rtabon jonimni andin qutqoring.
Ketgan ersa, choklik ko'ksun tikib, voqif bo'lub,
Kelsa bu jonib sinonlar birla sanchib qoytoring.
Chun o'larmen, yorni istang, boshimg'a kelmasa,
Bosh yalang aylab qo'yub tufrog' uza yuz yolboring.
Kelsa ayturda oshiqmongkim farahdin o'lmayin,
Nuktadonlig' birla ul so'zni qoshimda o'tkoring.
Boshima yetsa chu o'lgumdur necha faryod etib,
Bir nafas tengri uchun har qaysingiz bir yon boring.
Gar muyassar bo'lmasa bu ish, Navoiy xastani
Qo'ldabon yo sudrabon mayxona sari boshqoring.
444

Qaysi anduh o'tikim kuygan tanimg'a urmading,
Ne balo toshiki singan boshima yog'durmading.
Ne yomon umr erdikim, qilding chu za'fim so'rg'ali
Aylaguncha jon nisori maqdaming ham turmading.
Jon kibi kelding va lekin iztirobidin ko'ngul
O'lturushquncha dog'i boshim uza o'lturmading.
Har sari mo'yum zaboni hol ila yobordilar,
Mo'-bamo' anglab o'zungni bizga ham kelturmading.
Chunki chekting, chiqti jonim ne iyodat erdi bu,
Qatlim etting, xasta jismimg'a davo yetkurmading.
Bog' aro, ey sarv, ham sarsabzsen ham sarfaroz
Kim, nechukkim nastarin bir xasqa bosh indurmading.
Ey Navoiy, qilmading xoli ko'ngulni g'ussadin,
To qadahni uylakim, ko'nglung tilar to'ldurmading.
445

Ne xayol edi yanakim ko'ngul qushi saydini havas aylading,
Badanimg'a har saridin xadang urubon anga qafas aylading.
Ko'ngul ichra sho"lai ishqkim yetadur falakka zabonasi,
Tanamu so'ngaklarim ul o'tungni yoqarg'a xoru xas aylading.
Ko'z ichindakim to'la qon edi, og'iz ichra dog'i tutundek oh.
Oni dam-badam qilibon fuzun muni ham nafas-nafas aylading.
Yetib erdim o'lgali kim tirildim oning jafosi xadisidin,
Nega uyqudin burun ul fasonani, ey rafiq, bas aylading.
Manga ishq aro o'lum edi chorai hajrda, vah, bu ne ranjkim,
Ani daf etarga firoqu dardu g'amin choraras aylading.
Chu kam o'ldi choku xazin ko'ngul g'ami hajri dashtida, ey falak,
Yo'l ozarg'a ahli salomat ul ko'ngul uyini jaras aylading.
Chu firoq shiddati, ey ko'ngul, g'ami ishq lozimasi emish,
Ne yetishsa cheku chu o'zung burun bu baloni multamas aylading.
Chu zamona ahli aro vafo tilading chek emdi, Navoiyo,
Alamu balo ne uchunki el aro yo'q nima havas aylading.
446

Hajrdin ko'zumga olamni qarong'u aylading,
Umrin ko'z yumg'anim ul tunda uyqu aylading.
Jonu ko'nglum muddate sargashtadur ko'yung aro,
Boshlarin aylandururg'a buyla jodu aylading.
Holima qolur taajjubdin el og'zi ochilib,
Yo'qsa ahvolim jahon ahlig'a kulgu aylading.
Ashk siymobimudur hajringda, yo ko'z oqini
Hal qilib ko'zdin ravon ul nav'kim su aylading.
Qoldi mahmizingdin oy yuzinda, ey chobuk, nishon,
Go'yiyo javlon kuni oni tepingu aylading.
Shohid davrong'a go'yo, ey tarab mashshotasi,
Bodani gulgunau sog'arni ko'zgu aylading.
Eyki, aytursan zamon ahlig'a yo'q ermish vafo,
Oni ma'lum, ey Navoiy, bu zamonmu aylading.
447

Sarvg'a ra'no xiroming birla bedod aylading
Kim, qadingning qullug'idin oni ozod aylading.
Gul dog'i xusnungg'a xo'sha chin erur yuz vajh ila,
Ko'rmayin yuz hirmanin bir damda barbod aylading.
Qo'yma minnat bizga g'amgin aylabon ishq ahlini,
Bizni ham shod etmading, gar elni noshod aylading.
Aylading ko'nglum imorat partavi ruxsor ila,
Ka'bani butxona qilmog'liqqa obod aylading.
Aytmonkim umr o'tub sog'inmading lekin meni,
Qatl etarda chun kerak bo'ldi kishi, yod aylading.
Telbalik o'ltursa ham bo'ynungg'a qoning, ey ko'ngul,
Bor ekach odam nega mayli parizod aylading.
Yig'lamoqtin ko'r bo'l, ey ko'z, firoq ayyomida,
Nevchun o'zni xo'blar husnig'a mo'tod aylading.
Benasib erding fano oyinidin, ey shayxkim,
Do'st vaslin toatu taqvog'a isnod aylading.
Ey Navoiy, o'ldung armon birlakim, faryodingga
Yetmadi ul no'shi lab har necha faryod aylading.

448

Yo qoshing'ga qatl uchun ziynat farovon aylading,
Kim ham etting lojuvardi ham zarafshon aylading.
Buyla iki yoy uchun soz aylabon kirpikdin o'q,
G'amzalar nishidin ul o'qlarg'a paykon aylading.
Naqdi jismim g'unchadek og'zningda qilg'andek nihon,
Hurda'i ishqingni ko'nglum ichra pinhon aylading.
Olloh-olloh, to ne fikr ettingki la'lu g'amzadin
Birni jonbaxshu birini ofati jon aylading.
Gul to'kuldi, sarv yeldin ham taharruk qilmadi,
Bog' aro to yuz ochib qadni xiromon aylading.
Ne ajab, ey gul, iching qon etsa gardun laxt-laxt,
Baski bulbul ko'nglini g'unchang kibi qon aylading.
Ey Navoiy, yor agar qovdurdin andin, anglakim,
Ko'yida o'tgan kecha haddin ko'p afg'on aylading.

449

Yorab, ul oyniki, el ko'ngliga marg'ub aylading,
Garchi ishqingdin xarob etting meni xo'b aylading.
Shoh esam ishq ahlig'a tong yo'qkim, ey gardun, men
Ul jamol ahli shahi ishqig'a mansub aylading.
Ne ajab boshtin ayog'im dard bo'lsa, ey qazo,
Kim nigorimni qadam to farq mahbub aylading.
Telbarab ermishsen, ey roqim, ham ul kundan beri.
Qim jununimni parizoding'a maktub aylading.
Tuhmati zuhd aylabon, ey shayx, kozib ne uchun,
Begunah bizni xarobot ichra ma'yub aylading.
Jon berib bo'lsam ajab yo'q tolibing, ey ishqkim.
Har ne matlubidur oning bizga matlub aylading.
Ey Navoiy, o'zni solding itlari xayli aro,
Itni go'yo odami xaylida maxsub aylading.

450

Nil tortib orazing oroyishin fan aylading,
Sho"lai gugurd birla sham' ravshan aylading.
Sarvdin zohir yo'q erdi juz niyoz, ey sarvnoz,
To xiromon jilva birla azmi gulshan aylading.
Hazl birla do'stluq izhori aylab, ohkim,
Jumlai olam elin jonimg'a dushman aylading.
Dud solmish boshima hajr, ey balo shomi, magar
Jism uyining gunbadi ustini ravzan aylading.
Juz shararni dona hosil aylagaymen, chunki sen
Mazrai jonim aro o't birla xirman aylading.
Chun qadah berding labi xandon ila,ei mug'bacha,
Jong'a la'li otashinni sho"la afkan aylading.
Ey Navoiy, hirqa zaylidan aritting durdi xum,
Bizni bu dayri fanoda pok doman aylading.

451

Tiyra qilmish tun kibi ofoqni ohim mening,
To eshittimkim qilur shabgardlik mohim mening.
Tun libosidek qaro pashminadurmu sayrida,
Yo tutubtur ul jafogar sho'xni ohim mening.
Uchramas har ko'y boshinda turubu yo'l asrasam,
Ravshan ermas, vahki, sham'i baxti gumrohim mening.
Yo qochar mendin xaloyiq tanig'ay deb nogahon,
Yoritur chun tutti har dam ohi nogohim mening.
Xidmatida nega yo'l topmon ekin men tiyra ro'z,
Shomi mulkin chun musaxxar ayladi shohim mening.
Men dog'i ahbobdek maqbul erdim, ohkim,
Johi idbor o'ldi ul iqbol ila johim mening.
Elga har lutfi Navoiy jonig'a bir dog' erur,
Necha qo'yg'ay bag'rime dog' ul yuzi mohim mening.

452

Ayri, ey za'f, emdi mohi notavonimdin mening,
Kam qil anduh o'tini ozurda jonimdin mening.

Chok ko'ksunde tiking og'zimni ham kim kechalar
Har zamon seskanmagay bexud fig'onimdin mening.
Sadqa vojib bo'lsa, ey ko'zu ko'ngul, aylang nisor
Dur bila la'l o'llig'a bu bahru konimdin mening.
Ey falak, jilvang uchun aylay ravonimni fido,
Jilvagarlik olmag'il sarvi ravonimdin mening.
Jism aro har dam harorat fahm qilsang, ey quyosh,
G'ofil o'lma jondag'i so'zi nihonimdin mening.
Soqiyo, gar la'ligun may tutsa bo'lmas yorg'a,
Itlarin serob qilg'il bori qonimdin mening.
Xurdai jonim nisoring, ey Navoiy, gar desang
Sihhat oynn nukta shohi xurdadonimdin mening.
453

Necha ul ko'y itlariga yetgay ozorim mening,
Kosh itlar to"masi bo'lg'ay tani zorim mening.
Necha ul bazm ahlig'a bo'lg'ay fig'onimdin malol,
Kosh alar qurboni bo'lg'ay joni bemorim mening.
Necha nozuk ko'ngli kelgay yorning mendin batang,
Kim fido ko'ngliga jonu jismi aforim mening.
Necha ashkim yiqqay el sabri binosin ko'yida,
Kim o'yulg'ay koshki bu chashmi xunborim mening.
Yo'qu bor eldur jununum shaynidin ozurda dil,
Umr agar budur yo'qum ko'p, yaxshi kam, borim mening.
Ey fano tig'i, vujudim naqshin andoq ayla hak,
Kim zamon avroqidin mahv o'lsun avtorim mening
Soqiyo, tutma Navoiyg'a yana ishrat mayi,
Kim zrur badmast ul majnuni xammorim mening.
454

Qilsa ko'nglum chok tig'i zahriparvardi aning,
Qo'ymangiz marhamki, o'ltursun meni dardi aning.
Ko'yi tufrog'i aro o'ldum, dam urma, ey Masih,
Kim hayot istab yuzumdin o'chmasun gardi aning.
Gul yuzungdin ayru bog'idur ko'ngulkim, ochilur
Hajr o'ti uchqunlaridin otashin dudi aning.
Ohim andoq dudki, la'ling shavqidin har qatra qon
To'ksa ko'z yoqutdek bog'landurur bardi aning.
Buylakim soldi samandin po'yag'a, vah, ne ajab,
Olam ichra solsa o't barqi jahon gardi aining.
Sotma, ey gul, noz ko'p, boqqil xazon bog'ig'akim,
Bor emish gul rangi bir kun chehrai zardi aning.
Ber Navoiy komini, yo jonin ol, ei umrkim,
Zulmini elga fig'oni haddin o'tkardi aning.
455

Ko'ngulki hajr tuni qo'ymadi qarorin aning,
Munung ham ohi qaro etti ro'zgorin aning.
Visol gulshani birla ko'p o'lmag'il mash'uf,
Hazoni hajr chu barbod etar bahornn aning.
Tutub nishotu tarab changi zulfin etma surur,
Ki bir-bir uzgusi g'am chang tor-torin annig.
Qadah nashoti uchun davr ichinda qon yutqan,
Chekarga bilki kira aylamas xumorin aning.
Sipehr kom ila evrulmasa hazin bo'lma,
Knshiga bermadi chunkim haq ixtiyorin aning.
Agar baqoni abad istasang, fano yo'li tut,
Yorut ko'zungni qilib to'tiyo g'uborin aning.
Navoiy, ul kishi topti farog' olamdin,
Ki himmati ko'zi teng ko'rди yo'qu borin aning.
456

Ne ajab sarvi sihiga nmasa boshnng sening,
Kim emastur qaddu ra'noliqda bo'ydoshing sening,
Gar nihoni fitna ta'lim aylamas, bas ne uchun
Boshini chekmish banogo'shig'acha qoshing sening.
Sangborini g'amingdnn bosh ne yanglig' yoshuray,
Kim saodat gavharidur boshima boshing sening.

Obi hayvon birla go'yo qildi la'li rangi xal,
Suvrat ichra chu labingg'a yetti naqqoshing sening.
O'ta olmas xonaqah qudsi eli, ey mug'bacha,
Dayr eshikinda chu tuzgay bazmi avboshing sennng.
Dema, ey nosnhki, qilmassen so'zum birla amal,
Xotirimda qayda qolmish muncha qilmoshing sening.
Ey Navoiy, bo'ldi qonlig' dushmaningknm, yoshurur
Yordin sarig' yuzung rangini qon yoshing sening.
457

Qilmadi vaslingda bedod uzra bedoding sening,
Ulcha qildi furqatingda dam-badam yoding sening.
Qaysi sohirkim dedikim, sohire shogirdimen,
Dedi g'amzangkim erur shogirdim ustoding sening.
Angla Shirinkim, ne sen ma'shuqluqqa onchasen,
Ne bor erdi mencha oshiqlik'da Farhoding sening.
Soya ermas, bog'bonkim, gulruxum qaddin ko'rub,
Ozibon hushi yiqilmish sarvi ozoding sening.
Uyqug'a itlar uni gar mone' erdi, ey ko'ngul,
Emdi qo'ymas uyqug'a itlarni faryoding sening.
Chun fano matlub erur solikka bil, ey shayxkim,
Kufr erur zuhdi riyoyi sori irshoding sening.
Ey Navoiy, mehnatu g'amdin qochar bo'lsang, kerak,
Bo'lsa mayliq to'ngsuyi qursi gazak zoding sening.
458

Yor kelsa, do'stlar, ohangi raftor aylamang,
Infiolimdin nafasurmoqni dushvor aylamang,
Yolg'uz uyda qayda, yoro, boqmog'im ruxsorig'a,
Holatim tag'yiridin sirrimni izhor aylamang.
Toki ko'nglum iztnirobiyu tanim titratmasi,
Sokin ermas nukta ayturg'a, meni yor aylamang.
Soate chunkim o'tub bu nav'i kelsam holima,
So'z aro oshiqliq alfozini takror aylamang.
Chunki bo'lsa multafitkim, yer o'pub o'lgumdurur.
Har jafo qilsam o'zumga man' zinhor aylamang.
Emdikim o'ldum, tanim yor itlariga tashlangiz,
Lek ag'yorin bu ma'nidin xabardor aylamang.
Qaysi oshiqkim Navoiydekdurur, ey ahli zuhd,
Ishq man'in aylabon ko'ngliga ozor aylamang.
459

Shomi hajrin ko'rdung, ammo zulm tarkin tutmading,
Va'dai sham'i visol etting vale yorutmading.
Gavhari vasling ilik bergay deb ashkim bo'ldi bahr,
Chunkn ul daryo aro g'arq o'ldum, ilgim tutmading.
Vasl no'shidin ko'ngulni qilmading bir lahza xush,
Hajr zaxmi biymidin yuz qatla to qo'rqutmading.
Otashin gul g'unchasidek o'rtading ko'nglumni, lek
Ochibon oni nasimi vaslidin sovtmading.
Donayi ashkingakim rom o'ldi hijron qushlari,
Ey ko'ngul, bir kun fig'onimdin birin o'rkutmading.
Xasta ko'nglumkim g'amu xunoba qilding, qismati
Bu g'izoyu sharbat ul bemordin o'ksutmading.
Bodai vaslin g'animat tut, Navoiy, zinhor,
Kim ne qonlarkim, bu gulgun suni istab yutmading.
460

Yana ishq o'tin xasta jonimg'a urdung,
Balo barqini xonumonimg'a urdung.
Fano sho'lasi zor ko'nglumga solding,
Sharorin tani notavonimg'a urdung.
Qizil hoshiya diklayingda emaskim,
Etak qatl etar chog'da qonimg'a urdung.
Fatila edi anda paykoni marham,
Qayu o'qki zaxmi nihonimg'a urdung.
Yana yonima yetti filholi rohat,
Agar tig'i bedod yonimg'a urdung.

Ushalsun debon naxli ummidim, ey ashk,
Ajab jolalar bo'stonimg'a urdung.
Ko'rub boshta zaxmim dedi, ey Navoiy,
Magar g'am tuni ostonimg'a urdung.
461

Ey ko'zu ko'nglum, sirishku ohdin to'fon qiling,
Jonu jismimning yiqilg'ur kulbasin vayron qiling.
Qilsa bu ish ko'zu ko'nglum siz dog'i, ey dardu ishq,
Ko'zni ko'r aylab, ko'ngulga qatl o'qin parron qiling.
Har bahona birla kim bo'lsa hayotim qasrining
Toqu ayvonin buzub, tufrog' ila yakson qiling.
Ya'ni aylab muncha bedodu jafolar shammai
Hajr dardi shiddatin men xastag'a oson qiling.
Zinhor ahbobi oshiq bo'lmangiz, gar sahv etib
Bo'lmoq istarsiz, burun andishayi hijron qiling.
Dermen, ey aflok, tortay hajrdin bir tiyra oh,
Yor tubiga oy ila kun ko'zgusin pinhon qiling.
Hajrdin ko'ngli to'la kelmish Navoiy rahm etib,
Ey xarobot ahli, bir mamlu qadah ehson qiling.
462

Orazing guldur, gul uzra sabzai tar kokulung,
Ollo-olloh, gul yuzung qilmish muanbar kokulung.
Qomatingdur sham'u ruxsoringdur oning sho"lasi,
Sho"laning dudidur, ey sham'i sitamgar, kokulung.
Ochqoningda nega har tori arodur yuz girih,
Gar ko'ngullar band qilmaydur sarosar kokulung.
Ne ajab husn ahlining sultoni bo'lsa xosakim,
Mushkdin qo'ydi quyosh boshig'a afsar kokulung.
Sunbuledurkim sarosar chirmashibtur sarv ila
Naxli qadding birlakim, bo'lmish barobar kokulung.
Istasangkim bo'lmag'ay oshiftayu darham degil,
Qilmasun bizni parishon holu abtar kokulung.
Gar Navoiyg'a dimog' oshifta bo'lsa tong emas,
Chun separ har dam yuzung o'tig'a anbar kokulung.
463

May bila mayxonaning xishtin tosh uzra hal qiling,
Chun xumoridin sudo' o'lsa oni sandal qiling.
Har ne bo'lsa suda bo'lg'on xishtin ta'zim uchun,
Ip taqib har jonibidin bo'ynuma haykal qiling.
Ey xarobot ahli, soqiy orazi aksi uchun
Sof qilmog'lig' bila may ko'zgusin sayqal qiling.
Mug'bacha ollinda chun bo'ldi sujud etmak ishim,
Mayg'a marhun qilsangiz sajjodani avval qiling.
Sahl erur jon naqdini soqiy uchun qilmoq nisor,
Lek bir paymona to'ldirmoq bila ashali qiling.
Mastu majnun chiqmisham mayxonadin, ey sho'xlar,
Komingiz gar hazl esa iynak meni mahzal qiling.
Ko'yidin qovlang havosu aqlni, ey dardu ishq,
Anda sargardon Navoiyni vale ankal qiling.
464

Ishq o'tidin qismatim dardu balomu qilmading,
Dudi birla xonumonimni qaromu qilmading.
Kuymagimga barqi ofat qilmadingmu ohni,
O'lmagimga ashkni seli balomu qilmading.
Zulm tig'idin tanimni qilmadingmu band-band,
Furqatimdin band-bandimni judomu qilmading.
Dema, ey ko'z kim, ne qildim gar seni ko'r istasam,
Bir boqib yuz ming balog'a mubtalomu qilmading.
Ey ko'ngul, holimni qilding arzu afzun qildi zulm,
Qilmadingmu yo bilib yaxshi adomu qilmading.
Shikva qilsaq sendin, ey gardun, ravo ermas dema,
Bizni bekom aylab el komin ravomu qilmading.
Hajri ishq ichra, Navoiy, oshnolig' topmading,
To bu bir ko'zni Aras, ul birni Amu qilmading.

465

Bir o't esaki manga jurmsiz vafoni kam etting,
Yuz o'tdur ulki jihatsiz ulusni muhtaram etting.
Boshing'a tiyg' urubon naqdi dard ko'ngluma solding,
Vafo tariqida taqsir qilmading, karam etting,
Yuzumni naqsh etibon ashk tiyra qonidin, ey ishq,
Toshimda qonlig' ichim sharhini raqam etting.
Fasonai g'amu mehnat buyurdung aylamak azbar,
Qanoat etmay ulusqa meni fasona ham etting.
Ko'ngulda ishqim o'ti chun falakka tortti sho"la,
Balo livosi boshig'a bu sho"ladin alam etting.
Dedingki faqr yo'linda topildi maqsadi asli,
Vujudi naqshini jon lavhidin magar adam etting.
Magarki yor seni istar, ey shikasta Navoiy,
Ki naqdi jonni qilib tuhfa farqdin qadam etting.
466

Dudi ohimning quyundek pech ila tobnn ko'rung,
Tiyra hajrim oqshomining bahri girdobin ko'rung.
Qushkim ul oydin keturmish noma, har tirnog'idin
Choklar bo'lg'an ko'ngul elturg'a qullobin ko'rung.
Hinduyi sohirdurur davri zanaxdonnda xol,
Tavqi g'abg'ab shaklidan bir aksi mehrobnn ko'rung.
Ishq o'ti tug'yonidin jonimki bo'lmish tashnalab,
Daf'ig'a ul oyning ikki la'li serobin ko'rung.
Olmag'an bo'lsa chuchuk jonim labi birla ko'zi,
Ham shakarxandig'a boqing, ham shakar xobin ko'rung.
Soliki mahrumkim matlubidin to'lmish jahon,
Olloh-olloh, jonin o'rtar dardi noyobin ko'rung.
Yor ko'yin istay o'zluqtin, Navoiy bo'ldi fard,
Ka'ba ehromig'a iste'dodu asbobin ko'rung.
467

Samandi noz uza ul kofiri balog'a boqing,
Pari boshida malak paridin o'tog'a boqing.
Nechukki qavsi quzax davri mehr aksi erur,
Topib ham egniga aylang'on ikki yog'a boqing.
Sudog'i jonibikim ilgiga sinon tutmish,
Yuz o'q yiloniyu bir qotil ajdahog'a boqing.
Agar bu o'qu sinon urmog'in inonmasangiz,
Ochib tanimni adaddin fuzun yarog'a boqing.
Bu shakl birla jahon buzmog'i yaqin gar emas,
Ulusda har taraf oshubu ibtilog'a boqing.
Bu bog' gullarini yerga sochmayin qo'ymas
Xazon yelini qo'yung, charxi bevafo'g'a boqing.
Navoiy o'ldi jamol ahlidin navo topmay,
Ne bo'ldi bir nazar, ul zori benavog'a boqing.
468

Vahki, o'tluq chehra ochib xonumonim o'rtading,
Otashin la'lingdin aytib nukta jonim o'rtading.
Dema ne qildim, ne qildim notavon ko'nglung olib,
O'rtading, ey qotili nomehribonim, o'rtading.
O't aro qil to'lg'onib kuygandek ul yuz shavqidin,
Necha kim tob urdi, jismi notavonim o'rtading.
Ko'kta zohirdur shafaqdin sho"la, anjumdin sharar,
Kim ani, ey sho"laliq, ohu fig'onim o'rtading.
Bismil etgach saydni andoqki aylarlar kabob,
Zaxm etib ko'nglumni chunkim oqti qonim, o'rtading.
Urg'ali, ey ishq zolim, barqi ofat jonima
Har ne o'zluqtinki bor erdi gumonim, o'rtading.
Ey Navoiy, to belu og'zi xayoli aylading,
Boru yo'q, ya'niki paydoyu nihonim o'rtading.
469

Otashin ruxsora ochib xonumonim o'rtading,
Xonumonim xud ne bo'lg'ay jismu jonim o'rtading.

Dema ne qildim, ne qildim jonu ko'nglungni olib,
O'rtading, ey qotili nomehribonim, o'rtading.
Dilraboliq birla chun yoqting jamolin sho'lasi,
Xasta ko'nglum olg'ach-o'q, ey dilistonim, o'rtading.
To'lg'anib kuysam ajab yo'q o'tqa tushgan sho'ladek
Chun firoq o'tida jismi notavonim o'rtading.
O'tqa solding sabru, aqlu, jonu, ko'nglum barchasin
Yo'qu borim kuydurub yaxshi yomonim o'rtading.
Sog'aring o'ti jahonu jondin ortuq, soqiyo
Lekin ul o't birla-o'q jonu jahonim o'rtading.
To Navoiydek belu og'zing xayoli birla men
Ushbu yo'q savdoda paydoyu nihonim o'rtading.
470

Zihi nihoyating oxir kelib abad, avval,
Vale xabar bera olmay bidoyatingg'a azal.
Ne qudrating xaylig'a qilib tazalzul past,
Ne hikmating quyoshig'a berib zavol halal.
Bo'lub sifotingga mazhar jami' maxluqot,
Alar mufassalu insonni aylading mujmal.
Jamol zevari qosh aylading, magar urdung
Bu ikki musqil ila ko'zguga sayqal.
Firoq shomini oshiqqa aylading tiyra,
Agarchi anjumidin yoqting anda ko'p mash'al.
Bahor moshitasi sa'yi birla kiyindurdung
Chaman arusi yuz qaddig'a halli xulal.
Sipehr safhasin anjumidin aylabon afshon,
Bu safha ustiga chekting sen shahobdin jadval.
Yozarg'a matla'i subh uzra yuzdin tug'ro,
Quyosh tillosidin omoda aylading zarhal.
Navoiy ayladi hamdingg'a nomalar irsol,
Ani rad aylamagil haqqi Ahmadi Mursal.
471

Yor hijronida sarvaqting'a yetting, ey ajal,
Jon fidong etsam hanuzdurki, kelding dar mahal.
Jon talashmog'liqqa qo'yima la'li hajridin meni,
Chun erur ta'xir aro ofat ko'p, qilma jadal.
Jonni bot olmoq senga mushkul esa jon chekma ko'p,
Qo'yki bu mushkulni bot aylar aning hijroni hal.
Hajrdin o'lmay visoli no'shidii topsam umid,
Aylagumdur sa'y o'lmaktin tirilmak filmasal.
Hajr bemorig'a qotil zahr erur hayvon suyi,
Ey Masih, asra nafas bu nuktada qilma jadal.
So'ngg'i kundin xalq tarson, men burun kundin vahim,
Elga g'am shomi abad keldi menga subhi azal.
Ich, Navoiy, g'ussa taxlilig'a gulgun bodakim,
Bir pnyola la'li mahlul o'lmadi ondin badal.
472

Yana firoqida har kun menga erur bir yil,
Valek har kechasin necha kundin ortuq bil.
Desangkim, o'lturayin, ey firoq, jismimni
Chu za'fdin topa olmong o'luk tasavvur qil.
Men o'ldum, ey ko'ngul, ul dilrabodin ayrilma,
Gar andin o'zga sevar joning o'lsakim, ayril.
Tanim agarchi g'aming tig'i etti yuz pora,
Bu shukr adosida har birni istaram bir til.
G'amingda lola kibi chok ko'nglakim bo'lmish
Firoq dudiyu ko'z qonidin qaroyu qizil.
Chu topmag'ung bu chaman g'unchayu gulida vafo
To'kulma g'uncha kibi, lek gul masallik ochil.
Navoiyo, nega aflok murtafi' bo'lmish,
Agar g'amimdin emas, vazn kaffasida yengil?!
473

Gar labing ollida da'vi qilmadi izhor la'l,
Bo'yni nevchun bog'lanib osildi mujrimvor la'l.

Go'yiyo to'ti xating birla labingdin so'rdi nutq,
Kim libos o'ldi zumurradgun anga minqor la'l.
Yo'q labing yanglig' biri go'yo ne go'yo ruh baxsh,
Ko'rmisham borib badaxshon mulkida bisyor la'l.
La'l ollida aningdekkim erur beqadr tosh,
Bo'lmish ul yanglig' labing ollida bemiqdor la'l.
La'li jonbaxshing takallum vaqti bir-bir sochti dur,
Olloh-olloh, kim ko'rubtur bo'yla gavharbor la'l.
Ko'zlarimdur bahru kon mehmonim o'lsang bir kecha,
Ham dur etgaylar fido ollingda, ham isor la'l.
Bir qadah may birla bo'ldi surxro' ahli xumor,
Ko'p aro go'yoki mahlul aylamish hammor la'l.
La'lgun may boshida bo'lmas kishining, ey harif,
Nafi ko'proqkim tikilgay tojida shahvor la'l.
Gar Navoiyning so'zi shirinu rangindur ne tong,
Kim erur ko'nglida doim ul shakarguftor la'l.
474

Ul zaqanni upau gulgunadin nazzora qil,
Kim erur bir olmakim rangi erur oqu qizil.
Ojiz o'lg'ay zulfining savdolari taqiriridin,
Gar qurug' jismim tarog' yanglig' sarosar cheksa til.
Necha o'zni yoshurub chin yuzga solmoq g'unchadek,
Tangdillarga boqib xandon bo'lub bir ham ochil.
Sochida shabnam burunchak, ey ko'ngul, ermas ajab,
Sunbul uzra gar tushar shabnam taajjub qilmag'il.
To kiyib sanjobi to'n, gulgun o'tuk qilding xirom,
Yo'q seningdek kabki ra'no husni sahrosida bil.
Raz qizi hamdamlig'idin oyu yil mast o'lmog'ing
Necha bo'lg'ay, o'tti umr, ar bo'lmagan bo'lsang oyil.
Ko'rmagan bo'lsang, Navoiy, sarv uza gul, qil nazar,
Kim ul oy gulguna surtub xil'atin qilmish yashil.
475

Bu ne qomat, ne raftoru ne shaklu ne shamoyil,
Kim etar aqlni madhushu dog'i hushni zoyil.
Yuzi kuydurmagima o't, sochi yig'latmog'ima dud,
Ko'zi tarojima sa'e, qoshi xunrezima moyil.
Jonfizo husni niqob ichra dog'i el talashib jon,
Qolmag'ay erdi tirik bir kishi ul bo'lmasa hoyil.
Tig'i egnimga tushurmakni hamoyil tilay olmon,
Qayda ul baxtiki bo'lg'ay qo'li bo'ynumg'a hamoyil.
Ey habib, etma Masih ollida izhori fasohat,
Chun erur dam ura olmasqa labing ollida qoyil.
Aqlu xushu, ko'ngulu jonni aning yo'lida qo'y dum,
Topmadim vasli muhayyo qilibon muncha vasoyil.
Chunki ushshoq uni yoqmas emish ul gul qulog'ig'a,
Ey Navoiy, necha bulbul kibi bu na'rai hoyil.
476

Xil'atin to aylamish jonon qizil, sorig', yashil,
Sho'lai ohim chiqar har yon qizil, sorig', yashil.
Gulshan ettim ishq sahrosin samumi oh ila
Kim, esar ul dasht aro har yon qizil, sorig', yashil.
Shishadek ko'nglumdadur gulzori husnung yodidini,
Tobdonning aksidek alvon qizil, sorig', yashil.
Orazu xil'at bila xatting xayolidin erur
Qo'zlarimning ollida davron qizil, sorig', yashil.
La'lgun may tutqil oltun jom birla, sabzada
Kim bulardin yaxshi yo'q imkon qizil, sorig', yashil.
Faqr aro beranglik dushvordur behad valek
Xirqada tikmak erur oson qizil, sorig', yashil.
Ey Navoiy, oltunu shingarfu zangor istama,
Bo'ldi nazming rangidin devon qizil, sorig', yashil.
477

Uyla to'lmish gul yuzung yodi bila qonlig' ko'ngul,
Kim tushar har qatra qon o'rnig'a andin bargi gul.

Dema ko'nglung borkim jism ichra hajring tig'idin
Poralar xunob aro bilman bag'irdur, yo ko'ngul.
Sarvdek bo'lsa bu gulshanda ota, guldek ona,
Mumkin ermas tug'mog'i sen sarvi gulruxdek o'g'ul.
Kuydimu kul bo'ldum, ammo jonda la'ling shavqidin
Andog' axgar hifzig'a behad munosibdur bu kul.
La'ling ollida sanamlar la'l rang etgan bo'lur,
Kim ichar xuniy suyin bo'lg'an zamon gulrang mul.
Qismni ortuq tilab xor etma o'zni, ey aziz,
Kim qanoatdindurur izzat tama'din barcha dil.
Dayr piri birla may ichsang, Navoiy, asra dam
Bo'lsa fahm ibriq unidin garchi qulqul loyaqul.
478

Qilsa jonon ollida jonim tufayl o'lmoqqa mayl,
Kosh yuz jon bo'lsakim har dam birin qilsam tufayl
Istasa kuygan ko'ngul o'tluq yuzungni qilma ayb,
Ixtiyori yo'qtur aylarda samandar o'tqa mayl.
Yo'l qilur jismimda o't eltur so'ngaklarni uzub,
Yer qazib xoshok oqizg'andek qayon yuzlansa sayl.
Qatrai sahbo suxaylidin labing maygun emas
Kim, aqiqidur labing, rang olur andin yuz suhayl.
Bir muloib hindu o'lmish har ko'zungnung mardumi
Kirpiking hind ahlidin hangoma tuzgan ikki xayl.
Takya qilma toatu taqvog'akim, naf' aylamas
Fazldin yetmay bashorat Bishr bo'lg'il, gar Fuzayl.
Shomi hajr ermas shafaq bilkim Navoiy g'ussadin
Yig'ladi qon onchakim gardung'a rangin bo'ldi zayl.
479

Qoshlaringdinkim erur qonlig' ko'ngul ichra xayol,
Ul qizil kog'azda nundur, bu shafaq ichra hilol.
Tutmayin ko'zumda taskin qaddi vaslin istamon,
Qayda payvand etsalar tutqay o'zi, tutmay nihol.
Sarvning yo'q sen kibi boshida dastor uzra chin,
Nargis uzra nuqta monandi ko'zung ustida xol.
Za'fliq jismimdadur har yon bo'g'unlarda girih,
Nol torig'a erur garchi tugun tugmak mahol.
Lolagun may tobidin ul oy qizarmish go'yiyo
Sho'xluqtin lolazor ustida ag'nabtur g'izol.
Davr elida gar vafo yo'q, sen vafo qilg'il valek
Kimni hushxol etsang andin tut o'zungga yuz malol.
To Navoiy zulfi yanglig' poybo'sin istadi,
Gah parishon hol erur ul zulfdin, gah poymol.
480

Do'stlar, ul naxli qad hajrinda chun bo'ldum qatil,
Sarv eking gar qo'ymoq istarsiz mazorim uzra mil.
Ko'hi hajr egnimda istarmen ani sur'at bilan,
Shavqdin xasdek tanimg'a ermas andoq yuk saqil.
Za'f aro gar sunbuli zulfung dedim tong yo'qki, bor
Xastag'a javzo tuni yaldo tuni yanglig' taval.
Rashkkin bir-birga qiymas mehrini jonu ko'ngul,
Rost andoqkim hasud el molig'a bo'lg'ay baxil.
Buki hijron tig'idin ko'nglumni yuz chok aylading,
Yuz dalilim bor, agar har chok bo'lsa bir dalil.
Dayr jannat huri ayndur xo'blig'din mug'bacha
May ziloli birla ko'p aynan tusammo salsabil.
Gar yuzung istab Navoiy ko'zlaringga xordur,
Ne ajabdin ahli kuffor ollida bo'lmoq zalil.
481

Ey ko'ngul, ul otashin orazg'a ko'p o'rganmagil,
Nogah ayrilsa firoqi o'tig'a o'rtanmagil.
Tut o'zungga fardu bekaslik baloyu shiddatin,
To birovga o'rganib ayru tushub emganmagil.
Lozimi ishq o'ldi hijron, bo'lmo oshiq kimsaga,
Emdikim bo'ldung tahammul aylabon kungranmagil.

Gul chog'i gulbong chekmak ishtur, ey bulbul, senga,
Oyu yil faryod qilmog'ni menga o'tkanmagil.
Ko'z yumub ochquncha sol uyg'onmas uyqug'a meni,
Nolishimdin hajr shomi har zamon seskanmagil.
Istasang ul mug'bacha boshing'ga yetkurgay qadam,
Dayr piri yo'lidin tufrog'dek tebranmagil.
Ey Navoiy, yor agar derkim o'zungni o'tqa sol,
Tan yalang aylarga kuyma, jon uchun kuymanmagil.
482

Demonkim meni yod etib shod qil,
Boshingdin uyur dog'i ozod qil.
Sanavbar senga bandadur sarvdek,
Unutqanlaringni birar yod qil.
Vafo yo'qtur ul sho'xda, ey ko'ngul,
O'zungni jafosig'a mo'tod qil.
Qilur jonima hajr qasd, ey ko'ngul,
Bu ishda anga sen ham imdod qil.
Menga ishq aro o'lmak oyin erur,
Raqibo, yana san'at irshod qil.
Parishonmen, ey oh, aflokdin
Bu abtar varaqlarni barbod qil.
Chu buzdung ko'ngul kishvarin zulm ila,
Sirishkim suyi birla obod qil.
Falak davridin ranjamen, soqiyo,
Kel emdi qadah davri bunyod qil.
Gar ul sho'x faryodingga yetmasa
Navoiy, shah ollinda faryod qil.
483

Azm o'lsa xayoling'ga ko'nguldur anga mahmil,
Osoyish agar istasa ko'z chashmasi manzil.
Ey ishq, netib ul qaro ko'zni ko'rayinkim,
Ko'zning qarosin hajrida ashk ayladi zoyil.
To bo'ldi sening husnungga oshiq uza oshiq
Ish bo'ldi mening ko'ngluma mushkil uza mushkil.
Ul ko'z olur el jonin o'g'urluq bila, vahkim,
Boqmas bu taraf tutsam o'zumni necha g'ofil.
Yodi bila behushlug'um dafi'ni qilmas
Devoridin ul ko'yining ar bo'lmasa kahgil.
Ey mug'bacha, oshiqmenu durdikash etib rahm
Ne yuzungga, ne jomg'a qil pardani hoyil.
O'zlukni fano otig'a kuydurdi Navoiy,
Kim savmaadin xorij erur, dayrg'a doxil.
484

Ul shayxki minbar uza afsung'a berur tul.
Shaytondur o'zi, majlisining ahli suruk g'ul.
G'aflatdin agar va'z ila uyg'otsalar elni
Ul aylar uyutmoq uchun afsonag'a mashg'ul.
Boshtin ayog'i minbarining poyau doston
Ham o'ziyu ham ma'rifati johilu majhul.
Ko'rmay xirad ashobida bir fardni oqil,
Topmay kishi afsunida bir nuktayi ma'qul.
Har neki xadis etti qo'yub barchasi mavzu'
Naqleki mashoyixdin etib, borisi mahbul.
Yuz pora qilib minbari o't yoqqali avlo,
Bu shart ilakim, bo'lsa ul o'tda o'zi maqtul.
Iblis sifat el sari mayl etma Navoiy,
To bo'lmag'asen zarqu riyo qaydida mag'lul.
485

Ikki ko'z manziling, ey mohi mahmil,
Ko'ngulga azm qil manzil-bamanzil.
Ko'zung qotildur ammo zahr chashming,
Erur o'lturmaginga zahri qotil.
Eshikingda yozarmen ohlar, lek,
Bo'lur har oh cheksam borcha zoyil.

Meni Majnun dedi Laylivashim, voy,
Ki bu devonani sog'indi oqil.
Ko'zung chun nimxob erdi, netong, gar
Ko'ngul saydini qildi nim bismil.
Erur bir hol birla mabdai fayz,
Senga gar yetmas o'zni ayla qobil.
Navoiy, o'z'lukung raf' etkim ul gard
Erur maqsud ruxsorig'a hoyil.
486

Ul quyosh og'zi uza mushkin xol,
Zarraning nuqtasidin keldi misol.
Gar ravondur ne tong ul qadki erur,
Ruh sarchashmasida toza nihol.
Raxsh har yonki surar ul chobuk
Yugurur tebrasida payki xayol.
Chobukumning otining na'li emas
Tushti shabrangi ayog'ig'a hilol.
G'uncha og'ziki takallum qilmas
Ul og'iz g'unchasi qilmish ani lol.
Hajming chorasi behudlug' emish,
Soqiyo, jom ketur molo-mol.
To Navoiydek o'lay ani ichib,
Mastu majnun sifatu shefta hol.
487

Gulshaningdin yeldek, ey zebo nihol,
Men yomon bordim, vale sen yaxshi qol.
Menmenu bekasligu ayyomi hajr
Sen bo'lu ahibobu davroni visol.
So'rma holimni sabodin gah-gahi,
Ko'nglunga o'lturmasun gardi malol.
Gar buzug' ko'nglumni mardud aylading,
Bok emastur o'zgalarning ko'nglin ol.
Sig'mayin ko'yungda gar qovdung meni,
Osru keng sahrodurur dashti xayol.
Olam ahlida vafo mavjud emas,
Har nekim yo'qtur, erur topmoq mahol.
Ey Navoiy, xushturur ozodaliq,
Qayd aro xushluqqa yo'qtur ehtimol.
488

Yoqing o't bergali, ey ishq, hayotimg'a halal,
Dog'i hajr o'rtagucha o'rtasa to dog'i ajal.
Deb emishsen, ey firoqimdag'i ushshoq ichra
Nechasin aylagum oxir, meni bori avval.
Nomai hajrim aro safhai taqvim kibi
Ashk qoni bila har sori chekilmish jadval.
Barqi tig'inki vujudim xasini kuydurdi,
Dudidin tiyra gar o'lsa, kulidin bir sayqal.
Boshima sho"lai hijron tutashibdur ne osig',
Kim yorutmas qaro hajrim kechasin bu mash'al.
Zohido, boda gunah bo'lsayu lekin ne gunah,
Bizga bu ishni nasib etti chu qassomi azal.
Ishqdin ko'p gila nazm etti Navoiy bilmon,
Naylagay turfa g'izolig'a yetishsa bu g'azal.
489

Ul pari chehra chu ko'rguzsa jamol maqbul,
Ko'rgan ermasturur o'z aqlig'a qolg'an ma'qul.
Surtulub yuzga agar yetsa dimog'im'g'a isi
Meni ul zulfi tanobi bila qilg'il maqtul.
Istasang dahr aro ming telba ko'ngul sargardon,
Halqa-halqa rasani zulfidin ochg'il marg'ul.
Xotirim ikki jahon shug'lidin o'lmish forig',
Do'st yodi bila ko'nglum o'lubtur mashg'ul.
Bodai la'li labing qonima berdi tahlil,
Qatl emish hosiyati la'liki bo'lg'ay mahlul.

Vahki, maqsudni ma'lum etayin deb umre,
Bir sari mo' emasturki, emastur majhul.
Gar Navoiy desa but vasfini takfir etmang,
Dayr piridin erur buyla rivoyat manqul.
490

Beling solur dimog'img'a tahayyul,
Berur zulfung xadisimg'a tasalsul.
Buyursa garchi ishqing tarkini aql,
Ul ishnb men qila olmon taaqqul.
Yuzung hajrida ko'nglum muztaribdud,
Ne nav' etgay balig' susiz tahammul.
Ne tong sensiz yutub qon, g'am yemaskim
Kerak ul bodag'a mundoq tanaqqul.
Qading titratti hoki paykarimni
Qiyomat yerga solg'andek tazalzul.
Emas mone' fano yo'lig'a foqa,
Kerak rahravg'a zodirah tavakkul.
Navoiy bulbulu yori gul o'lg'ay,
Agar yuz poya qilg'aylar tanazzul.
491

Yuziga anglamadimkim niqob erur hoyil,
Quyosh jamolbg'a yoxud sahob erur hoyil.
Uzori ustida kokilmu bo'ldi oshifta,
Yo'q ersa gul yuziga mushki nob erur hoyil.
Oqung ko'runmas esa pora-pora ko'nglum aro,
Ne tongki six quyarga kabob erur hoyil.
Buzug' ko'ngul aro ul ganjb husndur, yuz shukr,
Ki el ko'zidin anga bir xarob erur hoyil.
Fig'onki, turfa mug'anniy uni bila xushmen,
Vale netayki, yuziga kitob erur hoyil.
Ko'rarsen oni gar o'zluk hijobin etsang raf'
Agarchi ko'rgali yuz ming hijob erur hoyil.
Navoiy, aylama ko'rmak xayol ul gulni,
Ki bargdnn yuziga behisob erur hoyil.
492

Yuzini ko'rdi, badan chokidin xarob ko'ngul
Uzuldi, baski ayon qildi iztirob ko'ngul.
Chu bo'ldi jilvagar ul ganji husn hasratidin
Xarobliq qiladur har zamon xarob ko'ngul.
Magar shikanjai zulfungg'a qoldikim, urdi
O'ziga g'uncha kibi muncha pechu tob ko'ngul.
Balodurur g'ami ishqing sening vale, yuz voy,
Kim ul balodin eta olmas ijtinob ko'ngul.
Sharora oh masallik vale ul oy havosida ko'r,
Ki pora-pora qilur ko'k sari shitob ko'ngul.
Rioyat ayla sudek sof xalq ko'nglinikim,
Sinar nafas bila ul nav'kim hubob ko'ngul.
Navoiy oncha labingdin dediki, bo'ldi anga
Teshmagi bila qon ichra la'li nob ko'ngul.
493

Ey musavvir, dilbarimg'a surate monand qil,
Ko'rmagidin xotirimni gah-gahi xursand qil.
Ul xarir uzraki tarx etgungdur ul timsolni,
Sig'masa zaylig'a jonim pardasin payvand qil.
Bo'lmasun bu to'madin mahrum ul ko'y itlari,
Ey ajal, taqsim uchun jonimni yuz parkand qil.
Ul parivash chiqti usruk sekretib ko'nglakcha, voy,
Nosihoh, devona bo'ldum emdi tarki pand qil.
La'li shirindinki qilding ayshni jonimg'a talx,
Necha achchig' so'z demak, bir qatla shakarxand qil.
Jomi Jamning rohi Afridun yiloni zahri bil,
Ey ko'ngul, o'zni safoli faqr ila xursand qil.
Hojati budur Navoiyning, xudoyokim, ani
Mug'bacha husnig'a mug' dayrida hojatmand qil.

494

Yo'qturur olamda ahli ishqdek bechora el,
Hajr zulmi birla xonumonidin ovora el.
Ishq selobi, jafosi birla hijron tig'idin
Xotiri vayron jamoat, ko'ngli yuz ming pora el.
Chiqsang uydin telba bo'lmoq olam ahli ne ajab,
Ko'rmamish hargiz chu sendek bir pari ruxsora el.
Anglakim ovora bo'lganlardur ul oy ishqidin
Hajr sahosida kuysang tog'u vodiy ora el.
Chun qazo tag'yir topmas komi ozlig'din gila,
Mahz nohamvorliqdur aylamak hamvor el.
Ey Navoiy, fitna yog'dursa ul oy ishq ahlig'a,
Osmondin har nekim kelsa ne qilg'ay chora el?

495

Damo-dam otashin la'lig'a olur boda jononim,
Bu yanglig' o'tlar ichra naylasun o'rtanmayin jonim.
Emas, oy, kun ikki pog'undasin ko'k zoli berkitmish,
Quloqqa baski hajringda ani yolqitti afg'onim.
Tanimda dog'larni ayladim ko'nglak bila pinhon,
Qonab ko'nglakda fosh etti o'zin har dog'i pinhonim.
Ko'zumda bog'lanib qon yosh ne tong gar ochqali qo'yimas,
Chu ul qonimni to'kti oqibat tutti oni qonim.
Buzug' ko'nglum aro mundog'ki paykoningni yog'durdung,
Ne tong mundog' yog'indin yer bilan teng bo'lsa vayronim.
Hijolatdin qizarmish, gul taharruk sarvdin ketmish,
Magar bog' ichradur gulchehralik sarvi xiromonim.
Tasavvur birla gah maqbulmen ollida gah mardud,
Qayu oqshomki sultoni xayoling bo'lsa mehmonim.
Vujud iqlimidan ovora gar bo'ldum umid ul kim
Fano dashti g'uboridin yasalg'ay jismi uryonim.
Navoiy, demangkim tarki ishq et, to erur mumkin
Ki men oshiqmenu devona mundoq ish ne imkonim.

496

Sahar ko'rdum yuzin oqshomg'acha kuydi hazin jonim,
Bu erdi subhi vaslim to ne bo'lg'ay shomi hijronim.
Quyosh kulbanga ingandin menga yuz qatla xushroqdur,
Qaro shomimni ravshan aylagan sham'i shabistonim.
Ne yanglig' yoshuray hijron g'aminkim, fosh etar har dam,
Og'izdin sho"laliq ohim, nazardin ashksiz qonim.
Ajabdur toiri vasl istamak kulbang'a qo'nmoqkim,
Yaqindur nasri voqe'ni uchurg'ay ko'kdin afg'onim.
Qading nahli xayoli ko'zdadur, ey navbahori husn,
Ma'ozalloh agar oni qo'ng'arg'ay sayli mujgonim.
Dedim so'zon ko'nguldin chekmagil bir dam xadangingni,
Dedimkim qolsa bir dam su bo'lur ul o'tda paykonim.
Baliyat toshi yog'durg'an kibi vayronima gardun,
Mazallat gardi har dam yog'durur boshimg'a vayronim.
Qadah davrin evur, ey dayri piri, toki mumkindur,
Ki davron ranjini tortarg'a emdi yo'qtur imkonim.
Dema jomi fano ichra ezilmishdur ajal zahri,
Navoiy, jon berib ul jomni chekmakdur armonim.

497

Noma yozdim yor uchun, lekin javobe topmadim,
Jismima ul nomadek juz pechu tobe topmadim.
Har kishiga jon berib qildim tama' mehru vafo,
Bu gunah podoshi juz nozu itobe topmadim.
Dardi keldi qasdima, itmysh edn vayron ko'ngul,
Qo'ygali bu ganjni, vahkim, xarobe topmadim.
Chirmadim jon rishtasin novaklaringg'a pay kibi,
Uyla qushlar qasdina mundoq tanobe topmadim.
Chun xayoling ko'zda mehmon o'ldi may qon yosh o'lub,
Bog'lag'ai kirpikda qonlardek kabobe topmadim.
Nechakim matlubi ruxsorin dedim aylay nazar,
Uzlugumdin o'zga ul yuzga hijobe topmadim.

Ey Navoiy, hajr aro qil ishq birla mashvarat
Kim, men istab aqldin royi savobe topmadim.
498

Bahoru bog' sayridnn ne guldur ne sarv komim,
Budur komimki, shoyad uchrag'ay sarvi gulandomim.
O'qung ko'p zaxmdin dom o'ldi jismim zaxmlar ermas
Chiqarg'a jon qushi yo'llar yasabdur har taraf domim.
Jamoling ko'zgusi chun elga ro'baro' bo'lur har dam,
Ne tong gar ko'zgu aksidek zamoni yo'qtur oromim.
Xusho Majnunki, ma'nusi edi boshig'a qo'ng'an qush,
Junun toshi yog'ardin boshima ul ham emas romim.
Mangakim hajr za'fidin nafas ma'lum emas kelmak,
Ne imkon bas yetishmak ul Masihodang'a payg'omim.
Firoqim kechasi bas muhlik o'lmish gar sahar bo'lmas,
Nafas urmoqqa go'yo subhni qo'ymas qaro shomim.
Aningdek tashnamen, ey mug'bachakim, qo'sh tutar bo'lsang,
Falakning huqqasin bo'l ikki, to bo'lsun iki jomim.
Baho bu benavodin gar qabul aylar esang, bordur
Biriga javhari jonim, biriga naqdi islomim.
Harom ettim, Navoiy, dunyoyu uqbo tamannosin,
Nedinkim Qa'bai ko'yi sari bog'ladi ehromim.
499

Suda ko'rmak yuzung dushvor edi, ey husn oromim,
Xususankim anga tahrir bergay sarsari ohim.
Ne yanglig' ul quyosh ko'yiga yolg'uz azm qilg'aymen,
Ki bo'lmoq istamon ul yon borurg'a soya hamrohim.
Ko'ngulni istadiii ul, oni ko'nglum istadi, yuz shukr,
Ki holo dast bermish har nekim bor erdi dilxohim.
Birovni ko'z ko'rub ko'nglum asir o'lg'anni yoshursam,
Gah ashkim imtidodi fosh etar, gah ohi nogohim.
Gar o'lsa itlari hamkosasi, ahhob, ta'n etmang,
Alar ikrohi gar yo'qtur, mening xud qayda ikrohim.
Necha dog' istaram ko'nglum aro tangri uchun o'rta
Ki, soyilmen bu ikki-uch diramdur shayilillohim.
Mavokib gardi ul yondnn, bu yondin xalq nazzora,
Magar yo'linda men o'lgan tamoshog'a kelur shohim.
Ajab yo'q pirlarning nuqtasidin bo'lmog'im ogah,
Fano yo'li suluki ichra bo'lsa piri ogohim.
Tanimni, ey Navoiy, har taraf ko'yida oh eltur,
Tilab ul xirmani gulni uchar har yon pari kohim.
500

Toqibon jon rishtasin ruq'angni tumor ayladim,
Zaxmliq ko'ksunga andin daf'i ozor ayladim.
Ko'nglakim yopishti qonlig' tang'a andoqkim bori,
Baski toshlar zaxmidin jismimni afgor ayladim.
Orazing hajrinda qonlig' ko'nglum o'ldi loladek,
Dog'idin savdoyi ishqingni namudor ayladim.
Joning olg'um deb eding muxlikdur anduhi firoq,
Qolmasun ko'nglung sening avval, xabardor ayladim.
Xirqau daftarni keltur, mayg'a rahm et, ey rafiq,
Xonaqahdin men chu azmi ko'yi xammor ayladim.
Davlati faqr fano vobastai tavfiq emish,
Bo'lmadi har necha jiddu jahd izhor ayladim.
Ey Navoiy, faqr yo'linda ura oldim qadam,
To solib o'zluq yukin o'zni sabukbor ayladim.
501

Xilvate topib senn jismim aro jon aylasam,
Balki jon xilvat saroyi ichra pinhon aylasam.
Xilvat eldin yoshurun, xilvat aro tan yoshurun,
Tanda jon yanglig' seni jon ichra pinhon aylasam.
Anda ham jon pardasin har sori osib satr uchun,
Vasling ixfosin nechakim bo'lg'ay imkon aylasam.
Chun bu xilvat ichra ne o'zluq erur mahram, ne men,
Har ne nomahramdurur o'zdin parishon aylasam.

Daf' o'lub ag'yor, topsam yor ul xilvat aro,
Bezabonlig birla sharhi dardi hijron aylasam.
Umri boqiy topqamen bir lahza ushbu jon aro
O'zni behud, ko'zni ruxsoringg'a hayron aylasam.
Ey Navoiy, dema iqror ayla ishq'i tarkini,
Kim inong'ay, gar o'zumga buyla bo'hton aylasam.
502

Jafo ham qilmading har necha ko'z husnungg'a oldurdum,
Qiyoham boqmading har nechakim o'lingda telmurdum.
Vasiyat qildi qabri boshida Farhod ila Majnun,
Junun sahrosida ul toshlarkim ko'ksuma urdum.
Yarolar anjum o'ldi qon shafaq ul oy firoqida,
Xadangi ohkim o'tgan kecha gardung'a yog'durdum.
Firoqim shomi andin tiyradurkim, dudi anjumnn
Qaro qilmish tuganlardinki hijroningda kuydurdum.
Labing yodi chekib jon rishtasin soldi yana tang'a,
Ko'zung bedodidin jonni necha azmig'a yetkurdum.
Jununum sho"lasin afzunroq etti, ul pari otqan
Ne o'qkim hajri tug'yoni aro ko'ksumda sindurdum.
Ajal bedodidin xoki tanim yuz shukrkim tindi,
Ki hijron o'rtaqan jonimni jononimg'a topshurdum.
Qazog'a, rozi o'lkim g'ussa vaqti qilmadi sude,
Necha kavkabni mujrim qildimu gardunni yozg'urdum.
Xumorimdin sadovu sarzanish zuhd ahlidin har dam,
Chiqib mayxonadin muncha balo boshimg'a kelturdum.
Havolam qilsa piri dayr but, yo mug'bacha zunnor,
Ne chora chun qo'yub masjid fano dayrig'a yuz urdum.
Navoiydek yorug'luq ul zamon toptimki, o'z'lukni
Fano o'tig'a o'rtab, kulni dog'i ko'kka sovurdum.
503

Junundin uyla tufrog' o'ldi jismi ranjparvardim,
Ki har tosh ursalar atfol jismimg'a chiqar gardim.
Necha hajrinda o'lgum ohu ashkimdin solib to'fon
Vale qo'ymang ko'raga kelsa sarvi nozparvardim.
Yo'lida baski qo'yidum chehra, sanchilg'an xasu xoshok,
Somonlar bilki chekmish qahrabodek chehrai zardim.
Payo-pay ne ekin abri bahoridin chaqin to'kmak,
Bulut ichra bir uchqun soldi go'yo sho"lai dardim.
Quyundek gar talab dashtida yo'q men yetmagan vodiy,
Ne g'am sargashtalikdin uchrasa mohi jahongardim.
Vafo bo'stonin ashkim birla serob ayladim, umri
Erur g'am novaki sarvim, bag'ir pargolasi vardim.
Muhiqdur, ey Navoiy, ul pari mendin malul o'lmoq,
Nedinkim ko'yida devonalig'ni haddin o'tkardim.
504

Necha hijrondin buzug' ko'nglumda bo'lg'ay dam-badam,
G'am uza g'am, dard uza dardu, alam uzra alam.
Yor hijroni vatan tarkiyu g'urbat shiddati,
Charx bedodiyu davron mehnati, el javri ham.
Sabr ozidin azob, anduh ko'pidin iztirob,
Ashkdin sayli balo, oh o'tidin har dam alam.
Subhu shom emgak ko'pidin ko'ngluma yuz ming balo,
Shom to subh uyqu yo'qdin jonima yuz ming sitam.
Barcha bir sari mengayu yor za'fi bir sari,
Qosh anga sihat bo'lub, bo'lg'ay menga yuz muncha g'am.
Sadqa aylarga anga loyiq menga yo'q tuhfa
Xasta jonim naqdi bordur elt, ey payki haram.
Ey Navoiy, sharhi holimni dedim irsol etay,
So'zidin ham safhag'a o't tushti, ham kuydi qalam.
505

Bo'ldi ravzan-ravzan ul qotil hadangidin tanim,
G'ussa charxi bu tanim, dard anjumi ul ravzanim.
Aylamish zulfung xayoli ro'zgorimni qaro,
Oh dudidin qorormaydur maqomu maskanim.

Har taraf ul nav' yopushmish yarolar qonidin,
Kim qurug' jismim uza bo'lmish teri pirohanim.
Dema jon bermak fanin o'rgan dog'i vaslini top,
Sen visoling fikrin etgilkim, erur ul xud fanim.
Qotig' ahvolimg'a yig'laydurg'an elni dema do'st,
Do'stlar o'lmish, o'lum holig'a yetmish dushmanim.
Dayr eshiginda tanim dafn aylasang, ey mug'bacha,
Boda loyidin gahi topqay imorat madfanim.
Dasht aro surdi Navoiy jonu ko'nglum saydini
Kim, bukun ov azmi qilmish qotili sayd afkanim.
506

Ishq o'tidin tanda andoq sa'b o'lubtur kuymagim,
Qim shararlar toridin go'yo to'qulmish ko'nglagim.
Bag'rimu ko'nglum itingga to'maliq dushvor edi,
Shukrkim chok o'ldi ishqing tig'i birla ko'kragim.
Za'fdin ko'yungga bordim surganib atfoldek,
Rahm qilg'ilkim, bu yo'lda xaddin oshti emgagim.
Dema uyqusiz ko'zung hajrim tuni ochilmadi,
Ne qila olg'ay ajal uyqusi birla sergagim.
Bir qadam vayronima qo'ykim, g'amingdin tunu kun
Yuzga ilgimdur sutun, tufroqqa botib tirsagim.
Dard ko'rkim dev siyaratlar biladur ul pari,
Garchi bor andin malak haylig'a dog'i tirgagim.
Ey Navoiy, hajridin yillar kuyub, ul bevafo
Demadikim, naylar ul ushshoq ichinda ertagim.
507

Qayg'udin ko'nglum toriqmishtur, ko'nguldin qayg'u ham,
Jonig'a yetmish bu g'amgindin ulu andin bu ham.
Furqatingdin ne tirikmen, ne o'luk, vah, ne ajab,
Elga holimdin gah o'lsa yig'lamoq, gah kulgu ham.
Vahki, emdi tushga ham kirmas visoling negakim,
Ko'zdin andoqkim o'char vasling o'chubtur uyqu ham.
Uyla ohimdin jahondur tiyrakim, za'fim chog'i
Og'zima qo'ymoqqa topilmas yorug' bir ko'zgu ham.
La'ldur qon yo'q ko'zimda, ne uchunkim bog'lamish
Sovug' ohim shiddatidin anda qon, balkim su ham.
Intihosi ishqning hijron emish, ey ahli ishq,
Vasli davroni aro mag'rur bo'lmang asru ham.
Ey Navoiy, men kimu ul oy visoli bazmi, lek
Basdur ul davlatki, o'ltursam yiroqtin o'tru ham.
508

Charxdin gar har dam ermas bir azog'a kuymagim,
Nega tikkan soyi chok o'lmoq keraktur ko'nglagim.
Sahl erur ko'nglakki hijron o'qiyu g'am tig'idin,
Tikmagu chok aylamakka mubtalodur ko'kragim.
Har zamon ko'zdin yoshim emgaklagan bir yoshdek,
Mayl etar tufroqqa, vah, o'lturgusi bu emgagim.
Bejigar bo'lsam balo tortarg'a emdi, vah, ne tong,
Bordi ko'zdin chun bag'ir pargolasidin ko'pragim.
Har tong erta cheksa gardun subh tig'in qatlina,
Tong emaskim bordur ul dushmanlar ichra ertagim.
Ayshu rohat qushlarin sayd aylay olmon, garchi bor
Ko'z yoshidin donayu jon rishtasidin ilmagim.
Ey Navoiy, buki gardun evrulur fonusdek,
Ko'ngliga kor etti go'yo sham' yanglig' kuymagim.
509

Vasling istab o'qdek etgay erdi sur'at paykarim,
Naylayinkim, hajr o'qi paykonlaridur langarim.
Otashin la'ling g'amidin o'rtanib qon yig'lasam,
Goh qondin, gohi o'tdin la'lgundur paykarim.
Ko'zu mujgoningdin ayru uyqu yo'q men xastag'a
Kim, momug' yanglig' tikan birla to'ladur bistarim.
Ey niholi noz ohimdin hazar qilkim, bukun
Ko'p ko'han paykar shajarni yiqqudekdu sarsarim.

Ul quyosh aksin may ichra ko'rgali oshiftamen,
Ne ajab oshiftaliqkim, sug'a tushmish axtarim.
Men ozibmen yo'ldinu bas tiyradur hijron tuni,
Tole o'l, ey kavkabi iqbolu bo'lg'il yovarim.
Ey Navoiy, ne ajab, gar nazmim elni yig'latur,
Kim yozilmish hajr o'tining dudasidin daftarim.
510

Menki, davron zulmidur ko'nglimga, balkim jong'a ham
Naylay olg'aymen angakim zulm etar davrong'a ham.
Ko'r g'amim afzunlug'in har damki, ashkim xaylining
Qatrası bahr o'ldi emdi aylanibtur qayg'u ham.
Yopmangiz Farhod ila Majnunnikim mehnat to'zi
Satr uchun basdur menga ham, ul ikki uryong'a ham.
To topibmen ishq o'ti birla tig'ing zahrini
Iso anfosig'a boqmon, chashmayi hayvong'a ham.
Goh ko'nglum g'unchasin istar, gahi paykonini
Kim, ko'ngul borur munosib g'unchag'a, paykong'a ham.
Nilufar naqsh aylab ayvoningg'a mag'rur o'lmakim,
Yo'q vafo naqshi chu bu nilufari ayvong'a ham.
Muddaiylar chun Navoiy ishqin anglab, jonig'a,
Qasd qilg'anlar emish bori dengiz jonong'a ham.
511

Furqati za'fida qon yosh ichra yotmish paykarim,
Guluzorimdek qizil atlasdin o'lmish bistarim.
Yuz balo ashkim aritti, yor shod o'lsa ne tong,
Kim tulu' etti saodat matla'idin axtarim.
Otashin la'ling g'ami qonlig' tanamg'a soldi o't,
Uchqunum gulbarg o'lub, la'l o'lg'usidur axgarim.
Oh shoyad ko'yi sori eltgay deb shodmen,
Garchi gard o'ldi yo'linda jismi mehnatparvarim.
Uyla hijron birla xo'y ettimki gar derlar birov
Yori birla vasl topmishdur, emasdur bovarim.
Itlaring sing'an safoli ichra bo'ldum durdkash,
Bo'lmasun hargiz tihi ul bodadin bu sog'arim.
Ey Navoiy, hajr o'qidin par chiqarmoq ne osig',
Chun pariro'yumg'a yetmakka yaramas bu parim.
512

Yetgach ul qotil, erur bo'g'zumda ikki barmog'im,
Tig'i o'rnin ko'rguzub, surgil debon yolbormog'im.
Vasli jomining agar mufrıt emas kayfiyati,
Bas qachon kelgach, mening nedur o'zumdin bormog'im.
Hajr tirnog'i bila ko'nglumnikim qildim figor,
Bo'lmasun g'ayring demakdındur bu nav' axtarmog'im.
Baski shavqung g'olib o'lmish telbalardek, ey pari,
Yo'qturur tun-kun xayoling birla so'zlab xormog'im.
Hajr aro yo'qkim visol, istab o'lum, istab erur
Furqatingdin o'zni bir tadbir ila qutqarmog'im.
Soqiyo, taklif ila ich dema, to'ldur, dog'i ko'r,
Kim ayog'ning naqshini eltur qarib sipqarmog'im.
Ey Navoiy, tortayin dermen ko'nguldin intiqom,
Yo'qsa yuz g'amin anga har dam nedur boshqarmog'im.
513

Sendin ayru to asiri dardi hijron qolmisham,
Buki o'lmay qolmisham, holimg'a hayron qolmisham.
Xonumonimni g'aming toroji barbod ayladi,
Xonumon borib alohonu alomon qolmisham.
Ishq dashtining samumi hullasin aylay panoh,
Hayli g'am yag'mosidin mundoqki uryon qolmisham.
Dardu g'amdin yoshuna olmon kamoli za'fdin,
Xurdabinlarning ko'zidin garchi pinhon qolmisham.
Dashtdin Farhodu Majnunni yig'ib mushfiqlari,
Men g'arib ul nav'kim g'uli biyobon qolmisham.
Vasli davri jomidin ahbob sarmast o'ldilar,
Dayr aro tik bir men-o'q maxmuri davron qolmisham.

Ey Navoiy, uchti bulbullar xazonda bog'din,
Men qanotsiz qush masallik aylab afg'on qolmisham.
514

Yor tig'i qatl urub, men hajri mayli qilmadim,
Ko'nglum olib qovdi, men ko'nglum bila ayrilmadim.
Zulm ila ovora aylar chog'da o'lturgil debon
Ne tazallumlarki ul qotil qoshinda qilmadim.
Ko'nglum olurda umidi mehr ila zor ayladi,
Dilrabolar zor etib, bemehr o'lurni bilmadim.
Oshiq o'lmang dermen, ey ahhob, pand aylang qabul,
Men nelar ko'rdum chu el pandin ko'zumga ilmadim.
Lahza-lahza hajr o'ti chekti alam uzra alam,
O'ttimu bir lahzakim ul sho"lag'a yoqilmadim.
Hajrdin bor ersa ranjing tunu kun bo'l mastkim,
To menga bu nukta kashf o'ldi yana oyilmadim.
Og'zi hajridin Navoiydek adam sahrosida
Ittim andoqkim, o'zum ham istabon topilmadim.
515

Emas junundin agar tog'larda bo'lsa qarorim
Ki, qoldi bahri sirishkim tubida mulku diyorim.
Jamoling oynasin xat chu tiyra ayladi, o'ldum,
Ne ayb qilsa quyosh ko'zqusini tiyra g'uborim.
Chu itlaring yaladi qonlarimni zaxmlaridin,
G'arib marham edi buki topti jismi figorim.
Sirishk qoni chu naqsh ayladi nigor yetishti,
Bihisht qildi buzug' manzilimni naqshu nigorim.
Halokim ul qadu yuzdin chu bo'ldi, tufrog'im uzra
Bo'lur chu sarv uza gul ekilsa sham'i mazorum.
Qadah olib labi jonbaxshinga quy og'zima, soqin,
Ki jonni aylagudekdur halok ranji xummorim.
Navoiyo, su agar qilsa toshni, ne osig'dur,
Nigor ko'ngliga qilmas asar chu nolayi zorim.
516

Qaysi taqviy xirmanin ishq o'tidin kuydurmadim,
Qaysi tavba naxlini nafs ilgidin sindurmadim.
Turmay oqsa ko'zdin ashkim ne ajabkim, tadvadin
Garchi ko'p so'z dedim, ammo bir so'zumga turmadim.
Xo'blar ishqida ko'z birla ko'ngul bedodidin
Ne baliyatlarki, munglug' boshima kelturmadim.
Jom barqidinmu zuhdum xirmanin kul qilmadim,
Boda saylidinmu aqlim qasrini indurmadim.
Lolaruhlaridinmu har dam qilmadim ashkimni qon,
Sarvqadlaridinmu gardung'a fig'on yetkurmadim.
Dayr piri ilgidinkim, bog'ladim zunnorni,
Mug'bacha ollida mushafni magar kuydurmadim.
Qaysi sho'xi bodapaymo bazmidin surgach meni
Nangsizlikdin yirog'roqdin turub telmurmudim.
Masti loya'qil yaqo yirtuq, ayog'u bosh yalang,
Yig'lamoqdin kimni o'z ahvolima kuldurmadim.
Yorab, o'z tadvamg'a yo'qtur e'timode, sen magar
Tavba bergaysenki, men aytib bajo kelturmadim.
Bermading tavfiq, yo'qsa ne uchun har qatlakim,
Tavba sindurdum, o'zumni g'ussadin o'lturmadim.
Ey Navoiy, istasang tinmoq, ishing tangriga sol
Yo'qsa men sa'y aylabon sendin ko'ngul tindurmadim.
517

Itingki bordi qilib to'ma bag'rimu yuragim,
Oqarg'usidur aning intizoridin so'ngagim.
Firoq o'ti yuragimni su aylab oqizdi,
Chekarga hajr g'ami emdi yo'qturur yuragim.
Etak-etak guhar o'lingda sochsam ermas ayb,
Ki ko'z xazonasidin dam-badam to'lar etagim.
Mayim firoq aro xunobi g'amdurur, may emas
Xayol birla labing qandi chun erur gazagim.

Tikan nishonimu guldek kafingdadur yoxud
Yetishgach anda ko'zum qoldi yopushub ninagim.
Sipehr zulmig'a yo'q chora zulmdin o'zga,
Bu ishda aqldin ermas tahammul aylamagim.
Visolin istadim, ochti sahar yadi bayzo.
Navoiyo, ajab ar mustajob erur tilagim.
518

Firoq o'tidin aningdek qizibdurur badanim
Kim, oni sokin etar jonda o'rtagan tuganim.
G'amingda uyla o'luklar hisobi bo'lmishmen, .
Ki hujra madfanu idbor gardidur kafanim.
Sirishk bahri aro uyla xo'y qilmishmen,
Ki su kishisidek o'lmish tengiz aro vatanim.
Farishtaliq tilamen, istaram iting bo'lsam,
Agar bo'lur esa zulfung kamandidin rasanim.
Agarchi yuz tugon ul g'amza tegdi bag'ring'a,
Yuz ochsang ochqusi yuz gul bag'irda har tuganim.
Xush ulki, yig'lar edim zor-zor dayrda mast,
Sanam g'amidin o'lub chok-chok pirahanim.
Navoiyo, qani ul fayz, xonaqah ichra
Azimat etki, erur xushroq anda-o'q ekanim.
519

Oncha yig'latti jafodin do'stdur deb sevganim,
Kim kular ahvolima har qayda ko'rsa dushmanim.
Do'stkim qilg'an meni bedodi dushman kulgusi,
Buyla dushman komliqdin yaxshiroqdur o'lganim.
Do'st dushmandin menga ko'prak chu yetkurgay jafu,
Ne ajab gar emdi dushmandostlug' bo'lg'ay fanim.
Ursa dushman zaxm erur marham, tavaqqu' do'stdin,
Ikkisi zaxm ura tong yo'q chok-chok o'lmoq tanim.
Ta'na birla buzma, ey dushman, ko'ngul uyin dog'i,
Ushbu baskim do'st zulmidin buzulmish maskanim.
Do'stg'a jon berdimu dushmandur emdi vah, ne tong,
O'rtasa ham do'st, ham dushmanni ohu shevanim.
Ey Navoiy, do'st xud yo'q, vah, ne holatdurki, bor
Boshim uzra dushman ikki diydayi tardomanim.
520

Firoq tig'i halokidin oncha emgandim,
Ki yetsa dog'i ajal o'lmagimga o'rgandim.
Yerim gar o'lsa tomuq, ko'p ko'runmagay muhriq,
Firoq sho"lasig'a munchakim men o'rtandim.
Halok dashtida itgan ko'ngul topilmadi hech,
Quyun kibi necha kim har yong'a aylandim.
O'qurda ruq'ayi hajrin uzuldi tori hayot,
Nedinki tordek azbas o'zumga to'lg'ondim.
Emas boshimdin ayoq oh dudi birla qaro,
Firoq dashti samumida buyla churgondim.
Demangki xum kibi dayr ichra sokin o'lkim, mek
Surud uniga magar hol etarda tebrandim.
Navoiyo, o'tubon umr g'aflat ichra, darig',
Ki so'ngg'i uyqug'a ko'z mayl etarda uyg'ondim.
521

Hajri mundoqki uzar bir-biridin payvandim,
Ko'rgay el har itining og'zida bir parkandim.
Tori umrum ajal ilgidin uzulsa g'am emas,
Tori zulfungg'a agar mahkam erur payvandim.
Nosih, oshiqu devonamenu masti xarob,
Senga ne ot qo'yar el buki degaysen pandim.
Qomating hojat erur elga ravo qil ani kim,
Navmid o'lmasun o'lingda bu hojatmandim.
Ko'zga desam necha yoshingni nazardin solding,
Derki g'ammozdurur garchi erur farzandim.
Soqiyo, o't kibi yoding bila kulbamni yurut,
Kim xumor ichra ul o't hasratidin o'rtandim.

Aylay olmon safari dashti balo o'zluk ila,
Ey Navoiy, negakim asru og'irdur bandim.
522

Har kishi yor ollida der chinni ham, yolg'onni ham,
Vahkim, ul bovar qilur voqeni ham, bo'htonni ham.
Jong'a yettim, muhtalib ashobidin, ul dilrabo
Uylakim ko'nglumni oldi, kosh olsa jonni ham.
Muddaiylar buyla hamroz o'lsalar yor ollida,
O'zga tutmoq farzdur o'lmakin, bal hijronni ham.
So'z dey olurlar gahu begah, mahallu bemahal,
Bas mahaldur tark qilsam mulku xonumonni ham.
Chunki bag'rim qonini ko'z yo'lidin oqizdilar,
Dam-badamdurkim, suvabturlar sarosar qonni ham.
Ey ko'ngul, dahr ahlig'a yo'q va'dayu paymon durust,
Necha kuygung sen dog'i uz va'davu paymonni ham.
Hoshalillohkim, Navoiy aylagay tarki vafo,
Bevafo kofirlar olsa jonni ham imonni ham.
523

No'shi labini har necha so'rdum o'sonmadim,
Ichmak bila hayot zilolini qonmadim.
Zohid dediki, rahn etibon xirqa dayr aro,
Qilmishsen anda butqa dog'i sajda, tonmadim.
Mug' piri may berib, tiladi jonni mug'bacha,
Har neki dedilar .qiluridin tojonmadim.
Sarxayl edim bu kecha xarobot ahlig'a
Ul saltanatni lek o'zumga inonmadim.
Aql etti man' mug'bachavu dayrdin base,
Ko'p o'kdi huru ravzani lekin begonmadim.
Shukr, ey ko'ngulki, bo'lmadim aflok javridin,
Oshifta xolu jomi mayg'a dag'i quvonmadim.
Azm ettim, ey Navoiy, ul oy sari bu kecha,
Mahvashlar ochti sho'layi ruxsoru yonmadim.
524

O'tub sanamlar aro har biriga ko'z soldim,
Sening jamolingga yetgach ko'zum boqib qoldim.
Ne tig' solmoq erur chun yuzungga ko'z solg'ach
Boshimni dog'i burunroq ayog'ingga soldim.
Ne o'tdurur buki yetmas ekach erib oqti,
Urarg'a ko'ksuma yerdin ne toshnikim oldim.
Sarig' uzoru quruq jismima firoq yeli
Yetib somonni sovurg'an misoli qo'zg'oldim.
Qadam yana talabingda boshimdin itgumdur,
Nedinki po'ya urardin qadam bila toldim.
Ne bo'ldi qofila solor o'zlukum yukidin
Xolos qilsaki, bu yo'lda asru tovsholdim.
Navoiyo, dema jisingda muncha zaxm nedur,
Firoq changi qitolida bo'yla to'g'roldim.
525

Zihi bihishti jamoling kelib mening chamanim,
Xatu yuzung bu behisht ichra sabzayu samaninim.
Xating vafosida o'ldum, ne tongki hashr kuni
Vafo xati bila naqsh o'lsa sarbasar kafanim.
Ne nav' mo'r kibi sudray o'zni ko'yung aro,
Ki mo'r sudragudek bo'ldi za'fdin badanim.
G'aming nechukki ko'ngul kunjini vatan qilmish,
G'amingda go'shai vayronaidurur vatanim.
Gar o'lmasam iting ul zulf tobidin nedurur,
Yor uzra sudraladurg'an bo'yundag'i rasanim.
Qadahqa sadqa bo'lub boda sham'idin kuysam,
Emas g'arnbki parvonamen, erur bu fanim.
Navoiyo, menga vasli mahol erur, basdur,
Muyassar o'lsa yiroqtin nazzora aylaganim.
526

Ey hush ulkim ofiyat kunji menga erdi maqom,
Surai vash-shamsu vallayl erdi virdi subhu shom.
Subh andin xilvatimda nafhayi ruxul quds,
Shom mundin kunji faqrim ravzasi dorussalom.
Saydi subham donasi birla maloyik qushlari
Anda qo'ymay rishtai zuhdi riyoi birla dom.
Ne birovning qomati ra'nosidin nolam biyik,
Ne kishining g'amzai jodusidin uyqum harom.
Ne ichimda lolaruxlar ishqidin qonlig' tugon,
Ne boshimda siymbarlar vaslidin savdoyi xom.
Ham ko'nguldin nozaninlar tal'ati bo'lg'an unut,
Ham nazardin mahjabinlar suvrati borg'an tamom.
Shoh bazmida ko'zumga jilva qildi ofati,
Men o'zumdin bordim, ul bilmon qayon qildi xiroim.
Tushmish o't jonimg'a ul damdin beri ul nav'kim,
Jon berib o'lmakni topmon aylabon yuz ihtimom.
Hush ketti, aql itti, qolmadi jonu ko'ngul,
Ishq chekti zuhd ila taqvolarimga intiqom.
Yor g'oyib, xalq g'ofil, dard muhlik naylayin,
Dodima kim yetgay illo shohi gardun ixtishom.
Ey Navoiy, shohdin darding iloji bo'lmasa,
Bosh olib ketgil urub ovoraliq' dashtig'a gom.
527

Yo'q dema gar og'zingni dedim nuqtayi mavhum,
Kim oncha dog'i bo'lmadi aql ollida ma'lum.
Ruxsoring uza xatmu ekin yo qalami sun'
Kun safhasig'a tun raqamin ayladi marqum.
Jonimg'a ko'zung zulmi emas zulm budur zulm,
Kim men turaturg'ach tilagaysen yana mazlum.
Tong yo'q agar ul yuz yorutur tira uyumni,
Mehr o'ldi chu mavjud qilur soyani ma'dum.
Hush ahli seni bilmasu men telba bilurmen
Kim, keldi pari shevasi devonag'a ma'lum.
Man vajhi ber, ey shayx, menga chun diraming bor
Kim, buxl erur barcha malul ollida mazmum.
La'ling mayi yodidin erur mast Navoiy,
Yo'qdurur andoq yana bir fosihi mahrum.
528

Kuyar hajringda jismi notavonim,
Ne jismi notavonkim, xasta jonim.
Gar o'ltursang meni qil tig' ila qatl,
Ki bo'lsuk ko'yunga og'ishta qonim.
Firoqing so'zidin bir sho"la o'tmei
Uni ul sho"laning so'zon fig'onim!
Meni qovma eshikdin chun itingmen,
Ajab yo'qkim, erur ko'yung makonim.
Yorib ko'ksun seni jonimg'a tortay,
Tarahhum qil ko'rub dog'i nihonim.
Amon bermas edi davron jafosi,
Xarobot o'lmasa doril amonim.
Aning ko'yida qabrim qil, Navoiy,
Der ersangkim, yetishsun yerga yonim.
529

Ul quyosh vaslida o'zni rashkkin gum aylaram,
Soyadin yonimda tebrangach tavahhum aylaram.
Ul pari ko'nglumdadurkim, so'zlashurmen demakim,
Telbalikdin o'z-o'zum birla takallum aylaram.
Shomi hajrim tongsiz o'lmish, ne ajab gar ajzdin
Shomdek yig'lamsinib, tongdek tabassum aylaram.
Qatli hukmi aylasang o'lturtubon ushshoqni,
Ishq aro chunkim men akmalmen taqaddum aylaram.
Elga rahm etmon uqubatlar bila qatl aylasang.
O'z-o'zumga mahzi xirmondin tarahhum aylaram.
Poklik zoti gar ermastur suluk ichra, ne sud,
Bahru barda gar tahorat, gar tayammum aylaram.

Ey Navoiy, to muqarrar qildym ohangi Hijoz,
Gar Iroqu gar Ajam sori tarannum aylaram.
530

Ne kui kelg'ayki, kelgay nozaninim,
Ne xush, bo'lg'ayki, bo'lg'ay hamnishinim.
Saodat xatlari qilmish huvaydo,
Iting changiga surtilgan jabinim.
Erur ul sho'x otqan kaj guruha
Ko'ngul ganji aro durri saminim.
Nedin ul ko'z chekar o'q go'shalardin,
Gar o'lturmakka qilmaydur kaminim.
Tegurma otashin la'lingg'a boda
Kim, ul o'tdin kuyar joni g'aminim.
Ketur, ey mug'bacha, jomi mug'ona,
Erur olsang, bahosi naqdi dinim.
Navoiy, ne osig', jonong'a yetmas
Navolarkim, chekar joni xazinim.
531

Ne tong gar muhlik o'lsa dudi ohim imtidodi ham,
Ki bir hijron tunicha bor aning qaddi savodi ham.
Labi birla mengi vasfin yozay desam munosibdur,
Varaq jon safhasi dog'im qarosidin midodi ham.
Agar bir dam unutsam oni haqdin istaram o'lmak,
Agarchi o'lturur har dam meni bedilni yodi ham.
Tutulmish zulfunga lekin yuz ochsang ochilur ko'nglum,
Sening ilgingdadur ul telbaning bandi kushodi ham.
Hayotim naxlini hajringda ashkim sayli chun yiqti,
Madad qildi nigun aylarda ohim tundi-bodi ham.
Uqubatlar bila hajrida o'ltursang meni, ey ishq,
Jahon ahli aro ibrat uchun yetkur munodi ham.
Kerakmas g'arra bo'lmoq shohidi davlat bosh indursa
Ki, barhamliq erur oning salomi xayrbodi ham.
Meni zuhdi riyoyi sori targ'ib etting, ey zohid,
Salohi bor esa, zohirdurur oning fasodi ham.
Navoiy egniga quydung sabu, ichmakka dayr ahli
Bu erdi umrlar, ey mug'bacha, oning murodi ham.
532

Chu berdim jonni qilma zulm rasmu qatl oyin ham,
Qatiling bo'ldum urma novaki g'am^ xanjari kin ham.
Labing shavqida bir devonai bandi naboti Misr,
Soching savdosida bir po'stpo'shi nofai Chin ham.
Yuzung vasfin deb o'tgan tun duri ashkim to'kar erdim,
Tutub bog' keynin oy kirdi qaro tufroqqa Parvin ham.
Labing hushum olib qon yosh yuzumga to'ksa ayb ermas,
Mukayyif la'li maydin mast o'lur el, chehra rangin ham.
Chu sen sarxush chiqib, ko'nglakcha raxshingg'a berib javlon,
Bo'lub shaydo ko'ngul behol, aql maslahatbin ham.
Ko'ngul so'zin qiliching qildi gum ne ayb oh ursam,
Su urg'ach o'tqa ortar dud topsa sho"la taskin ham.
Jamolingg'a nihoyat yo'qlug'i ishqim kibidurkim,
Emas mumkin demak miqdorin etmak, balki taxmin ham.
Necha nasrin bargu gulrux esang qilg'il vafo mayli,
Ki gul ham bevafolig' ko'rди bu gulshanda, nasrin ham.
Navoiy mast butqa sajda qilsa ne ajab, ey shayx,
Ki chun dayr ichra kirdi aqli uchti boshidin din ham.
533

Tutqali shirin labin shohi shakardur barmog'im,
Baski so'rmoqdin oni ayrilg'udektur tirnog'im.
Istaram ko'r aylagay nazzora ahlin rashkdin,
Gar sabo tahrikidin ko'yiga borsa tufrog'im.
Vasli bay'ig'a to'kub el siymu men yordim yurak,
Qomima mushkilki yetgaymen bu bo'lsa yormog'im.
Barq emaskim, o't chaqarmen dahrni kuydurgali,
Tog' ila bo'lmish yangi oy chunki toshu chaqmog'im.

Ishq aro Farhod ila Majnun sherigimdur, valek
Dardu g'am chekmakta mencha yo'q bu ikki o'rtog'im.
Dema maxmur o'lsang o'zni solmag'il, ey mug'bacha,
Istaram bo'lg'ay fano dayrida o'zin solmog'im.
Ey Navoiy, dema umrung o'tti, ishqu maydin o't,
To tirikmen ermas ushbu ikki ish aylar chog'im.
534

Ey pari, rahm etki ko'nglum zor erur, bechora ham,
Ishqu savdo dashtida Majnun erur, ovora ham.
Tandag'i paykonlaru ashkim yorutmas uynikim,
Dudi ohimdin qorormish sobitu sayyora ham.
Zaxmi ko'p bag'rimni tikmak mumkin ermas, ey rafiq,
Kim erur yuz porayu majruh erur har pora ham.
Vasli iqboliyu men hayhotkim, ruxsorini
Toqatim yo'qtur yiroqtin qilg'ali nazzora ham.
Uyla su qildi balo ko'xsorini ohim o'ti,
Kim olib ko'ksunga urg'uncha topilmas xora ham.
Charx makru fitnasidin g'ofil o'lmang zinhor,
Chunki bu shohid base fatton erur makkora ham.
Telbarab ittim Navoiydek junun sahrosida,
Qilmadi yodimni hargiz bir pari ruxsora ham.
535

Yana ishq aro men asiru hazin ham,
Borib hajr torojig'a aqlu din ham.
Badan dardidin ranjavu xasta dog'i,
Ko'ngul hajridin zoru anduhkin ham.
Yuzungdin chamanda suv borib o'zidin,
Qizarmish uyotdin guli otashin ham.
G'aming toshidin yo'qki zaxm o'ldi boshim,
Yo'lung tufrog'idin yopilmish jabin ham.
Ko'zung Chin g'izoliyu ostida xoling
Aning nofasidin topib mushki chin ham.
Bo'lub sojid ul butqa shirk ahli yo'q, yo'q,
Demon shirk ahliki ahli yaqin ham.
Navoiy jahondin ne naf' olsa bo'lg'ay,
Ki zindon erur marg aylab kamin ham.
536

Hajr arokim, o'zni may birla fasona aylaram,
Yig'lamoqqa boda ichmakni bahona aylaram.
La'lgun har mayki ichtim ul mayi lab hajridin,
Ko'zdin ashki la'lgun yanglig' ravona aylaram.
To icharmen may qadahdek yig'laram behud bo'lub,
Topmasam bir dam fig'one behudona anlaram.
Zavraqi may bo'lmasa, bilkim, o'larmen, ey rafiq,
G'ussa bahridin aning birla garona aylaram.
To to'la quysun debon soqiy menga yetgach qadah,
Tashqi davri xattini oning nishona aylaram.
Soqiyo, tut bodakim, ko'prak meni mabhut etar
Nechakim andishai bu korxonona aylaram.
Ne osig' chun yor ko'ngli aylamas bu yon kashish,
Ey Navoiy, nechakim dilcash tarona aylaram.
537

Yog'lig'ing ilgimda, ashkimni ravona aylaram,
Ko'zga surtub, ashk aritmog'ni bahona aylaram.
Ul ko'zumga chun yetib taskin topib giryonlig'i,
Ko'zdin olg'ach yana ashkimni ravona aylaram.
Yana yetgach ko'zga ashkim tursa olurmen ani,
Yana borsa chorasi bu nav' yona aylaram.
Ko'zda kirpiklarni tillar aylabon har torig'a
Za'f holim ko'z tili birla fasona aylaram.
Balki har torig'a jonim rishtasin chirmashturub,
Jonima kasbi hayoti jovidona aylaram.
Bir qadah quysangki, tutsa mug'bacha, ey piri dayr,
Naqdi din sarmoyayi jomi mug'ona aylaram.

Ey Navoiy, toki bo'lmishmen fano dayrida mast,
Aqlu din tashvishidin forig' tarona aylaram.
538

Hirqayi zuhd o'rtamak ko'nglum shiori ayladim,
Subha torin uzdumu gugurd tori ayladim.
Chun tutashti o't, bir ovuch donasin tasbehning
Ustiga sochmoq bila ul o't sharori ayladim.
Daftaru sajjodayu na'laynini ham dam-badam
Tashlamoq birla ravon ul sho"la sori ayladim.
Zuhdu taqvo balki chun o'zluk nishoni qolmadi,
Rasmi sayr aylab fano dayri guzori ayladim.
Ichmayin bir jur'a andoq jilva qildi mug'bacha
Kim, qoshida sajda qilmoq ixtiyori ayladim.
Muncha davlat kasbikim aylab ekin olam aro
Kim, fano iqbolidin men xasta bori ayladim.
Ey Navoiy, menda bir jon naqdi qolmish erdi bas,
Shukr, oni ham mayu mutrib nisori ayladim.
539

Ko'nglum ichra ishq o'ti yoqmoqni angez ayladim,
Kuydurub o'zlukni oning sho"lasin tez ayladim.
Ul nari ishqida kuydurdum maloyikdin qanot,
Dudi ohimniki har dam otashangez ayladim.
Qaddu ruxsori uchun ohim o'tining sho"lasin,
Shomi g'am gohi havoyi, gohi gulrez ayladim.
Gulbuni qaddig'a el ko'ngli osilmish g'unchadek,
Mundin ul naxli balo vasfin dilovez ayladim.
Ostoning'a bosh urmoqtin agar toptim sado,
Ashku ul tufrog'din oni sandalomez ayladim.
Soqiyo, man tutki, ul ayyomning g'adrin quvlay
Kim, qadahdin zuhd ranji birla parhez ayladim.
Ey Navoiy, bir parivash turkning majnunimen,
Yo'q ajab har qayda raxshin surdi men xez ayladim.
540

Sensiz ashkim yomg'uri saylini to'fon ayladim,
Kim aning tug'yonidin olamni vayron ayladim.
Buyla to'fong'a ko'zumni abr etib na'ramni ra'd,
Oh o'ti uchqunlarin barqi duraxshon ayladim.
Yo'qki ko'nglum sho"lasidin dahr aro soldim bir o't
Kim, tomug'ni el ko'ziga bog'i rizvon ayladim.
Muncha, bal yuz muncha ham ermas ekin mingdin biri,
Ulcha men ul oydin ayru shomi hijron ayladim.
Sa'b erur hajr o'lmang, ey ahhob oshiq zinhor
Kim, bu ish tahqiqini men ulcha imkon ayladim.
Sevganim bu ahd aro maydur, qani paymonaye
Kim, kishi sevmakdin emdi ahdu paymon ayladim.
Ey Navoiy, ishq tarkinkim dedim, ma'zur tut
Kim, muhiqdurmen bu ishda garchi tug'yon ayladim.
541

Sodavash yorim bag'oyat purfan ermish angladim,
Oshkoro do'st, pinhon dushman ermish angladim.
Men muqayyad hajr zindondayu ahhob ila
Har kun ul gulruxqa azmi gulshan ermish, angladim.
Men bu hijron tunida zor o'ldimu bo'lmas sahar,
Sham' har ohim o'tidin ravshan ermish angladim.
Dam-badam ohim o'tikim chiqti ko'nglum zaxmidin,
O'qidin bu kulba ravzan-razzan ermish, angladim.
La'lidin el jon tilab men jon berib mardudmen,
Xotirig'a qaysi ish mustahsan ermish, angladim.
Bu chamanda ko'nglakim gul chok aylardin ishi,
Bulbul ahvolig'a har kun shevan ermish angladim.
Ey Navoiy, buki, ko'nglungni birov sayd aylamish,
G'am yema ul chobuki saydafkan ermish, angladim.
542

Husnunga hayratdin o'ldi barcha besomonlig'im,
Men kimu somon chu ortar har nafas hayronlig'im.
Ko'yida tun-kun kezay dermen nihon qolmas valek.
Oh o'tiyu ashk qoni rangidin pinhonlig'im.
G'ayr xoshokin agar sovurmas ersam, bas nedur,
Ko'yi davrida quyundek muncha sargardonlig'im.
Ul etak qonim bila ko'rguzdi gulgun hoshiya,
Ne ajab tutsam ani bu dam chu uldur qonlig'im.
Tifflar toshi terimni eltibon qoldi so'ngak,
Ul pari savdosida bordur ajab uryonlig'im.
Dinu dunyo naqdini sochtim, chu kirdim dayr aro,
Bu edi avval qadah ichganda o't afshonlig'im.
Dedi zohid ul paridin hur umidi birla kech,
Ey Navoiy, bo'lmag'ay bu hadg'acha nodonlig'im.
543

Jonima dog'e qo'yubtur la'ling uzra xolkim,
Ko'ngluma o't tushmish andin yuzga burqa' solkim.
Tushmay el ko'nglida ham o'tki oning rashkidin
Biyim erur, bo'lg'oymen andoq muztaru beholkim.
Ashk sayli aylagay ovora ko'yungdin meni,
Bu sifat ovoralig'din ayla forig'bolkim.
Garchi Majnunmen sening ko'yungni-o'q aylab vatan,
Anda-o'q bo'lsam bo'lay bozichai atfolkim.
Yog'sa uryon jismima tosh anda aylarmen qabul,
O'zga yerda gar yog'ar gul aylaram ixmolkim.
Anda yoqqan tosh erur jannat gulidin yaxshiroq,
Bu jihatdin anda bo'lmoq istaram pomolkim.
Qatl qilg'aysen meni bir kun vale aytur ko'ngul,
Ey Navoiy, kech bu so'zdin sen kim, ul qattol kim?!
544

Yer ma'lum ayladi oshiq'lig'u shaydoliq'im,
Vah, ne zohir bo'ldi rasvolig' uza rasvolig'im.
Ul paridin ayru bas devonalig'din devmen,
Za'fu qavmog'din emas ko'yida nopaydoliq'im.
Tufrog' o'ldum ul quyosh hajrindayu sud etmadi,
Charxi soyirdek ani istay jahon paymolig'im.
Garchi tushti sham'dek boshimda o't bo'ynumg'a tig',
Bo'lmadi kam shomi hijroningda pobarjoliq'im.
Husn aro chun uyla fard o'ldungki yo'q hamto senga,
Ishqing ichra xush kelur xalq ahlidin tanholiq'im.
Soqiyo, may berki, bu dayri ko'xan avzoida
Bo'ldi o'z nodonlig'imni anglamoq donoliq'im.
Ey Navoiy, ko'p nihon tuttum va lekin oqibat
Yor ma'lum ayladi oshiq'lig'u shaydoliq'im.
545

To o'yuldi xanjari hajring bila giryon ko'zum,
Ul tanur o'ldiki, zohir ayladi to'fon ko'zum.
Vola ul suvratqa, jono, to bo'lubturmen, erur
Suvrati bejon ko'zidek ul taraf hayron ko'zum.
Dedim etgil oraznng birla ko'zung vasfin, dedi:
Orazim davri qamar, sarfitnai davron ko'zum.
Ashkidin yuz sori chun zohir qilur durri samin,
Go'yiyo ko'z mardumi g'avvos erur, ummon ko'zum.
Bo'ldi bir gulgun bo'yalg'an sham'ning xam sho"lasi,
Qilg'ali rangin sirishkidin tanimni qon ko'zum.
Chun keraktur pok ko'z manzuri bo'lmoq pok yuz,
To yuzung bor, o'zga yuz ko'rmak emas imkon ko'zum.
Ey Navoiy, yo'q hadim ul sho'xni ko'rmakka, lek
Har qayon azm etsa, asrar g'ayrdin pinhon ko'zum.
546

Nega qon yoshim oqizdi dilsitonim bilmadim,
Ne gunoh aylab edimkim to'kti qonim bilmadim.
Demading g'amdin ko'zumga kecha uyqu kelmadi,
Mast edim bukim biyik bo'lmish fig'onim bilmadim

Temang ko'nglung qanikim, hajrdin behush edim
Qay sari borg'anni ul bexonumonim bilmadim.
Vasldin so'z deb bu yanglig' ta'niga xush kelmasin
Bilmadim, ey qotili nomehribonim bilmadim.
Istadim so'zin labing tishlab meni qilding halok,
... qilmagingni qasdi jonnm bilmadim.
O'zlukumdin ranja erdim ichkali jomi fano,
Behud o'ldum uylakim nomu nishonim bilmadim.
Ey Navoiy, oshiq o'lg'anda dedim qolg'ay nihon,
Bo'ylakim olamni tutqay dostonim bilmadim.
547

Ul quyosh yuzlukni har tun yod qilmoqdur ishim,
O'z-o'zumga to sahar bedod qilmoqdur ishim.
Baski faryod aylamakdin har dam o'zdin boribon,
Holima kelgach yana faryod qilmoqdur ishim.
Telbalardek har dam aytib ul pari afsonasin,
Topmayin maqta' yana bunyod qilmoqdur ishim.
Ashk etib sabrim uyin vayronu har dam oh ila,
Ul buzug'ning tufrog'in barbod qilmoqdur ishim.
Naxli qaddin chun xayol aylab qo'yub tufroqqa bosh,
Sajdai ul sarvi xurizod qilmoqdur ishim.
Hajru shavqu charx muhlik zulmi ichra har nafas
O'zni yuz bedod ila mo'tod qilmoqdur ishim.
G'amdin o'lmaslikka boisdur muhol andishakim,
Vasl umidi birla o'zni shod qilmoqdur ishim.
Vahki, yer tutmas necha har lahza shaydo ko'ngluma
Sabru toqat shevasin irshod qilmoqdur ishim.
Yig'lasam taskin topar ko'nglum, Navoiy, voykim,
Ul buzug'ni sayl ila obod qilmoqdur ishim.
548

Yuzung g'amidin erur abri navbahor ko'zum,
Ne ayb yer yuzini qilsa lolazor ko'zum.
Savodu qoni bila bir g'arib lola erur,
Ki lolazor base qildi oshkor ko'zum.
Ne qoni lola erur, ne savodi dog'i aning
Ki, qo'ydi hajr o'tidin dog'i intizor ko'zum.
Agarchi qildi meni xoru zor ko'nglum bas,
Valek ayladi ko'nglumni xoru zor ko'zum.
Ne konu bahr ekinkim, labu tishing g'amidin
Gulu sumang'a qilur la'lu dur nisor ko'zum.
Bukim qorordi chu tar doman erdiyu g'ammoz
Firoq shomidadur tiyra ro'zgor ko'zum.
Navoiy ayla nazar tarkini demang, chunkim
Men ixtiyor etibon, qilmas ixtiyor ko'zum.
549

Qon yutub umri jahon ahlida bir yor nstadim,
Lekin ul kamrak topildi, garchi bisyor istadim.
Kimgakim jonim fido aylab sog'indim, yor erur,
Ermas erdi yorlig'da chun vafodor istadim.
Bilmadim olam elida yo'qturur mutlaq vafo,
Vahki, umri ulcha yo'qtur sog'inib bor istadim.
Ulki topilmas bashar jinsida, vah, g'aflat ko'rung,
Kim pari xaylida men devonai zor istadim.
Sirri ishqimni ko'ngul ko'z birla fosh etmak ne tong,
Qalbu tardomanni chun men sohib asror istadim.
Shayx birla xonaqahdin chun yorug'luq topmadim,
Dayr piri xizmatig'a ko'yi xammor istadim.
Ey Navoiy, chun rafiqe topmadim bu g'ussadin,
O'zni bekaslik balosig'a giriftor istadim.
550

Javhari paykonlaringning mahzani jon istadim,
Jondin ortuq tuhfani jon ichra pinhon istadim.
Tarki ishq irshod qildim ko'ngluma, qatl aylading
Bu edi jurmumki, kofirmi musulmon istadim.

Ey sabo, devona ko'nglumdin xabar topqilki, men
Topmadim, chun ul pari ko'yida har yon istadim.
Zulm aro qoshing ko'rungach bo'lmadi zohir hilol,
Shomi iyd oni sipehr uzra farovon istadim.
Vasl aro ahbob ila ul zolim oncha qo'ydi dog'
Kim, ul o'tqa to'zmagandin dog'i hijron istadim.
Xonaqah ahli azobidin may ettim orzu,
Zohido, o'ldum deganda obi hayvon istadim.
Ey Navoiy, ishq aro o'lsang dog'i vasl istama,
Kim muyassar bo'lmadi men ulcha imkon istadim.
551

Soching savodig'a hargiz nazora aylamadim,
Ki dudi oh ila olamni qora aylamadim.
Yo'lungda kimsa boshni ko'rmadimki, g'ayratdin
Boshini yerga urub pora-pora aylamadim.
Bag'irni choklar etgandin aylama inkor,
Men oni tig' ila xud muncha yora aylamadim.
Menga g'aming aro bechoralig'durur chora,
Ne g'am agar meni bechora chora aylamadim.
Yarang hisobini kasratdin anglamon, ey ishq,
Sanab tuganmadi yo'qkim shumora aylamadim.
Tavakkul aylayu kir ishq ko'yiga, ey shayx,
Ki men qilurda bu azm istixora aylamadim.
Navoiy ohini ifshoi ishq uchun yozg'ur,
Ki ko'nglung o'tini men oshkora aylamadim.
552

Lolaro'yum bordiyu ishqin nihoni asradim,
Ko'zda qon, ko'ngul aro dog'in nihoni asradim.
Ayladi bir oh dudi birla elga oshkor,
Ishqi o'tin necha ko'nglumda nihoni asradim.
Har zamon ko'nglum halok o'lsa ne g'am, chun jon aro.
Lablari shavqidin obi zindagoniy asradim.
Zoyil ermas ishq bir soat ko'nguldin, voykim,
Oni jonimg'a baloyi jovidoni asradim.
Bo'lsa mehmonim iti, ko'nglumni qilsa to'ma ham,
Ayb emas nechunki mundoq kunga oni asradim.
Naqdi jonimni berib may kelturung, ey do'stlar,
Kim ani ichmak uchun bir do'stgoni asradim.
Xonumonim gar qaro bo'ldi, Navoiy, ne ajab,
Men chu bir tun ul ko'zi, qoshi qaroni asradim.
553

Ne uchun tarki muhabbat qildi mohim bilmadim,
Bu g'azabkim ayladi mohim, gunohim bilmadim.
Oshiq o'ldum, yordin topqay debon ko'nglum visol,
Hajr bu yanglig' bo'lurni kiynaxohim bilmadim.
Yor ko'yi ichra itti zor jismim ohdin,
Qayda tushganni bu yeldin bargi kohim bilmadim.
Ishq bo'stonig'a kirganda havoyi qush kibi,
Sunbuli zulfi bo'lurni domi rohim bilmadi.
Aqlu xushu sabrim itti ko'rgach ul kirpik safin
Bir-bir o'lmog'ni qaro ko'rgach, sipohim bilmadim.
Qirmaguncha dayr aro tinch o'lmadim, tut bodakim,
G'ussadii bu qal'a erkannn panohim bilmadim.
Ey Navoiy, buyla qilg'an ro'zgorimni qaro
Hajr shomi erdi yoxud dudi ohim, bilmadim.
554

Ko'ngulni bag'ir qonidin lola qildim,
Qo'yub dog' pargola-pargola qildim.
Sovug' ohdin qatra paykonlaringni
Yurak g'unchasi javfida jola qildim.
Ko'zumda har dam ul oy o'zni tutti,
Savodin aning davrig'a hola qildim.
Ne qovmog'ki uyg'onmadi, garchi tuz,
Tong otquncha men it kibi nola qildim.

Ko'rub obihayvon yuzinda xubobni,
Tasavvur labing uzra tabxola qildim.
Falak zolining makridin bo'ldum emin,
Nedinkim taloqi bu muhtola qildim.
Navoiy, sarig' yuzida dog'i idbor
Chu ko'rdum, gumon sorig' lola qildim.
555

Labing hayot suyidin zilol emish bildim,
Zilol nuqtasi ustida xol emish bildim.
Uchuq labingda emas, reza inju la'l uzra,
Ki bargi gul uza bir qatra bol emish, bildim.
Qadimki xam bo'lub og'zing xayolidin itti,
Adam ichinda hamonoki, dol emish, bildim.
Qoshingda xolning ovozasin eshitmish edim,
Bu Qa'ba toqiyu ul pur hilol emish, bildim.
Yuzungni bilmas edim zulf aro chu qildi tulu',
G'arib axtari farxunda fol emish, bildim.
Dani tajammulu ozodaning falokatidin
Zamon tabiati be'etidol emish, bildim.
Firoq shomida so'rdum Navoiy ahvolin,
Soching xayolida oshifta hol emish, bildim.
556

Ne ul quloqqa yetar arzi hol ado qilsam,
Ne ul ko'ngulga yoqar naqdi jon fido qilsam.
Ko'ngul shigofig'a ul ko'y tufrog'i qanikim,
Bu xushk doru ila zaxmima davo qilsam.
Kerak quyosh dirami tanga bo'lsa bayona,
Chu Yusufumni iki dahrg'a baho qilsam.
Fig'onki ishq chekar bog'lab oni bo'ynung'a,
Nechukki zuhdu vara' pardasin rido qilsam.
Ko'zumga dahrni har lahza tiyraroq aylar,
Savodi xolingga har necha ko'z qaro qilsam.
Ishim chu savmaa shayxi bila tuzalmadi, kosh,
Ki emdi maykada pirig'a iltijo qilsam.
Navoiyo, chu sabo hamnafasdur, ul gulga
Ne bo'ldi sarsari ohimni gar sabo qilsam.
557

Chun o'larmen bir nafas ul dilraboni ko'rmasam,
Ne hayot imkoni bo'lg'ay bir dam oni ko'rmasam.
Ko'nglum ichra topilur g'am novakidin yuz nishon,
O'qidin har kun tanimda yuz nishoni ko'rmasam.
Ko'ngul itti ko'zni dog'i istaram ashk etsa ko'r
Kim, tilarmen hargiz ul yuzi qaroni ko'rmasam.
Sog'inurmen kufri zulfi mojarosidin base
Gar dame ul sho'xi kofir mojaroni ko'rmasam.
Kim vafo gulchehralardin ko'rdikim, men ko'rgamen,
Bo'lmas ushbu ayb ila ul bevafo ni ko'rmasam.
Har biri yuz minnat aylarlar erur bu ham jafu,
Olam ahlidin ne kun kim yuz jafoni ko'rmasam.
Ey Navoiy, ne balodurkim, o'larmen qayg'udin,
Gar dame ollimda ul sho'xi baloni ko'rmasam.
558

Ey ko'ngul, aylama dahr eski rabotin maskan,
Kim rabot o'lmadi hargiz safar ahlig'a vatan.
Navsafarsen senu maqsad yiroqu markab lang,
Yo'l maxuf, aylama zinhor aro yerda maskan.
Yo'l bilur qofiladin tushmak ayrukim erur,
Bu biyobon aro ham g'ul ko'pu ham rahzan.
Yo'l erur jodayi shar' dog'i to'shayu su,
Senga oyini ubudiyat, anga farzu sunan.
Yo'l bilur qofila ul xaylki, dilbar vaslin
Tilabon qoldi bari o'ziga yo'l qat'ini fan.
Ishq vodiysi ajab vodiyy erurkim, har mo'r
Anda sher afkanu har pashsha erur pil afkan.

Ey xush ul rahrav garmki bu yo'l qat'in
Barqi xotifdek etar dahrni aylab ravshan.
Soqiyo, o'zluk ila mushkul erur qat'i aning,
Dermen o'zdin borayin jomima kuy durdi dan.
G'ayr naqshidin etib lavhi zamirin sofiy,
Yor qolg'ay dog'i ul balki biri sirru alan.
Ey Navoiy, tilasang faqr yo'lini qat'iy,
Urma ul sari qadam foniyi maxz o'lmas ekan.
559

Visolingdin ko'ngul navmid esa darding chekarmu chun,
Ki andin dog'i ko'p navmidroqdur chun misolingdin.
Ikki zulfung ko'ngul domi, ne yanglig' asray ul qushni,
Ani tutmoqqa jidd ma'lum o'lur chun "jim"u "dol"ingdin.
Nechukkim bo'lsa "dil" lafzig'a nuqta "zul" bo'lur hosil,
Mazallat ikki ayrilg'on ko'ngulga yetti xolingdin.
Latofat suyi ul yuz "jim" ila "lom" ikki yondin zulf,
Bu so'zni fahm aylar bahravar bo'lg'an jamolingdin.
Tama' eldin vafo qilg'an sudin o't istading chanqoq,
Agar topsang dog'i kuygung bu savdoyi maholingdin.
Durust mehri zarifida to'la hayvon suyi ichmak,
Emas ichgancha durd, ey mug'bacha, sing'on safolingdin.
Navoiy, gar boshing go'y etsa ul chobuk yomon ermas,
Yomon budurki, ermas voqif ul sargashta holingdin.
560

Yuzung ko'rgach ilik ko'ksunga urmon ishq tobidin,
Ki ko'nglumga qo'yarmen, sekrir oning iztirobidin.
Chiqibdur chun tishing hajrinda ohim abri naysondek,
Ne derlar yog'sa jola o'rnig'a aning sahobidin.
Ko'nguldin poralar ma'lum o'lurkim istar ul oyni,
Damim o'ti sharorining falak sori shitobidin.
Havoyi ishqdurkim, buzg'ay uylarni hubob oso,
Buzulg'achkim havo chiqsa ko'zum bahri hubobidin.
Savodi hajr shomicha to'kulgay mushk har sari,
Parishon aylasa el tob ochib zulfung tanobidin.
O'tugin to rikob o'pti aning rashkidin istarmen,
Ki tishlab-tishlab o'tuk na'liddek uzsam rikobidin.
Ajab yo'q totsa har it telbarab og'zidin o't sochqay,
Junun ko'yida tushgan sho"laliq bag'rim kabobidin.
Sadodin obihayvon qatrası sekrirmu har sori,
Vayo so'z der zamon dur sochilurmu la'li nobidin?
Desang xumoridin hajring xalos o'lg'aymen, ey soqiy,
Magar og'zing'a quyg'aysen labi la'ling sharobidin.
Ne mozidur, ne mustaqbal, aroda sensenu bu dam,
Ne shod o'lmoqturur har dam uzun umrung hisobidin.
Desang do'zax azobin chek, Navoiy tortsun ming yil,
Xalos etsang ani borib dami hijron azobidin.
561

Ohu vovayloki, olam ahlining badholimen,
Har nafas bir dardu mehnat xaylining pomolimen.
Ko'zdin oqqan tiyra qonim zori jismimni bo'yab,
Kim qurubtur xoma yanglig'dur men oning nolimen.
Toki ko'nglum ittiyu forig' bo'lubmen darddin,
Ishq aro ko'nglin iturgan xalq forig' bolimen.
Baski bedoding yukin tortib qadim bo'lmish nigun,
Go'yo ul bedodning ostida qolg'an dolimen.
Ruhi Majnunning magar jismim aro qolmish hulul,
Buylakim za'fu junun birla oning timsolimen.
Ishq aro vasl istamay qonimni to qildim halol,
Har nekim ishq ahlig'a mushkuldurur hallolimen.
Yor ila ushshoqu men mahjur holim so'rmakim,
Ey Navoiy, bu jamoatning g'arib ahvolimen.
562

Vafo yo'linda, eykim, topmading istab asar mendin,
Degaysen bilganing ul bevafo so'rsa xabar mendin.

Tanimda qaddingu la'ling firoqi tiyri boronin
Kishi ko'rsa, gumon qilg'ayki butmish nayshakar mendin.
Jigargun bo'ldi qasring toshi la'ling hajrida baskim,
Sirishk o'rnig'a hajr oqizdi qon bo'lg'on jigar mendin.
Aningdek soldi ishqing sho'la jonim ichrakim shaksiz,
Maloyik oshiq o'lg'ay ko'kka tushsa bir sharar mendin.
Bo'lubmen ul parivash furqatidin telba it yanglig',
Qayon yuzlansam, ey ahli saloh, aylang hazar mendin.
Qiling Farhodu Majnun ishq o'tin sharh, ey roviy,
Bo'lub garmi takallum g'ofil o'lmishsen magar mendin.
Ne tong simob yanglig' oqsa ko'zdin siymgun ashkim,
Ki simob aylamish xushu xirad bir siymbar mendin.
Amal sarrishtasin qilma, mutavval kelganin xush ko'r,
Tutung ahbobi yod ushbu kalomi muxtasar mendin.
Jahonu jonni tark aylab aning ko'yiga azm ettim,
Navoiy, bas munosib erdi bu yanglig' safar mendin.
563

Yuz o'tida yuz qatra su ne tong xo'yi g'altonidin,
Ko'nglum o'tida yo'qmudur yuz qatra su paykonidin.
Qilg'anda raxshin garm po'y ul shaxsuvori tund xo'y,
Qilg'ay debon ollinda go'y olmon boshim maydonidin.
Bu dardu g'amdin lolmen, maydon aro pomolmen
Kim, kirgach-o'q beholmen ul ishvagar javlonidin.
Boshim sari nazzora qil, ey charxu, idboringni bil,
Dog'i saodat anglag'il har zaxm aning chavgonidin.
Maydong'a ul chobuk surub, boshing'a chavgon yetkurub,
Sargashta jonim kuydurub el po'yasi har yonidin.
Ko'k mazraidin xo'shaye kasb aylasang, qil to'shaye,
Kom istabon tut go'shaye ko'yi falak davronidin.
Gardun chekib tig'i nihon yuz javr birla to'kti qon,
Oxir Navoiy topti jon topqach vafo jononidin.
564

Ko'yida itlar meni goh tirnabon, goh tishlabon,
Za'fdin o'lganda bir-birdin uzarlar sudrabon.
Men kimu qilmoq havas aning qo'lidin muttako,
Ko'yida bas yotsam ilgimni boshing'a yostabon.
Ne junundur, vah, bukim yirtuq yaqoni chok etib,
Ashkim oqqanda kulub turg'an zamoni yig'labon.
Elni g'ofil aylabon o'zni solurmen ko'yida,
Har tarafdin ursalar tosh it masallik qavlabon,
Tifli maktabdek qochib yona borur ul oy sari,
Telba ko'nglumni necha topib ketursam aldabon.
Umr o'tub bir uchrabon holimni so'rsa, voy kim,
Ayta olmasmen javob oshifta ko'nglum to'qsabon.
Hazl etar ko'nglum bila ul sho'x, ko'nglum tortar oh,
Tifldekkim, dud etar o't birla har dam o'ynabon.
Aql uchub behudlug' aylarmen yo'luqsang nogahon
Kimsadekkim, telbalik qilg'ay parig'a uchrabon.
Soqiyo, muhlik xumorim uzrig'a solma quloq,
Bir qadahni og'zima quyg'il qulog'im to'lg'abon.
Umr torin chun kesar davron jafu tig'i bila,
Jazm bilgilkim, anga bo'lmas ko'ngulni bog'labon.
Ey Navoiy, chun zamon ahlig'a aslo yo'q vafo,
Topmag'ung hargiz vafo ahli alarni tanlabon.
565

Aqlu jonu ko'nglum ul oy furqati ozoridin,
Bari bir-birdin malul o'lmishlaru men boridin.
Shomi hajrim toru bepoyonlig'in anglay desang,
Fahm o'lur yaldo tuni yanglig' soching har toridin.
Bordur andog'kim buzug' ko'nglumda har yon qonu dog',
Lolalarkim, chiqti vayron maskanim devoridin.
Ul pari ko'nglum qushi qonin oqizg'an fahm o'lur,
Ochsalar bo'yumdag'i daf'i junun tumoridin.
G'unchai vaslim ochar sham'i firoqim so'ndurur,
Har nasimekim kelur gulrux bahorim soridin.

Dahr bog'i lola birla sabzasidin kechki, yo'q
G'ayri qonu zahr bu shingarf ila zangoridin.
Ey Navoiy, nukta aysh anglasang mayxonada,
Bosh ko'tarma may tag'ori davrai pargoridin.
566

Gar meni yod etmas ul oy zulm ila bedodidin,
Shukrkim, g'ofil emasmen bir dam aning yodidin.
Lutf ila gar yod etar, yo zulm ila bedod etar,
Men rizosin istaram yodidinu bedodidin.
Kecha aysh ahli mug'anniy yodidin xushhol emas,
Onchakim sen tongg'a tegru itlari faryodidin.
Xotirim sinmoq tilar, ko'nglum tilarmen men dog'i,
Har ne bu shishamga kelgay xushtur ul po'lodidin.
Sabr toshidin ko'ngulda ko'p bino tarh ayladim,
Ko'z yoshim sayli qunqordi barchani bunyodidin.
Dayr piri dedi maydin bosh ko'tarma, ey rafiq,
Solik uldur chekmagay boshini pir irshodidin.
So'rma, ey hamdam, Navoiyning g'aminkim, olame
G'am bila to'lg'ay dam ursa xotiri noshodidin.
567

Qildi ayshim subhini ul sho'x la'li tiyra, tun,
Tifl o'ynab o't o'chirgandin so'ng o'lg'andek tutun.
Boshin aylandurg'ay elning qilsalar nazzorasi,
Qo'psa men sargashtaning tufrog'idin nogah quyun.
Zulf aro soldi girih uzra girih, o'lmay netay
Kim, hayotim torig'a tushti tugun uzra tugun.
Hajri jismimda so'ngaklarni ushotib kuydurur,
Ya'ni o't ko'prak yonar botroq ushatilsa o'tun.
Naxli qadding kiydi sorig' xulla andin so'ng yashil,
Norbandekki, xazon kiygan ko'karmastin burun.
Soqiyo, tongla xumor o'lturmagi imkoni bor,
Ruh topmoq rohdin bori g'animatdur bukun.
Dema ko'nglung mazraida ishq tuxmin ek nihon,
Emdikim xirmang'a o't tushti qolurmu yashurun.
Har yurunda bir diram tikmish muraqqa' ahli zuhd,
Har tugun uzra mening hirqamg'a tushmish bir yurun.
Ey Navoiy, zulfining ta'rifida tushtung magar
Kim, so'zungning tori ham bo'ldi parishon, ham uzun.
568

Menki har soat chekarmen yuz jaf o'g'yordin,
Ne ajab gar yuz balo har lahza ko'rsam yordin.
Kimki yor istar ne tong ag'yordin ko'rmak sitam,
Gulbun ichra gul terar el nishlar yer xordin.
Kimki yuz ming zorlig'lar tortibon topmish visol,
Tufroq ul ollida men hijronda o'lgan zordin.
Oshiqi sodiq vafo birla jafoni tolq'amas,
Xush kelur ko'ngliga har ne kim kelur dildordin.
Charx davrin uyla pargor urdi me'mori qazo
Kim, qadam chiqmoq emas mumkin xati pargordin.
Gar desang maxmurluq dardisaridin o'lmayin,
To tiriksen bosh chiqarma kulbai xammordin.
Ey Navoiy, gar tilarsen yor vaslin topqasen,
Kech ikki olamdinu qo'l tort yo'qu bordin.
569

Jo'zgu har dam sudur ul ruxsori olam so'zdin,
Muz aningdekkim, erur mehri jahon afro'zdin.
Yuz ochib bildurdi qad birla sochi teng erkanin,
Zohir o'lg'ondek tunu kun tengligi navro'zdin.
Istasangkim tikkasen yuz pora ko'nglum chokini,
Yaxshiroq hech igna yo'q ul novaki dildo'zdin.
Ishq gard etgan tanimdin hajr o'ti uchqunlari
Tig'i har yon lam'a ko'rguzgan kibidur yuzdin.
Ovlading ko'nglum chu soid ko'rguzub qovmoq nedur,
Javr ila ketmak chu kelmas sayd dast omuzdin.

Soqiyo davron g'amidin ranjamen, ko'nglum aro
Past qil anduh o'tin jomi nishot ando'zdin.
Kech, Navoiy, jonu ko'nguldinki yo'qtur ishq aro
Chorai oh jonguzoru nolai dilso'zdin.
570

Qatra terlardin yuzinda dur nishoninmu deyin?
Yo takallum vaqti la'li durfishoninmu deyin?
Og'zidin jismim adam bo'lmog'lig'inmu sharh etay,
G'uncha yanglig' tah-batah ko'nglumda qoninmu deyin?
Tan firoqinmu desun jon ishtiyoqinmu desun,
Men xayoli tan gudozin jonsitoninmu deyin?
Eyki dersen nuktai ishqun junun ahlidin ayt,
O'z fasonam, yo'qsa majnun dostoninmu deyin?
Soqiyo, ko'nglumda may hirsin ko'rub so'rdung sabab,
Hajri dardin yo xumori begaroninmu deyin?
Charxdin qilsam shikoyat so'rmang, ey xalqi zamon,
Xalqining javrinmu, oshubi zamoninmu deyin?
Qolg'ali shomi firoq ichra, Navoiy, sham'dek
Kuymaginmu aytayin, ashki ravoninmu deyin?
571

Yo rab, ulkim vasl shomi kom olur zebosidin,
Tiyra qilma ayshi ko'zqusini subh anfosidin.
El mayi la'lin netay mamzuj esa obi hayot
Kim, mening jomim erur mamlu firoq olmosidin.
Ul pari ishqig' agarchi ayladi majnun meni,
Shukr erur boriki qutqarg'ay xirad vasvosidin.
Qoshi mehri tuxmini ko'nglumda ektim ko'r nishon,
Har so'ngak yonimda urmoqqa muhabbat dosidin.
Urmag'aysen posbonlig' lofi ko'k qo'rg'onida
Voqif o'lsang, ey Zuhal, hajrim tuni bir posidin.
Qilmag'il bu korgah vasfig'a fikru boda ich
Kim, xirad idroki ojizdur aning ihsosidin.
Ey Navoiy, piri soqiyvashqa andoqmen xarob,
Kim unutmishmen jahon tarxon ila barlosidin.
572

Mehr emas mash'al yorutqan qal'ai aflokkin,
Kim falakka solding o't ruxsori otashnokkin.
Ishqdin kuydi tanimda har churuk bo'lg'an so'ngak,
Kim ko'ruptur mundoq avj olmoq chaqin xoshokkin.
Bas munosibdur tikar holatda ko'ksun chokini,
Ip suvurmoq ko'nglakim jaybig'a qilg'an chokkin.
Sargaronmen ishqdin chopsang boshimni bog'la berk
Kim, choparda raxsh uzulub qolmag'ay fitrokkin.
Gar g'azab vaqti qo'lig'a tushtumu tig'i yolang,
Bok emas olmang meni ul qotili bebokkin.
Mast agar mayxonada o'ldum meni, ey do'stlar,
May bila yub, bog'langiz na'shim belini tokkin.
Dema poko pok kech mendin, Navoiy, negakim,
Poklikdin bo'lmag'ay kechmak seningdek pokkin.
573

Qoshi yosinmu deyin, ko'zi qarosinmu deyin,
Ko'ngluma har birining dardi balosnmu deyin?!
Ko'zi qahrinmu deyin, kirpiki zahrinmu deyin,
Bu kudurat ichra ruxsori safosinmu deyin?!
Ishqi dardinmu deyin, hajri nabardinmu deyin,
Bu qatiq dard aro vaslining davosinmu deyin?!
Zulfi dominmu deyin, la'li kalominmu deyin,
Birining qaddin, yana birining adosinmu deyin?!
Turfa xolinmu deyin, qaddi niholinmu deyin,
Moviy ko'nglak uzra gulrangi qabosinmu deyin?!
Charx ranjinmu deyin, dahr shikanjinmu deyin,
Jonima har birining javru jafosinmu deyin?!
Ey Navoiy, dema qoshu ko'zining vasfini, ayt
Qoshi yosinmu deyin, ko'zi qarosinmu deyin?!

574

Ey musulmonlar, fig'on ul kofiri xudkomdin
Kim, chiqardi ko'kka afg'on kishvari islomdin.
La'li ruxafzosidin bir bo'sa payg'om ayladi,
Garchi yolg'on erdi, men jon toptim ul payg'omdin.
Zulfu ruxsoringdin ayru garchi yo'q shomimg'a subh,
Sham'dek har kecha to subh o'rtanurmen shomdin.
Zulfidin ko'nglumki maxlas topti bor ul telbakim,
Banddin qochmish vayo qushkim qutulmish domdin.
Furqat ayyomidakim yod etmas ul mahvash meni,
Vasli topsam men dog'i yod etmay ul ayyomdin.
Jomi mayda bo'ldi chun ul but jamoli jilvagar,
Qofiri ishq o'lg'amen gar bosh ko'tarsam jomdin.
Dayr aro, eykim, Navoiydin tilarsen nomu nang,
Bilki ul bu yerga qochib keldi nangu nomdin.
575

Dema gulgundur libosim ashkining, xunobidin,
Sho'ladurkim, o'rtanurmen hajr o'tining tobidin.
O'tda qil yanglig' tanimning hajr o'tidin tobini
Bilmasang, fahm et gul uzra sunbulung qullobidin.
Qalb erur ko'nglumki bog'latur soching zunnorini,
Turfa bukim bir nafas chiqmas qoshing mehrobidin.
Xasta ko'nglum gar labing unnobini istar, ne tong,
Nega ayrilg'ay jihatsiz xasta o'z unnobidin.
Orazingning mushafi tafsiri bas dushvor edi,
Ravshan o'ldi xolu xatting nuqtayu e'robidin.
Sokin o'ldum dayr aro, to boda ichgan mug'bacha,
Jonima. o't soldi otashnok la'li nobidin.
Shomi hijronim visol ahlig'a behad qisqadur,
Oni so'rdiklar Navoiy diydai bexobidin.
576

O'lturur ko'yida ishq ahlin alolosi uchun,
Shoh qatl etgan kibi itlarni g'avg'osi uchun.
Tiyra zulfidin ko'ngul ruxsori aylar orzu,
Go'yiyo ravshan su istar dafi savdosi uchun.
Chun bo'lur har tun shabiston ichra sham'i anjuman,
Xayli anjum evrulur ul oy tamoshosi uchun.
Qaddida gulgun libos ermashi, ustodi azal,
Bargi guldin xulla qilmish sarvi ra'nosi uchun.
Zulfi zanjirig'a xaddim yo'q, iti zanjiri ham.
Yaxshidur qayd etsa bu majnuni shaydosi uchun.
To tiriktursen qadah davrin g'animat tutki, charx
Evrulur tegrangda naqdi umr yag'mosi uchun.
Ey Navoiy, tarki dunyo ayla izzat istasang
Kim, mazallat keldi sa'y oning tamannosi uchun.
577

Ey musulmonlar, fig'on ishq'i balo angezdin,
Ohu vovaylo balolig' furqati xunrezdin.
Qayda faryodim eshitgay ulki go'yi kam emas,
Xalq afg'oni bila g'avg'oyi rustoxezdin.
Gul yuzida xo'y tushub la'lig'a ko'nglum qildi za'f,
Bo'ylakim za'f aylamish qandi gulob omezdin.
Ko'nglum ichra gulsitoni husnidur, ey bog'bon,
Kelki, ohim farqi yo'qtur nafhai gulbezdin.
Ahli din qasdig'a mundoq chiqsa mast ul mug'bacha,
Soqiyo, may berki kechtim taqvoyu parhezdin.
Ishq o'ti mazlumkushdur bilmas oni ahli zulm,
Anglag'il bu nuktani Farhod ila Parvezdin.
Ey Navoiy, itlarin ko'rmakka borsang bag'ring uz
Kim, gurezding yo'qturur bu nav' dastomezdin.
578

Bir parivashkim ko'ngul devonadur savdosidin,
Gar erur bandangki, ozod o'lmon istig'nosidin.

Oshiq o'lsa shohu ma'shuqi gado bilmim, chekar
Ishq g'avg'osi ani xaylu sipah g'avg'osidin.
Oshiq o'lg'on ajdaho bo'lsa zabun bo'lmoq kerak,
Javr tortib ishq ko'yi mo'rining iyzosidin.
Ne havoyidur havoyi ishqkim, har pashshasi
To'ma aylar aqlu taqvo qofining anqosidin.
Ishq aro shohu gado tengdur, gado balkim fuzun,
Gar gadolig' aylar o'lsa ishqning yag'mosidin.
Kimki ra'noliq bila oshiq bo'lub istar visol,
Tortingiz otig'a xat ishq ahlining asmosidin.
Ishq atvori Navoiyg'a musallamdurkim, ul
Yuz balo chekti dog'i o'ldi aning ixfosidin.
579

Vasl etti va'da yor labi jonfizosidin,
Go'yo bu so'zni etti jonim arosidin.
Gar ko'rmading shafaq uza xurshid, ey ko'ngul,
Ixsos qil ani yuzu gulgun qabosidin.
Munglug' ko'ngulning ohidin etmas raqib vahm,
Yo'q itga bok ishq gadoyi asosidin.
Ishq ichra o'ldum, ohki, qutqarmadi meni
Davr ofati ul ofati davron jafosidin.
Olamni hajr zulmati tutqay sovursa yel,
Kuygan fatilani yangi dog'im qarosidin.
Charxi danida bodai g'am to'lmish, ey rafiq,
Juz hajr zahri qilma tama' davr kosidin.
Sabt o'lmasa Navoiy oti nazmi zaylida,
Fahm aylar ahli dard kalomi adosidin.
580

Buki vahshu tayr uyutmaslar, g'amim bedodidin,
Kecha it afg'onidin bil, subh qush faryodidin.
Chiqsa tubidin quyosh ko'rguzmagay bu lutfkim,
Angladim yuz jilva qilg'an qomating shamshodidin.
Garchi har damkim sog'insam shavqidin jonim chiqar,
Istamon jonimni bir dam g'ofil oning yodidin.
G'am sahobidin yog'ar Majnung'a mehnat yog'ini,
Dudi ohi chiqti go'yo xotiri noshodidin.
Deb eding hajrimdin o'lsang tirguzay bir tig' ila,
Orzu o'lturdi, vah, o'tkarmagil miyodidin.
Rostlig' ozodalar oyinidur fahm aylagil,
Bu chamanning sarv birla savsani ozodidin.
Shayx agar masjidqa, men mayxonag'a borsam ne tong,
Ey Navoiy, har kishiga chora yo'q mo'todidin.
581

Dameki ishq o'tida qolmag'ay asar mendin,
Namuna bo'lg'usi uchmakta har sharar mendin.
Parivashim g'amidin telba itdek o'lmishmen,
Salomat ahli, bukun aylangiz hazar mendin.
Aningdek ashk ila ohim solibdurur to'fon,
Ki bordurur yeru ko'k vaz'ig'a xatar mendin.
Aningdek o'ldi fano ishq aro vujudumkim,
Adam diyorig'a ham topmag'ung xabar mendin.
Anga yetarga boshoq saqli man' etar garchi,
Xadangi kasratidin chiqti bolu par mendin.
Taayunot ichida ishq bir haqiqat erur,
Gar o'lsa bulbulu parvonadin vagar mendin.
Navoiy, aylama tun kun nishotu ta'lim ol,
Shabona oh bila nolai sahar mendin.
582

Shahru kishvardin ilik yub, xonumondin kechgamen,
Xonumondin kim desun ikki jahondin kechgamen.
Har zamon boshimg'a yuz tig'i halok aylab qabul,
Umrudin tortib etak, billahki jondin kechgamen.
Shahru kishvar, xonumon, ikki jahonu umru jon
Xud ne bo'lg'an, muncha yuz kom o'lsa ondin kechgamen.

Gar Skandar mulki birla Hizr umri bersalar,
Uyla mulku buyla umri jovidondin kechgamen.
Mumkin ermastur valek, ey mehribonlarkim, dame
Qilsa yuz bedod ul nomehribondin kechgamen.
Voizo, aylab yengillik, nechakim kavsar mayin
Maqtasang xoshoki men ratli garondin kechgamen.
Ey Navoiy, qon yoshim bahr o'ldi bu dam istasam
Kim, yetay o'z qotiling'a, emdi jondin kechgamen.
583

Sebki davri orazim rangi birov hijronidin,
Olmadek bo'lmish qizil bir yoni ashkim qonidin.
Novaki qonlig' ko'nguldin, eyki, dersen o'tmamish,
Aylagil bori nazarkim, qon tomar paykonidin.
Men kibi Majnunni ham bosmish mazallat gardikim,
Fahm bo'lmas zaxm ila dog'i tani uryonidin.
Go'y urardin yo'qki ul chobuk qilur bir boshin go'y,
Buki bir g'avg'o chiqar har dam aning maydonidin.
Xo'blug' davrida yod etgil gahi ushshoqni
Kim, base yod aylagungdur xo'blug' davronidin.
Aysh bazmin, ey ko'ngul, mayxona ayvonig'a chek,
Kim balo toshi yog'ur har dam sipehr ayvonidin.
Ko'yida itlar fig'oni andin erkin bir kecha
Kim, uyumaslar Navoiy nolayu afg'onidin.
584

Qadni ul xurshid ayog'inda agar dol etgamen,
Jilvasig'a zulf yanglig' o'zni pomol etgamen.
Xoldek yuzum qaro gar to'yg'amen nazzoradin,
Gar ko'zumning mardumin ruxsorig'a xol etgamen.
Ul pari paykarga forig' bol yetmak istabon,
Tunu kun tengridin istid'oi paru bol etgamen.
Har kecha holim xarob o'lg'anda yolg'on tush bila
Va'dai vasl aylab ondin o'zni xushhol etgamen.
Gar desamkim ko'yi tufrog'in elay, ko'z xalqasin
Ming to'shukluk pardai jon birla g'irbol etgamen.
Bodai bo'g'zumg'a quyg'aysen yiqib, ey mug'bacha,
Gar icharda tavba uzri birla ixmol etgamen.
Rishtai jisiming somon sorig' yuzungdin chirmayin,
Ey Navoiy, nomakim ul oyg'a irsol etgamen.
585

Yor ila ag'yor ozoridin andoq zormen,
Kim tani zorim kibi boshtin oyoq ozormen.
Yor zulmi tig'idin ko'nglum kibi majruhmen,
El jafosi toshidin bag'rim kibi afgormen.
Yor holim anglamoq ummididin navmidmen,
Xalqning yuz mehnatu begoridin nokormen.
G'am yemak bo'lmish ishim, yo'qtur vale g'am yer kishim,
Turfa ishkim garchi beg'amxormen g'amxormen.
Jon taloshurmen ne dardim bilgirur, ne sihatim,
Ne o'lukmen, ne tirik, ne sog'u ne bemormen.
Gar boshim olib jahondin chiqsam ermastur ajab,
Kim malul ahli jahondin ulcha dersen bormen.
Ey Navoiy, umr agar budur, ajal rahm aylabon,
Kelsa jonim olg'ali jon birla minnatdormen.
586

G'am tuni la'ling so'rar hajr darsin zor uchun,
Chun ajal yetti Masiho zahr ezar bemor uchun.
Ko'zki uchqan chog'da ustig'a yopishturdum somon,
Nomabar qushturki sorig' ruq'a eltur yor uchun.
Orazing shavqidakim ashkim to'kar ko'z mardumi,
Bog'bon yanglig'dururkim, su ochar gulzor uchun.
Ko'yi tufrog'in mening diydang'a sol, ey tong yeli,
Kim erur ul surma loyiq diydai bedor uchun.
Chun yiqildi za'fdin jismim uyi naylay aso
Aylagaymu sarvi pushtibon yiqug' devor uchun.

Umri naqdidin imorat aylang, ey dayr ahlikim,
Vaqfi jon mulkin qilibmen kulbai xammor uchun.
Gar Navoiy hajr dashtidin o'ta olmas, ne tong,
Yo'l yuriy olmas kafi g'am toshidin afgor uchun.
587

Har tarafkim borur ag'yor ila jonon taloshurmen,
Chun ajal qasd etar o'lturmakima jon taloshurmen.
Hajr tig' ura talashimni o'lum havfi sog'inma,
Kim shahiding bo'loyin deb meni hayron taloshurmen.
Boshhoq ustida talashqon kibi mazra'da gadolar,
Dashti ishqing aro ushshoq ila paykon taloshurmen
Ey pari chun kiyik o'xshar iki ko'zungga biaynih,
Bu jihatdin meni devona biyobon taloshurmen.
Garchi ag'yordin olmog'lig' emastur seni mumkin,
Turmog'umdur boqibon, onchaki imkon taloshurmen.
Ochig'im kelgali kavsarini ochchig' bodag'a tarjih,
Xirad ahli chu qilurlar meni nodon, taloshurmen.
Qo'l solib hajr o'tida ul kishi yanglig'ki su urgay,
Ey Navoiy, chu oshar shu'lai hijron taloshurmen.
588

Bilgasen chekmas kishi dardu balo andoqki men,
Gar birovga muftalo bo'lsang, senga andoqki men.
Ishq dardig'a davokim vasl debsen, ey hakim,
Bu balog'a kimsa ermas muftalo andoqki men.
Uylakim yo'q sen kibi husn ahli ichra bir pari,
Yo'qturur bir telba ahli ishq aro andoqki men.
Eyki qo'ymassen tanimni to'ma qilg'ay itlaring,
Itlaringga jonni kim qildi fido andoqki men.
Garchi o'lturdung jafu birla meni, lekin tilab
Topmag'ungdur anda bir ahli vafo andoqki men.
Yo'qturur davron jafosidin qutulmoq, ey rafiq,
Tutmasang mayxonaning kunjini to andoqki men.
Gar berur husni zakotin, ey Navoiy, yo'qturur
Xastai zori g'aribi benavo andoqki men.
589

Benavomen ayru xaylu hamdamu hamrozdin,
Za'flig' ul tor yanglig'kim uzulgay sozdin.
Qoldimu noz uyqusinda tunu kun kofir ko'zung,
Yo ochilmas notavonlar sori ayni nozdin.
So'z demay jonbaxsh la'lingkim o'lukni tirgizur,
Ko'rsa ruxullah ani dam urmag'ay e'jozdin.
Hech jonib ko'yidin ko'nglum qila olmas havo,
Uyla qush yanglig'ki qolmish bo'lg'ay ul parvozdin.
Novakandoz o'lg'ali kofir ko'zung, ey qoshi yo,
Kimsaga jon qolmag'ay fahm ayladim andozdin.
To sirishkim qildi sirrim fosh ko'zdin solmisham,
Ehtiroz, ey do'stlar, vojibdurur g'ammozdin.
Charx o'rtangay quyosh o'tig'a ko'rganni desam,
Ul quyosh bedodiyu charxi jafu pardozdin.
Qo'rqutub elni tomug' lekin meni qismi azal,
Elga vahm anjomdin, lekin menga og'ozdin.
Dahr aro ne ko'pga chun topqung baqo, ne ozg'a,
Ey Navoiy, ozu ko'p so'r dema ko'pu ozdin.
590

Tufrog'imdin ahli ishq etsa tanure shodmen,
Kim ichimda o'ti to yonmoq bila mo'todmen.
Odamilig'din meni shod istamang, ey xo'blar,
Kim meni majnun pari hijronidin noshodmen.
Ishq aro qozdim balo tog'ini tirnog'im bila,
Uyla sog'inmangki Shirin oshiqi Farhodmen,
Shomi vasl ul ko'y aro, ey sarsari hajr, olmakim
Uyla tufrog'menki subh anfosidin barbodmen.
Zulmu bedodingdin elga ohu afg'on solmakim,
Zulm agar sen aylagung men qotili bedodmen.

Gar berib qulluqqa xat bir sog'ar ichtim dayr aro,
Qilmangiz aybimki olam fikridin ozodmen.
Ey Navoiy, ishq aro gardung'a sunmasmen bo'yun,
Lekin ul xurshid gar tig' ura ham munqodmen.
591

Orazing naqshin ko'zum lavhida tasvir etgamen,
Bo'lmasa taqdir ani ko'rmak ne tadbir etgamen.
Ey qaro ko'z, bo'lmas ul yuz shavqidin yuzdin biri,
Ko'z qarosidin agar yuz noma tahrir etgamen.
Yoshurun qolg'aymu ishqim buylakim, ul sho'xdin,
Chiqsa har so'z bexabar yuz qatla taqdir etgamen.
Ne junundur buki har tun ul parivash vaslig'a
Yuz xayol aylab yana borig'a tag'yir etgamen.
Eyki dersen vasl koming bo'lsa qilg'il jon fido,
Ul muyassar gar bo'lur men xud ne taqsir etgamen.
Ishq azaldindur nasibim, nosiho, man' etmagil,
Man' qilsang ham netib men man'i taqdir etgamen.
Ey Navoiy, naqdi jon bergil deding savdosig'a,
Buyla savdo gar muyassar bo'lsa tavfir etgamen.
592

Ishq dashtin hech g'urbatkash musofir ko'rmasun,
Men g'arib ul dasht aro ko'rganni kofir ko'rmasun.
Yormangiz Farhodu Majnun ollida ko'ksunim,
Botinimning dardu dog'in ahli zohir ko'rmasun.
Dahrni qil tiyra, yorabkim, aning ruxsorini
Har ne ko'z mumkin esa bo'lmoqqa nozir ko'rmasun,
Har boqishda qatli om aylar ko'zungkim, dahr eli
Hech kimni sen kibi bu fanda mohir ko'rmasun.
Voizo, ko'p vasf qilding sohirening sehrini,
Hozir o'lg'ilkim, seni ul ko'zi sohir ko'rmasun.
Qimki oshiqlik asiridur taxayyul birla ham
Ishq ko'yida o'zin osuda xotir ko'rmasun.
Kim Navoiydek fano vodiysida istar huzur,
Kechsun o'zdin balki xud o'zluqni hozir ko'rmasun.
593

Yorab, anglabmu ekin ul oyki oning zorimen,
Kechalar savdosidin andoqki zulfi torimen.
Sihatim bo'lsa topibmen la'li yodidin shifo,
Notavon ham bo'lsam oning ko'zlari bemorimen.
Yo'qturur xaddim demakka yorimen yoxud iti,
Itlariga har kishi yor ul kishining yorimen.
Xo'blar ushshoqig'a jon bersalar ul qilsa qatl,
Har sori yuzlansa ishq ahli men oning sorimen.
Istasa el jonini bilmon berur bermaslarin,
Bo'lsa yuz jonim anga borin berurmen borimen.
Jilva aylab mast to ko'nglumni oldi mug'bacha,
Dayri piri itlari silkida xizmatkorimen.
Hajrdin to notavon jonimni qutqardi ajal,
Ey Navoiy, anglakim jon birla minnatdorimen.
594

Tushta la'lin ko'rdum uyg'onmay debon qayg'udamen,
Urma dam, ey subhkim, bir dam chuchuk uyqudamen.
Ko'zguda to ko'rdum oni qilmag'il aksim gumon
Kim, kirib qilmoqqa vaslin justijo' ko'zqudamen.
Nogah ul qotil nishon aylab bir o'q otqaymu deb,
Ko'yiga yillar so'ngakdek jism ila o'trudamen.
Ishq bahrining nahangi desa bo'lg'ay buylakim,
Ashk daryosin chekib gardung'a men ul sudamen.
Holima kulmakka har zaxmim bir ochilg'an og'iz,
Turfakim men ham alar kulgusidin kulgudamen.
Har baliyat o'qikim charxi muqavvasdin kelur,
Go'yiyo menmenki olam ahlidin qobudamen.
Ey Navoiy, ul pari ishqig'a mahram yo'qidin,
Telbalar yanglig' o'z-o'zum birla guftu go'damen.

595 This is not registered version of TotalDocConverter

Ulcha ko'nglum ko'rdi ojizmen ani izhoridin,
Ul quyosh raftoridin yo charx kajraftoridin.
Sarsari hijron esar, vahkim, soching savdosida,
Notavon ko'nglun osilg'andekturur bir toridin.
To'kti zaxmimdin bag'ir qonimni hijron nolishi,
Uylakim siqmoq bila el su oqizg'ay noridin.
Rost ul yanglig'ki surgan yerdin urg'ay sabza bosh,
Chiqti paykoning uchi har yon tani afgoridin.
Menda biymi hajr derlar naylali, chorang degil,
Xalq so'rg'andek vasiyat naql etar bemoridin.
Kofiri masti yo'lum urmishki dayr o'lmish yerim,
Dayr aro ham balki chiqmon kulbai xammoridin.
Chun men o'ldum kofiri ishq, ey musulmonlar, dengiz
Kim ne choram bo'lg'ay emdi but bila zunnoridin.
Shayx imonin mening kufrum bila teng tutmasun,
Kim yaqindur kufrdin ham kechgamen bu oridin.
Ey Navoiy, bilki bo'lmas chehrai maqsudini
Pardadin ko'rmak, xususan pardai pindoridin.
596

Bazm ichinda andoq ul mahvash xayoli birlamen,
Kim xayol andoq qilurmenkim visoli birlamen.
So'zlashurda o'z-o'zum birla junun ahli kibi,
Ul parivash belu og'zi qilu qoli birlamen.
Gah kulub gohiki yig'larmen xayol aylab oni,
Vasli ummidiyu hijroni maloli birla men.
Demagil maydin yuzum rangin, qulog'imdur qiziq,
Kim, bu yanglig' hajr koju go'shimoli birlamen.
Og'ziyu zulfi g'amindinkim erur nolamda "mad",
Buyla "mad" tortarda aning biymu "dol"i birlamen.
Soqiyo, bir jomi may birla meni devona qil,
Kim mushavvash aql savdosi maholi birlamen.
Ey Navoiy aql sori emdi bo'lma rahnamun
Kim, bo'lub devona ishq louboli birla men.

AvvalgiII- qismB Keyingi